ARTHUR CONAN DOYLE

Pes baskervillský

AUDIOKNIHY CZ · AUDIOKNIHYCZ.CZ

Arthur Conan Doyle

Věnování

Milý Robinsone,

tento příběh vděčí za svůj vznik vašemu vyprávění o jedné legendě ze západní Anglie. Za ně i za vaši pomoc s podrobnostmi vám patří můj dík.

Vždy upřímně váš

Arthur Conan Doyle

Hindhead, Haslemere

Kapitola první – Pan Sherlock Holmes

Pan Sherlock Holmes ráno obvykle vstával velmi pozdě, pokud ovšem nebyl vzhůru celou noc, a to se mu stávalo nezřídka. Teď ale seděl u snídaně. Já jsem stál na předložce před krbem a zvedl jsem hůl, kterou tu včera večer zapomněl náš návštěvník. Byl to pěkný, silný kus dřeva s baňatou hlavicí, hůl toho druhu, jakému se říká „penangský advokát“. Těsně pod hlavicí byl široký stříbrný prstenec, skoro palec široký. Stálo na něm vyryto „Jamesi Mortimerovi, M. R. C. S., od přátel z C. C. H.“ a k tomu letopočet osmnáct set osmdesát čtyři. Přesně takovou hůl nosívali staromódní rodinní lékaři – důstojnou, pevnou a vzbuzující důvěru.

„Tak co, Watsone, co si o ní myslíte?“

Holmes seděl zády ke mně a já jsem mu nijak nedal najevo, čím se zabývám.

„Jak jste věděl, co dělám? Vy snad máte oči i vzadu na hlavě.“

„Mám přinejmenším před sebou dobře vyleštěnou postříbřenou konvici na kávu,“ řekl. „Ale povězte mi, Watsone, co soudíte o holi našeho návštěvníka? Když už jsme měli tu smůlu, že jsme se s ním minuli, a nemáme ponětí, co od nás chtěl, nabývá tahle náhodná upomínka na důležitosti. Rád bych slyšel, jak podle ní toho muže zrekonstruujete.“

„Myslím,“ řekl jsem a snažil jsem se, jak jsem jen dovedl, postupovat metodou svého přítele, „že doktor Mortimer je úspěšný lékař v pokročilejším věku a lidé si ho váží, když mu ti, kdo ho znají, věnovali takový projev uznání.“

„Dobře!“ řekl Holmes. „Výborně!“

„Myslím také, že nejspíš půjde o venkovského lékaře, který ke svým pacientům chodí většinou pěšky.“

„Proč myslíte?“

„Protože tahle hůl, ačkoli byla původně velmi pěkná, je tak otlučená, že si ji v rukou městského lékaře stěží dovedu představit. Silné železné okutí na konci je ošoupané, takže s ní zjevně nachodil hodně cesty.“

„Naprosto správně!“ řekl Holmes.

„A pak je tu ještě to ‚od přátel z C. C. H.‘. Hádal bych, že to bude nějaký Ten a ten Hunt, místní honební spolek. Jeho členům možná poskytl chirurgickou pomoc a oni mu za to darovali tuhle drobnost.“

„Opravdu, Watsone, tentokrát jste se překonal,“ řekl Holmes, odsunul židli a zapálil si cigaretu. „Musím říct, že ve všech zprávách, které jste byl tak laskav sepsat o mých skromných úspěších, jste vlastní schopnosti soustavně podceňoval. Možná sám nesvítíte, ale světlo vedete. Někteří lidé nejsou géniové, a přesto mají pozoruhodný dar génia podněcovat. Přiznávám, milý příteli, že jsem vaším velkým dlužníkem.“

Nikdy předtím nic takového neřekl a musím přiznat, že mě jeho slova velmi potěšila. Často mě totiž mrzelo, jak lhostejně přijímá můj obdiv i mé snahy seznámit veřejnost s jeho metodami. Byl jsem také hrdý, že jsem si jeho systém osvojil natolik, abych ho dokázal použít způsobem, který si vysloužil jeho uznání. Teď mi vzal hůl z rukou a několik minut si ji prohlížel pouhým okem. Potom se zájmem ve tváři odložil cigaretu, odnesl hůl k oknu a znovu si ji prohlédl vypuklou lupou.

„Zajímavé, i když elementární,“ řekl, když se vrátil do svého oblíbeného rohu pohovky. „Na holi je rozhodně jedna nebo dvě stopy. Poskytuje nám základ pro několik závěrů.“

„Uniklo mi snad něco?“ zeptal jsem se trochu nadutě. „Doufám, že jsem nepřehlédl nic důležitého?“

„Obávám se, můj milý Watsone, že většina vašich závěrů byla mylná. Když jsem řekl, že mě podněcujete, myslel jsem tím, upřímně řečeno, že mě vaše omyly občas navedly k pravdě. Ne že byste se tentokrát úplně mýlil. Ten muž je určitě venkovský lékař. A hodně chodí pěšky.“

„Pak jsem tedy měl pravdu.“

„Potud ano.“

„Ale to bylo všechno.“

„Ne, ne, můj milý Watsone, ne všechno – zdaleka ne všechno. Řekl bych například, že dar lékaři spíš pochází z nemocnice než od honebního spolku, a když před slovem nemocnice stojí písmena ‚C. C.‘, zcela přirozeně se nabízejí slova ‚Charing Cross‘.“

„Možná máte pravdu.“

„Pravděpodobnost ukazuje tímto směrem. A když to přijmeme jako pracovní hypotézu, máme nový základ, od kterého můžeme začít skládat obraz našeho neznámého návštěvníka.“

„Dobrá tedy, dejme tomu, že ‚C. C. H.‘ opravdu znamená ‚Charing Cross Hospital‘. Jaké další závěry z toho můžeme vyvodit?“

„Nenapadají vás žádné? Znáte mé metody. Použijte je!“

„Napadá mě jen ten zřejmý závěr, že ten muž měl praxi ve městě, než odešel na venkov.“

„Myslím, že bychom si mohli troufnout o kousek dál. Podívejte se na to takhle. Při jaké příležitosti by se takový dar dával nejspíš? Kdy by se jeho přátelé spojili, aby mu dali najevo svou náklonnost? Zjevně ve chvíli, kdy doktor Mortimer odcházel z nemocnice, aby si založil vlastní praxi. Víme, že dar dostal. Věříme, že přešel z městské nemocnice k venkovské praxi. Zacházíme tedy v úsudku příliš daleko, když řekneme, že dar dostal právě při té změně?“

„To se opravdu zdá pravděpodobné.“

„Všimněte si teď, že nemohl patřit ke *stálým* lékařům nemocnice. Takové místo může zastávat jen muž s pevně zavedenou londýnskou praxí, a ten by se na venkov nezatoulal. Čím tedy byl? Jestliže v nemocnici pracoval, a přitom k jejím stálým lékařům nepatřil, mohl být jedině sekundářem na chirurgii nebo na interně – o málo víc než starší student. A odešel před pěti lety – datum je na holi. Takže váš vážný rodinný lékař středního věku se rozplývá ve vzduchu, můj milý Watsone, a místo něj se vynořuje mladík pod třicet, přívětivý, bez ctižádosti, roztržitý a majitel oblíbeného psa, kterého bych zhruba popsal jako většího než teriér a menšího než mastif.“

Nevěřícně jsem se zasmál a Sherlock Holmes se opřel v pohovce a vyfukoval ke stropu malé chvějivé kroužky kouře.

„Tu poslední část nemám jak ověřit,“ řekl jsem, „ale aspoň zjistit pár podrobností o věku a profesní dráze toho muže nebude těžké.“ Ze své malé lékařské poličky jsem sundal lékařský adresář a vyhledal jsem to jméno. Mortimerů tam bylo několik, ale jen jeden mohl být naším návštěvníkem. Přečetl jsem jeho záznam nahlas.

„Mortimer, James, M. R. C. S. od roku osmnáct set osmdesát dva, Grimpen, Dartmoor, Devon. V letech osmnáct set osmdesát dva až osmnáct set osmdesát čtyři sekundář v Charing Cross Hospital. Nositel Jacksonovy ceny za srovnávací patologii za pojednání s názvem ‚Je nemoc návratem?‘. Dopisující člen Švédské patologické společnosti. Autor článků ‚Některé výstřednosti atavismu‘, *Lancet*, osmnáct set osmdesát dva, a ‚Děláme pokroky?‘, *Journal of Psychology*, březen osmnáct set osmdesát tři. Obvodní lékař pro farnosti Grimpen, Thorsley a High Barrow.“

„O tom místním honebním spolku ani zmínka, Watsone,“ řekl Holmes s šibalským úsměvem, „ale venkovský lékař, jak jste velmi bystře poznamenal. Myslím, že mé závěry byly docela oprávněné. Co se týče přívlastků, řekl jsem, pokud si dobře vzpomínám, přívětivý, bez ctižádosti a roztržitý. Podle mé zkušenosti dostává na tomhle světě čestné

dary jen přívětivý člověk, jen muž bez ctižádosti vymění londýnskou kariéru za venkov a jen roztržitý člověk vám po hodinovém čekání v pokoji nechá místo navštívenky hůl."

„A ten pes?"

„Měl ve zvyku nosit tuhle hůl za svým pánem. Protože je to těžká hůl, držel ji pes pevně uprostřed a stopy jeho zubů jsou velmi zřetelně vidět. Psí čelist, jak ji ukazuje vzdálenost mezi těmi stopami, je podle mého názoru na teriéra příliš široká a na mastifa ne dost široká. Mohl by to být – ano, u všech všudy, *je* to kudrnatý španěl."

Zatímco mluvil, vstal a přecházel po pokoji. Teď se zastavil ve výklenku okna. V jeho hlase znělo takové přesvědčení, že jsem udiveně vzhlédl.

„Milý příteli, jak si tím můžete být tak jistý?"

„Z velmi prostého důvodu: vidím toho psa přímo na našem prahu a slyším, jak jeho majitel zvoní. Nehýbejte se, prosím vás, Watsone. Je to váš kolega a vaše přítomnost mi může být k užitku. Teď nastává ten dramatický okamžik osudu, Watsone, kdy slyšíte na schodech krok, který vstupuje do vašeho života, a nevíte, zda k dobrému, či ke zlému. Co chce doktor James Mortimer, muž vědy, po Sherlocku Holmesovi, odborníkovi na zločin? Dále!"

Vzhled našeho návštěvníka mě překvapil, protože jsem čekal typického venkovského lékaře. Byl to velmi vysoký, hubený muž s dlouhým nosem jako zobák, který vybíhal mezi dvěma bystrýma šedýma očima. Ty měl posazené těsně u sebe a jasně jiskřily zpoza brýlí se zlatými obroučkami. Byl oblečen, jak se na lékaře sluší, ale dost nedbale: žaket měl ošuntělý a kalhoty roztřepené. Ačkoli byl mladý, jeho dlouhá záda už byla shrbená. Chodil s hlavou vystrčenou dopředu a celkově vypadal, jako by se kolem sebe dobrosrdečně rozhlížel. Jakmile vešel, padl mu pohled na hůl v Holmesově ruce a s radostným výkřikem se k ní rozběhl. „To jsem opravdu rád," řekl. „Nebyl jsem si jistý, jestli jsem ji

nechal tady, nebo v paroplavební kanceláři. Tu hůl bych neztratil ani za nic na světě.“

„Je to dar, jak vidím,“ řekl Holmes.

„Ano, pane.“

„Z Charing Cross Hospital?“

„Od jednoho nebo dvou tamních přátel, když jsem se ženil.“

„No tohle, to je špatné!“ řekl Holmes a zavrtěl hlavou.

Doktor Mortimer mírně udiveně zamrkal přes brýle. „Proč by to bylo špatné?“

„Jen proto, že jste nám pokazil naše malé dedukce. Když jste se ženil, říkáte?“

„Ano, pane. Oženil jsem se, a tak jsem odešel z nemocnice a s ní i od všech nadějí na konziliární praxi. Musel jsem si založit vlastní domov.“

„Ale, ale, tak daleko jsme se nakonec nemýlili,“ řekl Holmes. „A teď, doktore Jamesi Mortimere…“

„Pane, pane, prosím – obyčejný M. R. C. S.“

„A zjevně muž přesného myšlení.“

„Jen diletant ve vědě, pane Holmesi, sběratel mušlí na březích velkého neznámého oceánu. Předpokládám, že mluvím s panem Sherlockem Holmesem, a ne…“

„Ne, tohle je můj přítel doktor Watson.“

„Rád vás poznávám, pane. Slyšel jsem vaše jméno zmiňovat ve spojení se jménem vašeho přítele. Vy mě velice zajímáte, pane Holmesi. Takhle dolichokefalickou lebku ani tak výrazně vyvinuté nadočnicové oblouky jsem opravdu nečekal. Měl byste něco proti tomu, kdybych vám přejel prstem po temenním švu? Odlitek vaší lebky, pane, by byl do té doby, než bude k dispozici originál, ozdobou každého antropologického muzea. Nechci vám lichotit, ale přiznávám, že po vaší lebce toužím.“

Sherlock Holmes pokynul našemu podivnému návštěvníkovi ke křeslu. „Vidím, pane, že jste ve svém oboru nadšenec, stejně jako já ve svém," řekl. „Podle vašeho ukazováčku soudím, že si cigarety balíte sám. Klidně si jednu zapalte."

Muž vytáhl papír a tabák a s překvapivou obratností z nich ubalil cigaretu. Měl dlouhé, chvějivé prsty, hbité a neklidné jako tykadla hmyzu.

Holmes mlčel, ale jeho krátké, kmitavé pohledy mi prozrazovaly, jak ho náš zvláštní společník zajímá. „Předpokládám, pane," řekl nakonec, „že jste mi neprokázal tu čest a nepřišel včera večer a znovu dnes jen proto, abyste si prohlédl mou lebku?"

„Ne, pane, to ne, i když jsem rád, že jsem měl příležitost udělat i to. Přišel jsem za vámi, pane Holmesi, protože vím, že sám jsem člověk nepraktický, a protože jsem náhle stanul před nanejvýš vážným a neobyčejným problémem. A protože vím, že jste druhý největší odborník v Evropě…"

„Opravdu, pane? Smím se zeptat, kdo má tu čest být prvním?" zeptal se Holmes poněkud příkře.

„Muže přísně vědeckého myšlení musí dílo pana Bertillona vždycky silně oslovovat."

„Neměl byste se tedy raději poradit s ním?"

„Řekl jsem, pane, muže přísně vědeckého myšlení. Ale jako praktik jste podle všeobecného uznání bezkonkurenční. Doufám, pane, že jsem nechtěně…"

„Jen trochu," řekl Holmes. „Myslím, doktore Mortimere, že byste udělal moudře, kdybyste mi bez dalších okolků laskavě a jasně řekl, v čem přesně spočívá problém, s nímž ode mne žádáte pomoc."

Kapitola druhá – Kletba Baskervillů

„Mám v kapse rukopis," řekl doktor James Mortimer.

„Všiml jsem si ho, když jste vcházel do pokoje," řekl Holmes.

„Je to starý rukopis."

„Z počátku osmnáctého století, pokud to není padělek."

„Jak to můžete vědět, pane?"

„Celou dobu, co mluvíte, mi z něj ukazujete palec nebo dva. To by byl špatný odborník, kdyby nedokázal určit stáří listiny zhruba s přesností na deset let. Možná jste četl mou malou monografii na to téma. Odhaduji ho na rok sedmnáct set třicet."

„Přesné datum je sedmnáct set čtyřicet dva." Doktor Mortimer ho vytáhl z náprsní kapsy. „Tento rodinný dokument mi svěřil do opatrování sir Charles Baskerville, jehož náhlá a tragická smrt asi před třemi měsíci vyvolala v Devonshiru takový rozruch. Mohu říct, že jsem byl jeho osobním přítelem i jeho lékařem. Byl to muž pevné vůle, pane, bystrý, praktický a stejně málo obdařený fantazií jako já sám. Přesto bral tento dokument velmi vážně a byl připraven právě na takový konec, jaký ho nakonec skutečně potkal."

Holmes natáhl ruku po rukopisu a rozložil si ho na koleni. „Všimněte si, Watsone, že se tu střídá dlouhé a krátké *s*. To je jedna z několika známek, podle kterých jsem mohl určit datum."

Díval jsem se mu přes rameno na zažloutlý papír a vybledlé písmo. V záhlaví stálo „Baskervillské sídlo" a pod tím velkými, rozmáchlými číslicemi „sedmnáct set čtyřicet dva".

„Vypadá to na nějaké prohlášení."

„Ano, je to záznam jisté pověsti, která se traduje v rodu Baskervillů."

„Ale pokud tomu dobře rozumím, chcete se se mnou poradit o něčem modernějším a praktičtějším?"

„O něčem velice moderním. O velice praktické a naléhavé záležitosti, o které se musí rozhodnout do čtyřiadvaceti hodin. Ale rukopis je krátký a s celou věcí úzce souvisí. S vaším dovolením vám ho přečtu."

Holmes se opřel v křesle, spojil konečky prstů a s odevzdaným výrazem zavřel oči. Doktor Mortimer natočil rukopis ke světlu a vysokým, přeskakujícím hlasem přečetl toto zvláštní vyprávění z dávných časů:

„O původu psa Baskervillů se mnoho vypravovalo. Avšak jelikož pocházím v přímé linii od Huga Baskervilla a ten příběh jsem slyšel od svého otce, jenž jej měl zase od svého, zapsal jsem jej v plné víře, že se udál právě tak, jak je zde vylíčen. A chci, abyste věřili, synové moji, že táž Spravedlnost, která hřích trestá, jej může také nanejvýš milostivě odpustit a že žádná kletba není tak těžká, aby ji modlitba a pokání nemohly sejmout. Naučte se tedy z tohoto příběhu nebát se plodů minulosti, nýbrž být obezřetní v budoucnosti, aby ony mrzké vášně, jimiž náš rod tak těžce trpěl, nebyly znovu rozpoutány k naší zkáze.

„Vězte tedy, že v době Velkého povstání – jehož dějiny z pera učeného lorda Clarendona vám co nejnaléhavěji doporučuji – držel toto baskervillské panství Hugo toho jména a nelze popřít, že to byl člověk nanejvýš divoký, rouhavý a bezbožný. To by mu vpravdě jeho sousedé snad i odpustili, neboť svatým se v těch končinách nikdy nedařilo, ale byla v něm jistá rozpustilá a krutá povaha, pro kterou se jeho jméno stalo po celém západě příslovím. I stalo se, že si tento Hugo zamiloval – smí-li se ovšem tak temná vášeň nazývat tak jasným jménem – dceru svobodného sedláka, který měl pozemky nedaleko baskervillského panství. Ale mladá dívka, jsouc cudná a dobré pověsti, se mu vždy vyhýbala, neboť se bála jeho zlého jména. Tak se přihodilo, že jednoho

svatého Michala se tento Hugo s pěti nebo šesti svými zahálčivými a zlými druhy připlížil ke statku a dívku unesl, zatímco její otec a bratři byli z domu, jak dobře věděl. Když ji přivezli do sídla, zavřeli dívku do horní komnaty a Hugo se svými přáteli zasedl k dlouhé pitce, jak bylo jejich každonočním zvykem. Ubohé děvče nahoře tehdy div nepřišlo o rozum z toho zpěvu, křiku a strašlivých klateb, které k ní zdola doléhaly, neboť se říká, že slova, jichž Hugo Baskerville užíval, když byl napilý, byla taková, že by mohla zahubit toho, kdo je vyslovil. Nakonec v krajní tísni svého strachu učinila něco, co by zastrašilo i nejstatečnějšího a nejobratnějšího muže: po břečťanu, který porůstal – a dosud porůstá – jižní zeď, slezla zpod okapu dolů a vydala se přes vřesoviště k domovu, a mezi sídlem a statkem jejího otce byly tři hodiny cesty.

„Přihodilo se, že o něco později Hugo opustil své hosty, aby své zajatkyni donesl jídlo a pití – a snad i jiné, horší věci – a tu shledal klec prázdnou a ptáčka uletělého. Tehdy se z něho, jak se zdá, stal člověk posedlý ďáblem. Seběhl po schodech do jídelní síně, vyskočil na velký stůl, až se před ním rozlétly poháry a mísy, a před celou společností nahlas vykřikl, že ještě té noci odevzdá tělo i duši mocnostem zla, jen když tu holku dostihne. A zatímco hodovníci stáli zděšeni zuřivostí toho muže, jeden, zlotřilejší, nebo snad jen opilejší než ostatní, vykřikl, ať na ni pustí psy. Nato Hugo vyběhl z domu a křičel na čeledíny, ať mu osedlají klisnu a vypustí smečku z psince. Dal psům očichat šátek té dívky, navedl je na stopu, a už se s hlasitým štěkotem hnali v měsíčním světle přes vřesoviště.

„Nějakou chvíli pak hodovníci stáli s otevřenými ústy a nemohli pochopit všechno, co se v takovém spěchu událo. Ale brzy jim v omámených hlavách svitlo, jaký skutek se asi na vřesovišti chystá. Nastal velký zmatek, jedni volali po pistolích, druzí po koních a třetí po další láhvi vína. Nakonec se však do jejich pomatených myslí vrátilo trochu rozumu a všichni, celkem třináct mužů, nasedli na koně a vyrazili za

ním. Měsíc jim jasně svítil nad hlavami a oni rychle jeli vedle sebe směrem, kterým se ta dívka musela dát, chtěla-li dojít domů.

„Ujeli míli nebo dvě, když minuli jednoho z nočních pastýřů na vřesovišti, a volali na něj, jestli ten hon viděl. A ten člověk byl, jak praví příběh, tak pomaten strachem, že sotva mohl promluvit, ale nakonec řekl, že tu nešťastnou dívku opravdu viděl a psy na její stopě. ‚Ale viděl jsem víc než to,' řekl, ‚neboť kolem mne projel Hugo Baskerville na své černé klisně a za ním němě běžel takový pekelný pes, jakého mi Bůh nedej nikdy uvidět v patách.' Opilí zemani pastýře prokleli a jeli dál. Brzy jim však ztuhla krev v žilách, neboť přes vřesoviště zazněl cval a kolem proběhla černá klisna, potřísněná bílou pěnou, s vlekoucí se uzdou a prázdným sedlem. Tu jeli hodovníci těsně u sebe, neboť na ně padl velký strach, ale přesto pokračovali přes vřesoviště, ačkoli každý z nich, kdyby byl sám, by rád obrátil koně zpátky. Jak tak pomalu jeli, narazili nakonec na psy. Ti, ačkoli byli proslulí svou chrabrostí i rasou, kňučeli v hloučku u horního konce hluboké prohlubně neboli goyalu, jak se tomu u nás na vřesovišti říká. Někteří se plížili pryč a jiní se zježenou srstí a vytřeštěnýma očima zírali dolů do úzkého údolí před sebou.

„Družina se zastavila, a to, jak si můžete domyslet, střízlivější, než když vyjížděla. Většina z nich nechtěla za nic na světě jet dál, ale tři z nich, nejsmělejší, nebo snad nejopilejší, sjeli goyalem dolů. Ten se otevíral do širokého prostranství, na němž stály dva z oněch velkých kamenů, které tam lze vidět dodnes a které tam za dávných dnů postavily jisté zapomenuté národy. Měsíc jasně svítil na mýtinu a tam uprostřed ležela nešťastná dívka, jak padla, mrtvá strachem a vyčerpáním. Ale nebyl to pohled na její tělo, ani na tělo Huga Baskervilla, ležící vedle ní, co zježilo vlasy na hlavách těm třem odvážlivým hýřilům. Byla to ohavná věc, která stála nad Hugem a rvala mu hrdlo: veliká černá šelma podobná psu, ale větší než kterýkoli pes, na jakého kdy spočinulo smrtelné oko. A jak se dívali, ta věc vyrvala Hugu Baskervil-

lovi hrdlo, a když k nim obrátila své planoucí oči a čelisti, z nichž kapalo, ti tři vykřikli strachy a s jekotem prchali o život přes vřesoviště. Jeden z nich prý ještě té noci zemřel z toho, co viděl, a ti druzí dva byli po zbytek svých dnů zlomení lidé.

„Takový je, synové moji, příběh o příchodu psa, který prý od té doby náš rod tak krutě sužuje. Zapsal jsem jej proto, že to, co je jasně známo, budí menší hrůzu než to, co se jen naznačuje a odhaduje. Nelze také popřít, že mnozí z našeho rodu zemřeli nešťastnou smrtí, náhlou, krvavou a záhadnou. Přesto se smíme utéci k nekonečné dobrotě Prozřetelnosti, která by nevinné netrestala navěky, nad ono třetí či čtvrté pokolení, jímž hrozí Písmo svaté. Té Prozřetelnosti vás, synové moji, tímto poroučím a radím vám pro opatrnost, abyste se vystříhali chodit přes vřesoviště v oněch temných hodinách, kdy mocnosti zla vládnou.

„Toto od Huga Baskervilla jeho synům Rodgerovi a Johnovi, s pokynem, aby o tom nic neříkali své sestře Elizabeth."

Když doktor Mortimer dočetl to podivné vyprávění, posunul si brýle na čelo a upřeně se zahleděl na pana Sherlocka Holmese. Ten zívl a hodil zbytek cigarety do krbu.

„Nu a?" řekl.

„Nepřipadá vám to zajímavé?"

„Pro sběratele pohádek."

Doktor Mortimer vytáhl z kapsy složené noviny.

„Teď, pane Holmesi, vám dáme něco o trochu novějšího. Tohle je *Devon County Chronicle* ze čtrnáctého května letošního roku. Je tu krátká zpráva o skutečnostech, které vyšly najevo v souvislosti se smrtí sira Charlese Baskervilla, k níž došlo několik dní před tím datem."

Můj přítel se trochu naklonil dopředu a jeho výraz zpozorněl. Náš návštěvník si znovu upravil brýle a začal:

„Nedávná náhlá smrt sira Charlese Baskervilla, o jehož jménu se mluvilo jako o pravděpodobném kandidátovi liberálů za střední Devon v příštích volbách, zarmoutila celé hrabství. Ačkoli sir Charles žil v Baskervillském sídle poměrně krátce, získal si svou laskavou povahou a mimořádnou štědrostí náklonnost a úctu všech, kdo s ním přišli do styku. V dnešní době zbohatlíků je osvěžující narazit na případ, kdy potomek starého venkovského rodu, který zažil zlé časy, dokáže sám nabýt jmění a přinést je s sebou domů, aby obnovil upadlou slávu svého rodu. Sir Charles, jak známo, vydělal velké peníze spekulacemi v Jižní Africe. Byl moudřejší než ti, kdo pokračují, dokud se kolo štěstí neotočí proti nim: své zisky zpeněžil a vrátil se s nimi do Anglie. Teprve před dvěma lety se usadil v Baskervillském sídle a všichni vědí, jak rozsáhlé byly jeho plány přestaveb a zvelebení, které jeho smrt přerušila. Sám byl bezdětný a otevřeně si přál, aby z jeho štěstí měl ještě za jeho života užitek celý kraj. Mnozí proto budou jeho předčasný konec oplakávat z osobních důvodů. O jeho štědrých darech místním i krajským dobročinným spolkům jsme na těchto stránkách často psali.

„Nelze říct, že by vyšetřování koronera okolnosti smrti sira Charlese úplně objasnilo, ale přinejmenším stačilo k tomu, aby vyvrátilo pověsti, jež dala do oběhu místní pověrčivost. Není vůbec žádný důvod podezírat někoho ze zločinu nebo se domnívat, že smrt mohla mít jiné než přirozené příčiny. Sir Charles byl vdovec a dalo by se říct, že v některých ohledech měl poněkud výstřední povahu. Přes své značné bohatství měl prosté osobní záliby a jeho domácí služebnictvo v Baskervillském sídle tvořili manželé Barrymorovi, muž jako komorník a žena jako hospodyně. Jejich svědectví, potvrzené výpověďmi několika přátel, naznačuje, že zdraví sira Charlese bylo už nějakou dobu podlomené, a ukazuje zvláště na jakousi srdeční chorobu, která se projevovala změnami barvy v obličeji, dušností a prudkými záchvaty nervové sklíčenosti. Doktor James Mortimer, přítel a lékař zesnulého, vypovídal v témže smyslu.

„Fakta jsou prostá. Sir Charles Baskerville měl ve zvyku chodit každý večer před spaním na procházku po proslulé tisové aleji Baskervillského sídla. Svědectví Barrymorových dokazuje, že to byl jeho zvyk. Čtvrtého května sir Charles prohlásil, že má v úmyslu odjet příští den do Londýna, a nařídil Barrymorovi, aby mu připravil zavazadla. Té noci si jako vždy vyšel na svou noční procházku, při níž obvykle kouřil doutník. Už se nevrátil. O půlnoci Barrymore zjistil, že domovní dveře jsou stále otevřené, znepokojil se, rozsvítil lucernu a šel svého pána hledat. Den byl deštivý a stopy sira Charlese bylo snadné sledovat alejí. V polovině té cesty je branka, která vede do vřesoviště. Podle známek tam sir Charles chvíli stál. Potom pokračoval alejí dál a jeho tělo bylo nalezeno na jejím vzdáleném konci. Jedna věc nebyla vysvětlena: Barrymore vypověděl, že stopy jeho pána od chvíle, kdy minul branku do vřesoviště, změnily ráz a že odtamtud, jak se zdá, šel po špičkách. Nedaleko odtud byl v té době na vřesovišti jistý Murphy, cikánský koňský handlíř, ale podle vlastního přiznání byl zřejmě dost opilý. Prohlašuje, že slyšel výkřiky, ale nedokáže říct, z kterého směru přicházely. Na těle sira Charlese nebyly nalezeny žádné známky násilí. Lékař sice ve své výpovědi uvedl téměř neuvěřitelné znetvoření obličeje – tak veliké, že doktor Mortimer zprvu odmítal uvěřit, že před ním leží opravdu jeho přítel a pacient –, ale bylo vysvětleno, že jde o příznak, který není neobvyklý u dušnosti a smrti srdečním vyčerpáním. Toto vysvětlení potvrdila pitva, která prokázala dlouholetou organickou chorobu, a porota koronera vynesla výrok v souladu s lékařskými důkazy. Je dobře, že tomu tak je, protože je zjevně nanejvýš důležité, aby se dědic sira Charlese usadil v sídle a pokračoval v dobrém díle, které bylo tak smutně přerušeno. Kdyby prozaický nález koronera definitivně neukončil romantické historky, které se o té záležitosti šeptaly, mohlo by být těžké najít pro Baskervillské sídlo nájemníka. Jak se má za to, nejbližším příbuzným je pan Henry Baskerville, pokud je ještě naživu, syn mladšího bratra sira Charlese Baskervilla. Když o tom mladém

muži byly naposledy zprávy, byl v Americe. Pátrá se po něm, aby mohl být zpraven o svém štěstí."

Doktor Mortimer noviny znovu složil a zastrčil je do kapsy. „To jsou veřejně známé skutečnosti, pane Holmesi, o smrti sira Charlese Baskervilla."

„Musím vám poděkovat," řekl Sherlock Holmes, „že jste mě upozornil na případ, který rozhodně má některé zajímavé rysy. Tenkrát jsem si všiml několika novinových komentářů, ale byl jsem nesmírně zaměstnán tou malou záležitostí s vatikánskými kameemi, a jak jsem se snažil vyhovět papeži, ztratil jsem přehled o několika zajímavých anglických případech. Ten článek, říkáte, obsahuje všechny veřejně známé skutečnosti?"

„Ano."

„Tak mi povězte ty soukromé." Opřel se, spojil konečky prstů a nasadil svůj nejnetečnější, soudcovský výraz.

„Tím vám," řekl doktor Mortimer, na kterém se začalo projevovat silné pohnutí, „povím něco, co jsem nikomu nesvěřil. Koronerovi jsem to zamlčel proto, že muž vědy se zdráhá postavit se veřejně do role člověka, který zdánlivě podporuje lidovou pověru. Měl jsem i další důvod: Baskervillské sídlo by, jak píší noviny, jistě zůstalo bez obyvatele, kdyby se stalo něco, co by ještě zhoršilo jeho beztak dost ponurou pověst. Z obou těch důvodů jsem měl za to, že smím říct o něco méně, než kolik jsem věděl, protože by z toho nevzešel žádný praktický užitek. Ale před vámi nemám důvod nebýt úplně upřímný.

„Vřesoviště je velmi řídce osídlené a ti, kdo žijí blízko sebe, jsou si hodně odkázáni na společnost. Proto jsem se se sirem Charlesem Baskervillem hodně stýkal. Kromě pana Franklanda z Lafter Hallu a pana Stapletona, přírodovědce, tu na mnoho mil daleko nejsou žádní jiní vzdělaní muži. Sir Charles byl uzavřený člověk, ale jeho nemoc nás náhodou svedla dohromady a společný zájem o vědu nás pak udržel pospolu. Z Jižní Afriky si přivezl mnoho vědeckých poznatků a strávili

jsme spolu nejeden půvabný večer rozhovory o srovnávací anatomii Křováků a Hotentotů.

„Během posledních měsíců mi bylo čím dál jasnější, že nervy sira Charlese jsou napjaté k prasknutí. Tu pověst, kterou jsem vám přečetl, si nesmírně bral k srdci – natolik, že ačkoli se procházel po svém pozemku, nic na světě by ho nepřimělo vyjít v noci do vřesoviště. Ať se vám to zdá jakkoli neuvěřitelné, pane Holmesi, byl upřímně přesvědčen, že nad jeho rodem visí strašlivý osud, a záznamy, které mi mohl předložit o svých předcích, opravdu nebyly povzbudivé. Pronásledovala ho neustále představa jakési příšerné přítomnosti a nejednou se mě zeptal, jestli jsem na svých nočních cestách za pacienty neviděl nějaké podivné stvoření nebo neslyšel vytí psa. Tu druhou otázku mi položil několikrát, a vždy hlasem, který se chvěl vzrušením.

„Dobře si pamatuji, jak jsem jednou večer, asi tři týdny před tou osudnou událostí, přijel k jeho domu. Náhodou stál ve dveřích. Sesedl jsem ze své bryčky a stál jsem před ním, když jsem uviděl, jak se mu pohled upřel přes moje rameno a jak zírá kolem mne s výrazem té nejstrašnější hrůzy. Prudce jsem se otočil a stačil jsem jen zahlédnout cosi, co jsem považoval za velké černé tele, jak to probíhá u začátku příjezdové cesty. Byl tak rozrušený a vyděšený, že jsem musel dojít na místo, kde to zvíře bylo, a rozhlédnout se po něm. Bylo však pryč a ta příhoda na něho, jak se zdálo, zapůsobila co nejhůř. Zůstal jsem s ním celý večer a právě tehdy mi, aby vysvětlil rozrušení, které projevil, svěřil do opatrování ten záznam, který jsem vám přečetl hned na začátku. Zmiňuji se o té drobné epizodě, protože vzhledem k tragédii, která následovala, nabývá jistého významu. Tehdy jsem však byl přesvědčen, že jde o naprostou maličkost a že jeho rozrušení nemá žádné opodstatnění.

„Sir Charles se chystal do Londýna na mou radu. Věděl jsem, že má nemocné srdce, a neustálá úzkost, v níž žil, ať byla její příčina sebevíc smyšlená, mu zjevně vážně škodila na zdraví. Myslel jsem, že po něko-

lika měsících mezi rozptýleními velkoměsta se vrátí jako nový člověk. Pan Stapleton, náš společný přítel, kterého jeho zdravotní stav velmi znepokojoval, byl téhož názoru. V poslední chvíli pak přišla ta strašná katastrofa.

„V noci, kdy sir Charles zemřel, poslal ke mně komorník Barrymore, který ho našel, podkoního Perkinse na koni. Protože jsem byl ještě dlouho vzhůru, mohl jsem být v Baskervillském sídle do hodiny po té události. Prověřil a potvrdil jsem všechny skutečnosti, které zazněly při vyšetřování. Sledoval jsem stopy tisovou alejí, viděl jsem místo u branky do vřesoviště, kde zřejmě čekal, všiml jsem si, že se od toho místa změnil tvar otisků, zjistil jsem, že na měkkém štěrku nejsou kromě Barrymorových žádné jiné stopy, a nakonec jsem pečlivě prohlédl tělo, kterého se až do mého příchodu nikdo nedotkl. Sir Charles ležel tváří k zemi, s rozpřaženými pažemi, prsty zarytými do země a rysy zkřivenými nějakým silným pohnutím tak, že bych sotva mohl odpřisáhnout, že je to on. Rozhodně neměl žádné tělesné zranění. Ale Barrymore při vyšetřování uvedl jednu nepravdu. Řekl, že na zemi kolem těla nebyly žádné stopy. On si žádných nevšiml. Ale já ano – kousek dál, ale čerstvé a zřetelné."

„Stopy?"

„Stopy."

„Mužské, nebo ženské?"

Doktor Mortimer se na nás na okamžik zvláštně podíval, a když odpovídal, ztišil hlas skoro do šepotu.

„Pane Holmesi, byly to stopy obrovského psa!"

Kapitola třetí – Problém

Přiznávám, že při těch slovech mnou projel mráz. V doktorově hlase se chvělo něco, co ukazovalo, jak hluboce je sám zasažen tím, co nám vypráví. Holmes se vzrušeně naklonil dopředu a v očích mu svítil ten tvrdý, suchý lesk, který z nich vyšlehl vždy, když ho něco živě zaujalo.

„Vy jste to viděl?“

„Tak jasně, jako teď vidím vás.“

„A nic jste neřekl?“

„K čemu by to bylo?“

„Jak to, že to nikdo jiný neviděl?“

„Ty otisky byly asi dvacet yardů od těla a nikdo jim nevěnoval pozornost. Myslím, že ani já bych si jich nevšiml, kdybych neznal tu pověst.“

„Je na vřesovišti mnoho ovčáckých psů?“

„Nepochybně, ale tohle nebyl ovčácký pes.“

„Říkáte, že byl velký?“

„Obrovský.“

„Ale k tělu se nepřiblížil?“

„Ne.“

„Jaká to byla noc?“

„Vlhká a sychravá.“

„Ale nepršelo přímo?“

„Ne.“

„Jak ta alej vypadá?“

„Jsou tam dvě řady starého tisového živého plotu, dvanáct stop vysokého a neprostupného. Cesta uprostřed je asi osm stop široká.“

„Je mezi živými ploty a cestou ještě něco?“

„Ano, po obou stranách je asi šest stop široký pruh trávy.“

„Pokud rozumím, je v jednom místě tisový plot přerušen brankou?“

„Ano, brankou, která vede do vřesoviště.“

„Je tam nějaký jiný otvor?“

„Žádný.“

„Takže kdo se chce dostat do tisové aleje, musí do ní buď sejít od domu, nebo do ní vstoupit brankou z vřesoviště?“

„Na vzdáleném konci je ještě východ přes altán.“

„Došel sir Charles až k němu?“

„Ne, ležel asi padesát yardů od něj.“

„A teď mi řekněte, doktore Mortimere – a to je důležité –, ty otisky, které jste viděl, byly na cestě, a ne v trávě?“

„V trávě by žádné otisky nebyly vidět.“

„Byly na téže straně cesty jako branka do vřesoviště?“

„Ano, byly na okraji cesty na téže straně jako branka.“

„Nesmírně mě zajímáte. Další věc. Byla branka zavřená?“

„Zavřená a zamčená na visací zámek.“

„Jak byla vysoká?“

„Asi čtyři stopy.“

„Takže ji kdokoli mohl přelézt?“

„Ano.“

„A jaké stopy jste viděl u branky?“

„Žádné zvláštní.“

„Proboha! Nikdo to tam neprohlédl?“

„Ale ano, prohlédl jsem to sám.“

„A nic jste nenašel?“

„Bylo to všechno velmi nejasné. Sir Charles tam zřejmě stál pět nebo deset minut.“

„Jak to víte?“

„Protože mu z doutníku dvakrát upadl popel.“

„Výborně! To je kolega přesně podle našeho gusta, Watsone. Ale ty stopy?“

„Po celém tom kousku štěrku byly jeho vlastní stopy. Jiné jsem rozeznat nedokázal.“

Sherlock Holmes se netrpělivě plácl do kolena.

„Kdybych tam tak byl!“ zvolal. „Je to zjevně neobyčejně zajímavý případ, který vědeckému odborníkovi nabízel ohromné možnosti. Ta štěrková stránka, z níž bych toho tolik mohl vyčíst, je už dávno rozmazaná deštěm a pošlapaná dřeváky zvědavých venkovanů. Ach, doktore Mortimere, doktore Mortimere, že jste mě nezavolal! Opravdu máte mnoho na svědomí.“

„Nemohl jsem vás zavolat, pane Holmesi, aniž bych ty skutečnosti prozradil světu, a už jsem vám řekl, proč jsem to nechtěl. Kromě toho, kromě toho…“

„Proč váháte?“

„Existuje oblast, ve které je i ten nejbystřejší a nejzkušenější detektiv bezmocný.“

„Chcete říct, že ta věc je nadpřirozená?“

„To jsem výslovně neřekl.“

„Ne, ale zjevně si to myslíte.“

„Od té tragédie, pane Holmesi, se mi doneslo několik příhod, které se těžko srovnávají s ustáleným řádem přírody.“

„Například?“

„Zjistil jsem, že ještě než došlo k té strašné události, vidělo několik lidí na vřesovišti tvora, který odpovídá tomuto baskervillskému démonovi a který nemohl být žádným zvířetem známým vědě. Všichni se shodli, že to byl obrovský tvor, světélkující, příšerný a přízračný. Ty muže jsem podrobně vyslechl – jeden z nich je střízlivě uvažující venkovan, druhý podkovář a třetí sedlák z vřesoviště – a všichni vyprávějí

stejný příběh o tom strašlivém zjevení, které přesně odpovídá pekelnému psu z pověsti. Ujišťuji vás, že v kraji vládne hrůza a jen otrlý člověk se odváží přejít v noci vřesoviště."

„A vy, vědecky vzdělaný muž, věříte, že je to nadpřirozené?"

„Nevím, čemu mám věřit."

Holmes pokrčil rameny. „Dosud jsem svá pátrání omezoval na tento svět," řekl. „Svým skromným způsobem jsem bojoval proti zlu, ale pustit se do samotného otce zla by možná byl příliš ctižádostivý úkol. Musíte ale uznat, že otisk tlapy je hmotný."

„Ten původní pes byl dost hmotný na to, aby muži vyrval hrdlo, a přesto byl zároveň ďábelský."

„Vidím, že jste docela přešel k zastáncům nadpřirozena. Ale teď mi, doktore Mortimere, řekněte tohle. Jestliže zastáváte takové názory, proč jste vůbec přišel za mnou? Jedním dechem mi říkáte, že je zbytečné vyšetřovat smrt sira Charlese, a že si přejete, abych to udělal."

„Neřekl jsem, že si přeji, abyste to udělal."

„Jak vám tedy mohu pomoci?"

„Tím, že mi poradíte, co mám dělat se sirem Henrym Baskervillem, který přijede na nádraží Waterloo" – doktor Mortimer se podíval na hodinky – „přesně za hodinu a čtvrt."

„On je tedy dědic?"

„Ano. Po smrti sira Charlese jsme po tom mladém pánovi pátrali a zjistili jsme, že hospodařil na farmě v Kanadě. Podle zpráv, které k nám došly, je to ve všech ohledech výborný člověk. Teď nemluvím jako lékař, ale jako správce a vykonavatel závěti sira Charlese."

„Jiný uchazeč o dědictví asi není?"

„Žádný. Jediný další příbuzný, kterého se nám podařilo vypátrat, byl Rodger Baskerville, nejmladší ze tří bratrů, z nichž chudák sir Charles byl nejstarší. Druhý bratr, který zemřel mladý, je otcem tohoto mladíka Henryho. Třetí, Rodger, byl černou ovcí rodiny. Měl v sobě starou panovačnou baskervillskou krev a byl prý přesnou podobou

starého Huga z rodinného portrétu. V Anglii mu půda začala hořet pod nohama, utekl do Střední Ameriky a tam v roce osmnáct set sedmdesát šest zemřel na žlutou zimnici. Henry je poslední z Baskervillů. Za hodinu a pět minut se s ním sejdu na nádraží Waterloo. Dostal jsem telegram, že dnes ráno připlul do Southamptonu. A teď, pane Holmesi, co byste mi radil s ním udělat?“

„Proč by neměl jet do domova svých otců?“

„Zdá se to přirozené, že? A přece uvažte, že každého Baskervilla, který tam jde, potká zlý osud. Jsem si jist, že kdyby se mnou sir Charles mohl před smrtí promluvit, varoval by mě, abych posledního z toho starého rodu a dědice velkého jmění na to smrtonosné místo nevodil. A přece nelze popřít, že blahobyt celého toho chudého, pustého kraje závisí na jeho přítomnosti. Všechno dobré dílo, které sir Charles vykonal, se zhroutí, jestliže v sídle nebude nikdo bydlet. Obávám se, že by mě mohl příliš ovlivňovat můj vlastní zjevný zájem na té věci, a proto vám ten případ předkládám a žádám vás o radu.“

Holmes chvíli uvažoval.

„Řečeno prostými slovy, jde o tohle,“ řekl. „Podle vašeho názoru je tu jakási ďábelská moc, kvůli které je Dartmoor pro Baskervilla nebezpečným bydlištěm – to je váš názor?“

„Přinejmenším bych se odvážil říct, že existují jisté důkazy, že by tomu tak mohlo být.“

„Přesně tak. Ale jestli je vaše nadpřirozená teorie správná, mohla by ta moc mladému muži ublížit v Londýně stejně snadno jako v Devonshiru. Ďábel s mocí omezenou na jednu farnost, jako nějaká obecní rada, by byl přece naprosto nemyslitelná věc.“

„Mluvíte o té věci lehkovážněji, pane Holmesi, než byste nejspíš mluvil, kdybyste se s těmi věcmi setkal osobně. Vaše rada tedy, jestli jí dobře rozumím, zní, že mladý muž bude v Devonshiru stejně v bezpečí jako v Londýně. Přijede za padesát minut. Co mi doporučujete?“

„Doporučuji vám, pane, abyste si vzal drožku, zavolal si svého španěla, který škrábe na moje domovní dveře, a jel na nádraží Waterloo naproti siru Henrymu Baskervillovi.“

„A potom?“

„A potom mu neřeknete vůbec nic, dokud se v té věci nerozhodnu.“

„Jak dlouho vám bude trvat, než se rozhodnete?“

„Čtyřiadvacet hodin. Zítra v deset hodin, doktore Mortimere, budu vám velmi zavázán, když mě tu navštívíte, a pro mé další plány by bylo užitečné, kdybyste s sebou přivedl sira Henryho Baskervilla.“

„Udělám to, pane Holmesi.“ Načmáral si schůzku na manžetu košile a spěchal pryč svým zvláštním, krátkozrakým a roztržitým způsobem. Holmes ho zastavil na horním konci schodiště.

„Jen ještě jednu otázku, doktore Mortimere. Říkáte, že ještě před smrtí sira Charlese Baskervilla vidělo několik lidí to zjevení na vřesovišti?“

„Tři lidé.“

„A viděl ho někdo potom?“

„O nikom jsem neslyšel.“

„Děkuji vám. Na shledanou.“

Holmes se vrátil do svého křesla s tím tichým výrazem vnitřního uspokojení, který znamenal, že ho čeká úkol po jeho chuti.

„Jdete ven, Watsone?“

„Pokud vám nemohu nějak pomoct.“

„Ne, milý příteli, o pomoc vás žádám až v hodině činu. Ale tohle je skvělé, z jistých hledisek opravdu jedinečné. Až půjdete kolem Bradleyho, požádal byste ho, aby mi poslal libru toho nejsilnějšího tabáku? Děkuji vám. A bylo by dobře, kdybyste to mohl zařídit tak, abyste se nevracel před večerem. Pak bych si s vámi velmi rád porovnal dojmy z toho nanejvýš zajímavého problému, který nám byl dnes ráno předložen.“

Věděl jsem, že v těch hodinách soustředěného přemýšlení, kdy můj přítel vážil každé zrnko důkazů, sestavoval jednu teorii za druhou, porovnával je mezi sebou a rozhodoval, které body jsou podstatné a které bezvýznamné, nutně potřebuje ústraní a samotu. Strávil jsem proto den ve svém klubu a na Baker Street jsem se vrátil až večer. Bylo skoro devět hodin, když jsem znovu stanul v našem obývacím pokoji.

Když jsem otevřel dveře, napadlo mě nejdřív, že vypukl požár, protože místnost byla tak plná kouře, že světlo lampy na stole bylo jen rozmazanou skvrnou. Jakmile jsem však vstoupil, mé obavy se rozplynuly, protože to, co mě chytilo za hrdlo a rozkašlalo, byly štiplavé výpary silného, hrubého tabáku. Mlhou jsem matně zahlédl Holmese, jak v županu sedí schoulený v křesle a mezi rty svírá svou černou hliněnou dýmku. Kolem něj leželo několik svitků papíru.

„Nachladil jste se, Watsone?“ zeptal se.

„Ne, to ten jedovatý vzduch.“

„Teď, když to říkáte, ten vzduch tu opravdu *je* dost hustý.“

„Hustý! Je tu k nevydržení.“

„Tak otevřete okno! Jak vidím, byl jste celý den v klubu.“

„Můj milý Holmesi!“

„Mám pravdu?“

„Jistě, ale jak to víte?“

Zasmál se mému zmatenému výrazu. „Máte v sobě tak rozkošnou svěžest, Watsone, že je radost cvičit na váš účet ty nepatrné schopnosti, které mám. Pán vyjde z domu za deštivého a blátivého dne. Večer se vrátí bez poskvrnky, klobouk i boty se mu pořád lesknou. Celý den se tedy nehnul z místa. Není to člověk, který by měl důvěrné přátele. Kde tedy mohl být? Není to nasnadě?“

„No ano, je to celkem nasnadě.“

„Svět je plný věcí, které jsou nasnadě, a přece si jich nikdo nikdy nevšimne. Kde myslíte, že jsem byl já?“

„Taky jste se nehnul z místa.“

„Naopak, byl jsem v Devonshiru."

„V duchu?"

„Přesně tak. Moje tělo zůstalo v tomhle křesle a za mé nepřítomnosti, jak s lítostí zjišťuji, vypilo dvě velké konvice kávy a spotřebovalo neuvěřitelné množství tabáku. Když jste odešel, poslal jsem ke Stamfordovi pro podrobnou topografickou mapu této části vřesoviště a můj duch se nad ní vznášel celý den. Lichotím si, že bych se tam už vyznal."

„Mapa ve velkém měřítku, předpokládám?"

„Ve velmi velkém."

Rozvinul jeden list a podržel ho na koleni. „Tady máte tu oblast, o kterou nám jde. Uprostřed je Baskervillské sídlo."

„A kolem něj les?"

„Přesně tak. Mám za to, že tisová alej, i když pod tím jménem vyznačená není, se musí táhnout podél téhle čáry, a vřesoviště, jak vidíte, je napravo od ní. Tahle malá skupinka stavení je osada Grimpen, kde má náš přítel doktor Mortimer svůj hlavní stan. V okruhu pěti mil je, jak vidíte, jen pár roztroušených obydlí. Tady je Lafter Hall, o kterém byla řeč v tom vyprávění. Tady je vyznačený dům, který by mohl být sídlem toho přírodovědce – jmenoval se Stapleton, jestli si dobře vzpomínám. Tady jsou dva statky na vřesovišti, High Tor a Foulmire. A čtrnáct mil odtud velká trestanecká věznice v Princetownu. Mezi těmi roztroušenými body a všude kolem nich se rozkládá pusté, mrtvé vřesoviště. Tohle je tedy jeviště, na kterém se odehrála tragédie a na kterém ji možná pomůžeme sehrát znovu."

„Musí to být divoké místo."

„Ano, ta kulisa je důstojná. Kdyby se ďábel opravdu chtěl vměšovat do lidských záležitostí…"

„Takže i vy se přikláníte k nadpřirozenému vysvětlení."

„Ďáblovi pomocníci mohou být z masa a kostí, ne? Hned na začátku na nás čekají dvě otázky. První je, jestli byl vůbec spáchán nějaký zlo-

čin. Druhá, o jaký zločin jde a jak byl spáchán. Pokud by se ovšem domněnka doktora Mortimera ukázala jako správná a my bychom měli co dělat se silami, které stojí mimo běžné přírodní zákony, naše vyšetřování by tím skončilo. Jsme ale povinni vyčerpat všechny ostatní hypotézy, než se uchýlíme k této. Myslím, že to okno zase zavřeme, jestli vám to nevadí. Je to zvláštní, ale zjišťuji, že zhuštěné ovzduší pomáhá zhuštěnému myšlení. Nezašel jsem tak daleko, abych kvůli přemýšlení zalézal do bedny, ale to je logický důsledek mého přesvědčení. Promýšlel jste ten případ?“

„Ano, během dne jsem o něm hodně přemýšlel.“

„A co si o něm myslíte?“

„Je to velmi matoucí.“

„Rozhodně má svůj vlastní ráz. Jsou na něm zvláštní rysy. Například ta změna ve stopách. Co si o ní myslíte?“

„Mortimer říkal, že ten muž šel tou částí aleje po špičkách.“

„Jen opakoval, co při vyšetřování řekl nějaký hlupák. Proč by někdo chodil alejí po špičkách?“

„Tak co tedy?“

„Běžel, Watsone – běžel zoufale, běžel o život, běžel, dokud mu nepuklo srdce, a padl mrtev na tvář.“

„Před čím utíkal?“

„V tom je náš problém. Některé známky naznačují, že byl šílený strachy, ještě než se dal do běhu.“

„Jak to můžete tvrdit?“

„Předpokládám, že příčina jeho strachu se k němu blížila přes vřesoviště. Pokud tomu tak bylo, a to se zdá nejpravděpodobnější, jen člověk, který přišel o rozum, by utíkal *od* domu, a ne k němu. Jestli se dá věřit výpovědi toho cikána, běžel a volal o pomoc směrem, odkud pomoc mohla přijít nejméně pravděpodobně. A pak ještě: na koho té noci čekal a proč na něj čekal v tisové aleji, a ne ve vlastním domě?“

„Myslíte, že na někoho čekal?“

„Byl to starší a churavý muž. Chápu, že si šel na večerní procházku, ale půda byla vlhká a noc nevlídná. Je přirozené, že by tam stál pět nebo deset minut, jak z popela doutníku vyvodil doktor Mortimer, a to s větším praktickým smyslem, než bych mu byl přiznal?“

„Ale on chodil ven každý večer.“

„Pochybuji, že u branky do vřesoviště čekal každý večer. Naopak, všechno svědčí o tom, že se vřesovišti vyhýbal. Té noci tam čekal. Byla to noc před jeho odjezdem do Londýna. Ta věc nabývá tvaru, Watsone. Začíná do sebe zapadat. Smím vás poprosit, abyste mi podal housle? Všechny další úvahy o té záležitosti odložíme, dokud nebudeme mít ráno tu výhodu, že se setkáme s doktorem Mortimerem a sirem Henrym Baskervillem.“

Kapitola čtvrtá – Sir Henry Baskerville

Snídaně byla brzy sklizená ze stolu a Holmes v županu čekal na slíbenou návštěvu. Naši klienti se dostavili přesně, protože hodiny právě odbily deset, když nahoru uvedli doktora Mortimera a za ním mladého baroneta. Byl to malý, čilý muž s tmavýma očima, asi třicetiletý, velmi podsaditý, s hustým černým obočím a s výraznou, bojovnou tváří. Měl na sobě načervenalý tvídový oblek a vypadal ošlehaně jako člověk, který strávil většinu života pod širým nebem. A přece bylo v jeho klidném pohledu a v tiché sebejistotě jeho vystupování něco, co prozrazovalo gentlemana.

„To je sir Henry Baskerville," řekl doktor Mortimer.

„No ano," řekl on, „a zvláštní je, pane Sherlocku Holmesi, že kdyby mi tady můj přítel nenavrhl, abychom k vám dnes ráno zašli, byl bych přišel sám od sebe. Slyšel jsem, že řešíte malé hádanky, a já jsem dnes ráno dostal jednu, nad kterou je potřeba víc přemýšlet, než na kolik já stačím."

„Posaďte se, prosím, sire Henry. Rozumím tomu dobře, že jste od svého příjezdu do Londýna sám zažil něco pozoruhodného?"

„Nic moc důležitého, pane Holmesi. Nejspíš jen žert. Šlo o tenhle dopis, jestli se tomu dá říkat dopis, který mi dnes ráno přišel."

Položil na stůl obálku a všichni jsme se nad ni sklonili. Byla obyčejné jakosti, našedlé barvy. Adresa „Sir Henry Baskerville, hotel Northumberland" byla napsaná neuměle tiskacím písmem, poštovní razítko bylo z Charing Cross a dopis byl podán předchozího večera.

„Kdo věděl, že se ubytujete v hotelu Northumberland?“ zeptal se Holmes a pronikavě se na našeho návštěvníka podíval.

„Nikdo to nemohl vědět. Rozhodli jsme se teprve potom, co jsem se setkal s doktorem Mortimerem.“

„Ale doktor Mortimer tam nepochybně už bydlel?“

„Ne, bydlel jsem u jednoho přítele,“ řekl doktor.

„Nic nemohlo nikomu prozradit, že se chystáme do tohohle hotelu.“

„Hm! Zdá se, že se někdo o to, kam chodíte, velmi zajímá.“ Vytáhl z obálky půlarch kancelářského papíru přeložený načtvrto. Rozložil ho a uhladil na stole. Přes jeho střed byla sestavena jediná věta, a to tak, že na papír někdo nalepil vytištěná slova. Zněla:

Kdo si cení života nebo rozumu, drží se dál od vřesoviště.

Jen slovo „vřesoviště“ bylo napsané inkoustem.

„Tak,“ řekl sir Henry Baskerville, „možná mi povíte, pane Holmesi, co to u všech hromů znamená a kdo se to tak zajímá o moje záležitosti?“

„Co si o tom myslíte vy, doktore Mortimere? Musíte uznat, že tady aspoň nic nadpřirozeného není.“

„To ne, pane, ale docela dobře to mohl poslat někdo, kdo je přesvědčen, že ta záležitost nadpřirozená je.“

„Jaká záležitost?“ zeptal se ostře sir Henry. „Připadá mi, že vy všichni, pánové, víte o mých vlastních záležitostech mnohem víc než já.“

„Než odejdete z tohohle pokoje, budete vědět všechno, co víme my, sire Henry. To vám slibuji,“ řekl Sherlock Holmes. „Prozatím se s vaším svolením omezíme na tento velmi zajímavý dokument, který musel být sestaven a odeslán včera večer. Máte včerejší *Times*, Watsone?“

„Leží tady v rohu.“

„Smím vás obtěžovat – tu vnitřní stranu, prosím, s úvodníky.“ Rychle ji přelétl a očima přejížděl nahoru a dolů po sloupcích. „Výteč-

ný článek o volném obchodu. Dovolte, abych vám z něj přečetl úryvek.

‚Možná vás někdo přemluví k představě, že ochranné clo podpoří právě váš obchod nebo váš průmysl. Ze zdravého rozumu však plyne, že kdo si cení svého kapitálu, drží se dál od země s takovými zákony, a že taková politika proto musí z dlouhodobého hlediska připravit zemi o bohatství, snížit hodnotu našeho dovozu a zhoršit celkové podmínky života na tomto ostrově.‘

„Co tomu říkáte, Watsone?“ zvolal Holmes v nejlepší náladě a spokojeně si mnul ruce. „Nezdá se vám, že je to obdivuhodná myšlenka?“

Doktor Mortimer se na Holmese díval s výrazem odborného zájmu a sir Henry Baskerville na mě upřel pár zmatených tmavých očí.

„O clech a podobných věcech toho moc nevím,“ řekl, „ale připadá mi, že co se týče toho dopisu, sešli jsme trochu ze stopy.“

„Naopak, myslím, že jsme na stopě obzvlášť horké, sire Henry. Tady Watson zná moje metody lépe než vy, ale obávám se, že ani on nepochopil, jaký význam má tahle věta.“

„Ne, přiznávám, že žádnou souvislost nevidím.“

„A přece, můj milý Watsone, je ta souvislost tak těsná, že jedno je vyňato z druhého. ‚Kdo‘, ‚si cení‘, ‚života‘, ‚nebo‘, ‚rozumu‘, ‚drží se dál‘, ‚od‘. Už vidíte, odkud ta slova pocházejí?“

„U všech hromů, máte pravdu! No tohle, to je ale chytré!“ zvolal sir Henry.

„A kdyby ještě zbývala sebemenší pochybnost, vyvrací ji to, že ‚drží se dál‘ a ‚od‘ jsou vystřižené v jednom kuse.“

„No vida – opravdu!“

„Opravdu, pane Holmesi, tohle předčí všechno, co bych si kdy dokázal představit,“ řekl doktor Mortimer a ohromeně hleděl na mého přítele. „Chápal bych, kdyby někdo řekl, že ta slova jsou z novin. Ale že dokážete určit z kterých, a ještě dodat, že pocházejí z úvodníku, to je opravdu jedna z nejpozoruhodnějších věcí, s jakými jsem se kdy setkal. Jak jste to dokázal?“

„Předpokládám, doktore, že byste rozeznal lebku černocha od lebky Eskymáka?“

„Zcela jistě.“

„Ale jak?“

„Protože to je můj zvláštní koníček. Rozdíly jsou zřejmé. Nadočnicový oblouk, obličejový úhel, zakřivení horní čelisti, ten…“

„Ale tohle je zase můj zvláštní koníček a rozdíly jsou stejně zřejmé. Pro moje oči je mezi úhlednou proloženou sazbou článku v *Timesech* a nedbalým tiskem večerníku za půl pence stejně velký rozdíl jako mezi vaším černochem a vaším Eskymákem. Rozpoznávání písma patří u odborníka na zločin k nejzákladnějším oborům vědění, i když přiznávám, že když jsem byl hodně mladý, jednou jsem si spletl *Leeds Mercury* s *Western Morning News*. Ale úvodník v *Timesech* je naprosto osobitý a ta slova nemohla být vzata odnikud jinud. Protože se to stalo včera, bylo velmi pravděpodobné, že je najdeme ve včerejším čísle.“

„Pokud vám tedy dobře rozumím, pane Holmesi,“ řekl sir Henry Baskerville, „někdo ten vzkaz vystříhal nůžkami…“

„Nůžkami na nehty,“ řekl Holmes. „Vidíte, že to byly nůžky s velmi krátkými čepelemi, protože ten, kdo stříhal, musel u ‚drží se dál‘ střihnout dvakrát.“

„Ano, to je pravda. Někdo tedy ten vzkaz vystříhal nůžkami s krátkými čepelemi, přilepil ho mazem…“

„Arabskou gumou,“ řekl Holmes.

„…arabskou gumou na papír. Ale chtěl bych vědět, proč bylo slovo ‚vřesoviště‘ napsané rukou.“

„Protože ho nenašel vytištěné. Všechna ostatní slova byla jednoduchá a mohl je najít v kterémkoli čísle, ale ‚vřesoviště‘ se objevuje méně často.“

„No ovšem, tím se to vysvětluje. Vyčetl jste z toho vzkazu ještě něco, pane Holmesi?“

„Je tu několik náznaků, i když si dotyčný dal nesmírnou práci, aby zahladil všechny stopy. Adresa, jak vidíte, je napsaná neuměle tiskacím písmem. Ale *Timesy* se jen zřídka dostanou do jiných rukou než do rukou vysoce vzdělaných lidí. Můžeme tedy předpokládat, že dopis sestavil vzdělaný člověk, který se chtěl vydávat za nevzdělaného, a jeho snaha zakrýt vlastní písmo naznačuje, že byste to písmo mohl znát, nebo ho časem poznat. Dále si všimněte, že slova nejsou nalepená v přesné řadě, ale některá jsou mnohem výš než jiná. Například ‚života' je úplně mimo své místo. To může ukazovat na nedbalost, anebo na rozrušení a spěch toho, kdo stříhal. Celkem vzato se přikláním k druhé možnosti, protože ta věc byla zjevně důležitá a není pravděpodobné, že by pisatel takového dopisu byl nedbalý. Pokud spěchal, vyvstává zajímavá otázka, proč spěchal, když každý dopis podaný do časného rána by sira Henryho zastihl dřív, než by odešel z hotelu. Bál se pisatel, že ho někdo vyruší – a kdo?"

„Teď už se dostáváme spíš do oblasti dohadů," řekl doktor Mortimer.

„Řekněme spíš do oblasti, kde vážíme pravděpodobnosti a volíme tu nejpravděpodobnější. Je to vědecké využití představivosti, ale vždycky máme nějaký hmotný základ, od kterého se můžeme při svých úvahách odrazit. Vy byste to nejspíš nazval dohadem, ale já jsem si skoro jist, že tahle adresa byla napsána v hotelu."

„Jak to proboha můžete tvrdit?"

„Když se na ni pozorně podíváte, uvidíte, že pisateli dělalo potíže pero i inkoust. Pero v jediném slově dvakrát vyprsklo a v krátké adrese třikrát vyschlo, z čehož plyne, že v kalamáři bylo velmi málo inkoustu. Vlastní pero nebo kalamář člověk do takového stavu nechá dojít jen zřídka a obojí najednou musí být opravdu vzácné. Ale znáte hotelový inkoust a hotelová pera, kde je naopak vzácné dostat něco jiného. Ano, bez velkého váhání bych řekl, že kdybychom prohledali koše na papír v hotelech kolem Charing Cross, až bychom našli zbytky toho rozstří-

haného úvodníku z *Timesů*, mohli bychom rovnou sáhnout po člověku, který ten podivný vzkaz poslal. Haló! Haló! Copak to je?“

Pozorně si prohlížel kancelářský papír, na kterém byla slova nalepená, a držel si ho jen palec nebo dva od očí.

„Tak co?“

„Nic,“ řekl a odhodil ho. „Je to prázdný půlarch papíru, ani vodoznak na něm není. Myslím, že jsme z toho podivného dopisu vytěžili, co se dalo. A teď, sire Henry, přihodilo se vám od té doby, co jste v Londýně, ještě něco zajímavého?“

„Ne, pane Holmesi. Myslím, že ne.“

„Nevšiml jste si, že by vás někdo sledoval nebo pozoroval?“

„Připadám si, jako bych spadl rovnou doprostřed nějakého laciného brakového románu,“ řekl náš návštěvník. „Proč by mě u všech hromů někdo sledoval nebo pozoroval?“

„K tomu se dostaneme. Nemáte nám ještě něco jiného ohlásit, než se do té věci pustíme?“

„No, záleží na tom, co pokládáte za hodné ohlášení.“

„Myslím, že ohlášení je hodné všechno, co se vymyká obvyklému běhu života.“

Sir Henry se usmál. „O britském životě toho zatím moc nevím, protože jsem skoro celý život strávil ve Spojených státech a v Kanadě. Ale doufám, že ztratit jednu botu tady u vás nepatří k obvyklému běhu života.“

„Vy jste ztratil jednu botu?“

„Milý pane,“ zvolal doktor Mortimer, „ona se jen někam založila. Najdete ji, až se vrátíte do hotelu. K čemu obtěžovat pana Holmese takovými maličkostmi?“

„No, chtěl přece slyšet všechno, co se vymyká obvyklému běhu.“

„Přesně tak,“ řekl Holmes, „ať se ta příhoda zdá sebehloupější. Ztratil jste tedy jednu botu, říkáte?“

„No, prostě se někam poděla. Včera večer jsem dal obě za dveře a ráno tam byla jen jedna. Od chlapa, co je čistí, jsem se nedozvěděl nic kloudného. Nejhorší je, že jsem si ten pár koupil teprve včera večer na Strandu a ještě jsem je neměl na nohou."

„Když jste je ještě nenosil, proč jste je dával vyčistit?"

„Byly to světle hnědé boty a ještě nikdy nebyly naleštěné. Proto jsem je dal ven."

„Rozumím tedy správně, že když jste včera přijel do Londýna, šel jste hned ven a koupil si pár bot?"

„Nakoupil jsem toho dost. Tady doktor Mortimer chodil se mnou. Víte, jestli tam dole mám být statkářem, musím se podle toho oblékat, a možná že jsem tam na Západě v tomhle ohledu trochu zpustl. Mimo jiné jsem si koupil tyhle hnědé boty – dal jsem za ně šest dolarů – a jednu mi ukradli dřív, než jsem je vůbec měl na nohou."

„Krást něco takového se zdá nápadně zbytečné," řekl Sherlock Holmes. „Přiznávám, že sdílím přesvědčení doktora Mortimera, že ztracená bota se brzy najde."

„A teď, pánové," řekl baronet rozhodně, „mám dojem, že jsem o tom mála, co vím, namluvil dost. Je načase, abyste dodrželi slib a pověděli mi úplně, o co nám tu všem jde."

„Vaše žádost je velmi rozumná," odpověděl Holmes. „Doktore Mortimere, myslím, že nemůžete udělat nic lepšího, než mu svůj příběh povědět tak, jak jste ho vyprávěl nám."

Takto povzbuzen vytáhl náš vědecký přítel z kapsy své papíry a vyložil celý případ tak, jako to udělal předchozího rána. Sir Henry Baskerville naslouchal s nejhlubší pozorností a jen občas překvapeně vykřikl.

„Tak to jsem tedy přišel k dědictví, jak se patří," řekl, když bylo dlouhé vyprávění u konce. „O tom psovi jsem samozřejmě slýchal už odmalička. Je to oblíbená rodinná historka, i když mě nikdy nenapadlo brát ji vážně. Ale co se týče smrti mého strýce – no, všechno se mi to

v hlavě vaří a ještě se v tom nevyznám. Zdá se, že jste se ještě tak docela nerozhodli, jestli je to případ pro policistu, nebo pro faráře."

„Přesně tak."

„A teď je tu ještě ta věc s dopisem, který mi přišel do hotelu. Předpokládám, že to do toho zapadá."

„Zdá se, že to ukazuje, že někdo ví víc než my o tom, co se děje na vřesovišti," řekl doktor Mortimer.

„A také," řekl Holmes, „že ten někdo vůči vám nemá zlé úmysly, když vás varuje před nebezpečím."

„Anebo mě možná chtějí pro nějaké vlastní cíle vystrašit, abych tam nejezdil."

„Ovšem, i to je možné. Jsem vám velmi zavázán, doktore Mortimere, že jste mě seznámil s problémem, který skýtá několik zajímavých možností. Ale prakticky teď musíme rozhodnout, sire Henry, jestli je, nebo není rozumné, abyste odjel do Baskervillského sídla."

„Proč bych neměl jet?"

„Zdá se, že vám hrozí nebezpečí."

„Myslíte nebezpečí od toho rodinného běsa, nebo nebezpečí od lidí?"

„Inu, to právě musíme zjistit."

„Ať je to cokoli, moje odpověď je pevná. Není ďábla v pekle, pane Holmesi, ani člověka na zemi, který by mi zabránil jet do domova mých předků, a to můžete brát jako moji konečnou odpověď." Když to říkal, svraštil tmavé obočí a tvář mu zrudla do temně červena. Bylo zřejmé, že prudká povaha Baskervillů v tomhle jejich posledním potomkovi nevyhasla. „Mezitím," řekl, „jsem sotva měl čas promyslet všechno, co jste mi řekli. Je to pro člověka velká věc, aby to všechno pochopil a rozhodl se na jedno posezení. Rád bych měl hodinu klidu o samotě, abych se rozmyslel. Podívejte, pane Holmesi, teď je půl dvanácté a já se hned vracím do hotelu. Co kdybyste vy a váš přítel doktor

Watson přišli ve dvě k nám na oběd? Pak vám budu moct jasněji říct, jak to celé vidím.“

„Hodí se vám to, Watsone?“

„Naprosto.“

„Pak nás můžete očekávat. Mám vám zavolat drožku?“

„Raději půjdu pěšky, ta záležitost mě dost rozrušila.“

„Rád se k vám na procházce přidám,“ řekl jeho společník.

„Tak se znovu sejdeme ve dvě hodiny. Na shledanou a hezký den!“

Slyšeli jsme, jak naši návštěvníci scházejí po schodech a jak bouchly domovní dveře. V tu ránu se z Holmese, malátného snílka, stal muž činu.

„Klobouk a boty, Watsone, rychle! Nesmíme ztratit ani okamžik!“ Vběhl v županu do svého pokoje a za několik vteřin byl zpátky v žaketu. Společně jsme seběhli ze schodů a vyšli na ulici. Doktora Mortimera a Baskervilla jsme ještě viděli asi dvě stě yardů před sebou, jak jdou směrem k Oxford Street.

„Mám je doběhnout a zastavit?“

„Za nic na světě, můj milý Watsone. Vaše společnost mi naprosto stačí, pokud vy snesete moji. Naši přátelé jednají moudře, protože na procházku je dnes opravdu nádherné ráno.“

Zrychlil krok, až jsme vzdálenost, která nás od nich dělila, zkrátili zhruba na polovinu. Pak jsme se drželi sto yardů za nimi a šli za nimi po Oxford Street a dál dolů po Regent Street. Jednou se naši přátelé zastavili a zahleděli se do výkladu, a Holmes udělal totéž. Vzápětí tiše a spokojeně vykřikl, a když jsem sledoval jeho dychtivý pohled, uviděl jsem, že drožka s mužem uvnitř, která předtím zastavila na druhé straně ulice, se teď znovu pomalu rozjíždí.

„To je náš člověk, Watsone! Pojďte! Když už nic jiného, aspoň si ho pořádně prohlédneme.“

V tu chvíli jsem postřehl hustý černý plnovous a pár pronikavých očí, které se na nás upíraly bočním okénkem drožky. Okamžitě vyletě-

la nahoru klapka ve stropě, někdo na kočího cosi vykřikl a drožka šíleně uháněla pryč po Regent Street. Holmes se dychtivě rozhlížel po jiné, ale žádná volná nebyla na dohled. Pak se vrhl do divokého pronásledování mezi proudem vozů, ale náskok byl příliš velký a drožka už zmizela z dohledu.

„No prosím!“ řekl Holmes hořce, když se zadýchaný a bledý rozmrzelostí vynořil z přívalu vozidel. „Měl kdy někdo takovou smůlu a počínal si tak nešikovně? Watsone, Watsone, jestli jste poctivý člověk, zapíšete i tohle a postavíte to proti mým úspěchům!“

„Kdo to byl?“

„Nemám tušení.“

„Nějaký špeh?“

„Inu, z toho, co jsme slyšeli, bylo zřejmé, že Baskervilla od chvíle, kdy je ve městě, někdo velmi pozorně sleduje. Jak jinak by se tak rychle vědělo, že si vybral právě hotel Northumberland? Usoudil jsem, že jestli ho sledovali první den, budou ho sledovat i druhý. Možná jste si všiml, že jsem dvakrát zašel k oknu, zatímco doktor Mortimer předčítal svou pověst.“

„Ano, vzpomínám si.“

„Vyhlížel jsem, jestli se na ulici někdo neochomýtá, ale nikoho jsem neviděl. Máme co dělat s chytrým člověkem, Watsone. Ta věc jde velmi do hloubky, a ačkoli jsem se ještě definitivně nerozhodl, jestli je to dobrá, nebo zlá síla, která s námi přišla do styku, neustále cítím moc a záměr. Když naši přátelé odešli, hned jsem je sledoval v naději, že odhalím jejich neviditelného průvodce. Byl tak lstivý, že se nespolehl na vlastní nohy, ale posloužil si drožkou, aby mohl buď zůstat pozadu, nebo je předjet, a tak uniknout jejich pozornosti. Jeho metoda měla navíc tu výhodu, že kdyby si vzali drožku, byl hned připravený je sledovat. Má ovšem jednu zjevnou nevýhodu.“

„Vydává ho do rukou kočího.“

„Přesně tak.“

„Škoda, že jsme si nezapamatovali číslo!“

„Můj milý Watsone, i když jsem si počínal nešikovně, snad si vážně nemyslíte, že jsem si to číslo nezjistil? Náš člověk je číslo dva tisíce sedm set čtyři. Ale v tuhle chvíli nám to není k ničemu.“

„Nevím, co jste mohl udělat víc.“

„Jakmile jsem zahlédl tu drožku, měl jsem se okamžitě otočit a jít opačným směrem. Pak jsem si měl v klidu najmout druhou drožku a sledovat tu první v uctivé vzdálenosti, nebo ještě lépe zajet do hotelu Northumberland a počkat tam. Až by náš neznámý doprovodil Baskervilla domů, měli bychom příležitost hrát s ním jeho vlastní hru a zjistit, kam má namířeno. Takhle jsme se kvůli nerozvážné dychtivosti, kterou náš protivník využil s neobyčejnou rychlostí a rozhodností, prozradili a o našeho člověka přišli.“

Během toho rozhovoru jsme se pomalu loudali po Regent Street a doktor Mortimer se svým společníkem nám už dávno zmizeli z očí.

„Nemá smysl jít za nimi,“ řekl Holmes. „Stín odešel a už se nevrátí. Musíme se podívat, jaké další karty máme v rukou, a rozhodně je vynést. Přísahal byste, že byste toho muže v drožce poznal?“

„Přísahat bych mohl jen na ten plnovous.“

„Já také – a z toho usuzuji, že byl nejspíš falešný. Chytrý muž na tak choulostivém poslání potřebuje plnovous jen k tomu, aby zakryl svou tvář. Pojďte sem, Watsone!“

Zašel do jedné pobočky poslíčkové služby, kde ho vedoucí srdečně přivítal.

„Á, Wilsone, vidím, že jste nezapomněl na ten malý případ, ve kterém jsem vám měl to štěstí pomoct?“

„Ne, pane, to opravdu ne. Zachránil jste mi dobré jméno, a možná i život.“

„Milý příteli, přeháníte. Matně si vzpomínám, Wilsone, že mezi svými chlapci jste měl jednoho, jmenoval se Cartwright, který při tom vyšetřování prokázal jisté schopnosti.“

„Ano, pane, pořád je u nás.“

„Mohl byste pro něj zazvonit? Děkuji! A byl bych rád, kdybyste mi rozměnil tuhle pětilibrovou bankovku.“

Na zazvonění vedoucího přišel asi čtrnáctiletý chlapec s bystrou, chytrou tváří. Teď stál a s velikou úctou hleděl na slavného detektiva.

„Podejte mi adresář hotelů,“ řekl Holmes. „Děkuji! Tak, Cartwrighte, tady jsou jména třiadvaceti hotelů, všechny v nejbližším okolí Charing Cross. Vidíš?“

„Ano, pane.“

„Všechny postupně obejdeš.“

„Ano, pane.“

„V každém nejdřív dáš venkovnímu vrátnému šilink. Tady máš třiadvacet šilinků.“

„Ano, pane.“

„Řekneš mu, že chceš vidět včerejší odpadový papír. Řekneš, že se ztratil důležitý telegram a že ho hledáš. Rozumíš?“

„Ano, pane.“

„Ve skutečnosti ale budeš hledat prostřední list *Times*ů, ve kterém jsou nůžkami vystříhané díry. Tady máš výtisk *Times*ů. Je to tahle strana. Snadno bys ji poznal, že ano?“

„Ano, pane.“

„Venkovní vrátný pokaždé pošle pro vrátného z haly a tomu taky dáš šilink. Tady máš dalších třiadvacet šilinků. Pak se nejspíš ve dvaceti případech z třiadvaceti dozvíš, že včerejší odpadky už byly spáleny nebo odvezeny. V těch zbývajících třech ti ukážou hromadu papíru a ty v ní budeš hledat tuhle stránku *Times*ů. Vyhlídky, že ji najdeš, jsou nesmírně malé. Tady máš ještě deset šilinků navíc pro případ nouze. Do večera mi pošli zprávu telegramem na Baker Street. A teď, Watsone, nám zbývá jen zjistit telegraficky, kdo je kočí s číslem dva tisíce sedm set čtyři, a pak se zastavíme v některé z obrazových galerií na Bond Street a vyplníme čas, než budeme muset jít do hotelu.“

Kapitola pátá – Tři přetržené nitky

Sherlock Holmes měl v neobyčejné míře schopnost odpoutat mysl, kdykoli se mu zachtělo. Na dvě hodiny jako by zapomněl na podivnou záležitost, do níž jsme se zapletli, a cele se pohroužil do obrazů moderních belgických mistrů. Od chvíle, kdy jsme vyšli z galerie, až do chvíle, kdy jsme stanuli v hotelu Northumberland, nemluvil o ničem jiném než o umění, o němž měl ty nejhrubší představy.

„Sir Henry Baskerville vás očekává nahoře," řekl recepční. „Prosil mě, abych vás k němu hned zavedl, až přijdete."

„Měl byste něco proti tomu, kdybych nahlédl do vaší knihy hostů?" zeptal se Holmes.

„Vůbec ne."

Z knihy bylo vidět, že za Baskervillovo jméno přibyla ještě dvě. Jedno patřilo Theophilu Johnsonovi s rodinou z Newcastlu, druhé paní Oldmorové se služebnou z High Lodge v Altonu.

„To bude jistě ten Johnson, kterého jsem kdysi znával," řekl Holmes vrátnému. „Právník, že ano, šedivý a trochu kulhá?"

„Ne, pane, tohle je pan Johnson, majitel uhelných dolů, velice čilý pán, ne starší než vy."

„Nemýlíte se v jeho povolání?"

„Ne, pane! Jezdí k nám už mnoho let a dobře ho tu známe."

„Aha, to rozhoduje. A paní Oldmorová – to jméno mi také něco říká. Promiňte mou zvědavost, ale člověk často jde navštívit jednoho přítele a najde druhého."

„Je to nemocná paní, pane. Její manžel byl kdysi starostou Gloucesteru. Kdykoli je ve městě, bydlí vždycky u nás.“

„Děkuji vám. Obávám se, že se s ní znát nemohu. Těmi otázkami jsme zjistili velice důležitou věc, Watsone,“ pokračoval tlumeně, když jsme spolu stoupali do schodů. „Teď víme, že lidé, kteří se o našeho přítele tolik zajímají, se neubytovali v jeho hotelu. To znamená, že ačkoli ho, jak jsme viděli, velmi touží sledovat, stejně tak jim záleží na tom, aby on neviděl je. A to je fakt, který o mnohém vypovídá.“

„O čem vypovídá?“

„Vypovídá o tom – haló, milý příteli, co se vám proboha stalo?“

Když jsme vyšli nahoru a zahnuli za roh schodiště, vrazili jsme přímo do sira Henryho Baskervilla. Tvář měl rudou vztekem a v jedné ruce držel starou, zaprášenou botu. Zuřil tak, že sotva dokázal mluvit, a když konečně promluvil, bylo v jeho řeči mnohem víc nářečí amerického Západu než ráno.

„Mám dojem, že si ze mě v tomhle hotelu dělají blázna,“ zvolal. „Jestli si nedají pozor, zjistí, že si začali s nepravým. U všech hromů, jestli ten chlap moji ztracenou botu nenajde, bude zle. Legraci snesu jako kdokoli jiný, pane Holmesi, ale tentokrát to přehnali.“

„Pořád hledáte svou botu?“

„Ano, pane, a hodlám ji najít.“

„Ale říkal jste přece, že to byla nová hnědá bota?“

„To taky byla, pane. A teď je to stará černá.“

„Cože? Snad nechcete říct…?“

„Přesně to chci říct. Měl jsem na světě jen tři páry – nové hnědé, staré černé a lakýrky, které mám na sobě. Včera v noci mi vzali jednu hnědou a dneska mi šlohli jednu černou. Tak co, máte ji? Mluvte, člověče, a nestůjte tu s otevřenou pusou!“

Na scéně se objevil rozrušený německý číšník.

„Ne, pane. Vyptával jsem se po celém hotelu, ale nikdo o ní nic neví.“

„Tak buď se ta bota do západu slunce vrátí, nebo půjdu za ředitelem a řeknu mu, že se z tohohle hotelu na místě stěhuju."

„Najde se, pane. Slibuji vám, že jestli budete mít trochu trpělivosti, najde se."

„Ať se najde, protože tohle je poslední věc, kterou v tomhle doupěti zlodějů ztratím. No nic, pane Holmesi, promiňte, že vás obtěžuju takovou maličkostí..."

„Myslím, že stojí za to se jí zabývat."

„Vždyť se tváříte, jako by to bylo něco vážného."

„Jak si to vysvětlujete?"

„Vůbec se to nepokouším vysvětlit. Je to ta nejbláznivější a nejpodivnější věc, jaká se mi kdy stala."

„Nejpodivnější možná..." řekl Holmes zamyšleně.

„A co si o tom myslíte vy?"

„Inu, zatím netvrdím, že tomu rozumím. Ten váš případ je velmi složitý, sire Henry. Když ho dám dohromady se smrtí vašeho strýce, nejsem si jist, že mezi všemi pěti sty závažnými případy, které jsem kdy řešil, je jediný, který by šel tak do hloubky. Ale máme v rukou několik nitek a je pravděpodobné, že jedna nebo druhá nás dovede k pravdě. Možná ztratíme čas tím, že budeme sledovat tu nepravou, ale dřív nebo později musíme narazit na tu pravou."

Poobědvali jsme příjemně a o záležitosti, která nás svedla dohromady, jsme mluvili jen málo. Teprve v soukromém salonku, kam jsme se potom odebrali, se Holmes Baskervilla zeptal, co zamýšlí.

„Odjet do Baskervillského sídla."

„A kdy?"

„Na konci týdne."

„Celkem vzato," řekl Holmes, „myslím, že jste se rozhodl moudře. Mám dost důkazů, že vás v Londýně sledují, a mezi miliony obyvatel tohoto velkého města je těžké zjistit, kdo ti lidé jsou a o co jim jde. Jestli mají zlé úmysly, mohli by vám ublížit, a my bychom tomu nedo-

kázali zabránit. Nevěděl jste, doktore Mortimere, že vás dnes ráno od mého domu sledovali?“

Doktor Mortimer sebou prudce trhl. „Sledovali? Kdo?“

„To vám bohužel říct nemohu. Je mezi vašimi sousedy nebo známými na Dartmooru nějaký muž s černým, hustým plnovousem?“

„Ne – anebo počkejte – ale ano. Barrymore, komorník sira Charlese, má hustý černý plnovous.“

„Aha! A kde je Barrymore?“

„Spravuje sídlo.“

„Měli bychom si raději ověřit, jestli tam opravdu je, nebo jestli by snad nemohl být v Londýně.“

„Jak to chcete udělat?“

„Dejte mi telegrafní blanket. ‚Je všechno připraveno pro sira Henryho?‘ To postačí. Adresa: pan Barrymore, Baskervillské sídlo. Kde je nejbližší telegrafní úřad? V Grimpenu. Výborně, pošleme druhý telegram poštmistrovi do Grimpenu: ‚Telegram pro pana Barrymora doručit do vlastních rukou. Pokud nepřítomen, prosím vrátit telegramem siru Henrymu Baskervillovi, hotel Northumberland.‘ Tak bychom se měli do večera dozvědět, jestli je Barrymore na svém místě v Devonshiru, nebo ne.“

„To je pravda,“ řekl Baskerville. „Mimochodem, doktore Mortimere, kdo vlastně ten Barrymore je?“

„Je to syn starého správce, který už zemřel. Starají se o sídlo už čtyři generace. Pokud vím, jsou on a jeho žena stejně počestný pár jako kterýkoli jiný v hrabství.“

„Zároveň je ale dost jasné,“ řekl Baskerville, „že dokud v sídle nikdo z rodiny nebydlí, mají ti lidé náramně pěkný domov a nic na práci.“

„To je pravda.“

„Měl Barrymore nějaký prospěch ze závěti sira Charlese?“ zeptal se Holmes.

„On i jeho žena dostali každý pět set liber.“

„Aha! Věděli, že je dostanou?“

„Ano. Sir Charles rád mluvil o tom, co ve své závěti ustanovil.“

„To je velmi zajímavé.“

„Doufám,“ řekl doktor Mortimer, „že se nebudete dívat podezíravě na každého, kdo po siru Charlesovi něco zdědil, protože i mně odkázal tisíc liber.“

„Skutečně? A ještě někomu?“

„Spoustě jednotlivců připadly bezvýznamné částky a velkému množství veřejných dobročinných spolků také. Celý zbytek dostal sir Henry.“

„A kolik ten zbytek činil?“

„Sedm set čtyřicet tisíc liber.“

Holmes překvapeně zvedl obočí. „Netušil jsem, že jde o tak obrovskou sumu,“ řekl.

„Sir Charles měl pověst bohatého muže, ale jak velice bohatý byl, jsme se dozvěděli, teprve když jsme procházeli jeho cenné papíry. Celková hodnota pozůstalosti se blížila milionu.“

„Propána! To je sázka, o kterou by člověk klidně mohl hrát zoufalou hru. A ještě jednu otázku, doktore Mortimere. Dejme tomu, že by se tady našemu mladému příteli něco stalo – odpusťte tu nepříjemnou domněnku! – kdo by zdědil majetek?“

„Protože Rodger Baskerville, mladší bratr sira Charlese, zemřel svobodný, připadl by majetek Desmondovým, kteří jsou vzdálení bratranci. James Desmond je postarší kněz ve Westmorelandu.“

„Děkuji vám. Všechny tyhle podrobnosti jsou velmi zajímavé. Setkal jste se s panem Jamesem Desmondem?“

„Ano, jednou přijel navštívit sira Charlese. Je to muž ctihodného vzhledu a svatého života. Pamatuji se, že odmítl přijmout od sira Charlese jakékoli zaopatření, ačkoli mu ho sir Charles vnucoval.“

„A tenhle muž skromných potřeb by byl dědicem tisíců sira Charlese.“

„Byl by dědicem pozemkového majetku, protože ten je svěřenský a dědí se podle pořadí. Byl by také dědicem peněz, pokud by jejich současný majitel neodkázal závětí jinak. Ten s nimi samozřejmě může naložit, jak chce."

„A sepsal jste už závěť, sire Henry?"

„Ne, pane Holmesi, nesepsal. Neměl jsem čas, protože jak se věci mají, jsem se dozvěděl teprve včera. Ale v každém případě mám za to, že peníze mají jít spolu s titulem a panstvím. Tak to viděl i můj ubohý strýc. Jak má majitel obnovit slávu Baskervillů, když nemá dost peněz, aby udržel statek? Dům, půda a dolary musí jít dohromady."

„Zcela správně. Tedy, sire Henry, souhlasím s vámi, že je rozumné, abyste neprodleně odjel do Devonshiru. Musím si vymínit jen jednu věc. V žádném případě nesmíte jet sám."

„Doktor Mortimer se vrací se mnou."

„Jenže doktor Mortimer se musí starat o svou praxi a jeho dům je míle daleko od vašeho. Ani při nejlepší vůli vám možná nebude moci pomoct. Ne, sire Henry, musíte si s sebou vzít někoho spolehlivého, kdo bude stále po vašem boku."

„Nemohl byste jet vy sám osobně, pane Holmesi?"

„Kdyby došlo ke krizi, snažil bych se být přítomen osobně. Jistě ale chápete, že při mé rozsáhlé poradenské praxi a při ustavičných žádostech, které ke mně přicházejí ze všech stran, se nemohu vzdálit z Londýna na neurčito. Právě v tuto chvíli špiní vyděrač jedno z nejváženějších jmen v Anglii a jen já mohu zabránit zhoubnému skandálu. Sám vidíte, že je vyloučeno, abych jel na Dartmoor."

„Koho byste tedy doporučil?"

Holmes mi položil ruku na paži. „Kdyby se toho můj přítel ujal, nenajdete muže, kterého by bylo lepší mít po boku, když jde do tuhého. Nikdo to nemůže říct s větší jistotou než já."

Ten návrh mě naprosto zaskočil, ale než jsem stačil odpovědět, chytil mě Baskerville za ruku a srdečně mi s ní zatřásl.

„Tak to je od vás opravdu laskavé, doktore Watsone," řekl. „Vidíte, jak to se mnou je, a víte o celé věci právě tolik co já. Jestli přijedete do Baskervillského sídla a podržíte mě, až to bude potřeba, nikdy vám to nezapomenu."

Vyhlídka na dobrodružství mě vždycky lákala a Holmesova slova i dychtivost, s jakou mě baronet vítal jako společníka, mi lichotily.

„Rád přijedu," řekl jsem. „Nevím, jak bych mohl svůj čas využít lépe."

„A budete mi velmi pečlivě podávat zprávy," řekl Holmes. „Až přijde krize – a ona přijde –, určím vám, jak máte jednat. Předpokládám, že do soboty by mohlo být všechno připraveno?"

„Vyhovovalo by to doktoru Watsonovi?"

„Naprosto."

„Pak se v sobotu, pokud se nedozvíte něco jiného, sejdeme u vlaku, který jede v půl jedenácté z nádraží Paddington."

Vstali jsme k odchodu, když vtom Baskerville vítězně vykřikl, vrhl se do jednoho kouta pokoje a vytáhl zpod skříňky hnědou botu.

„Moje ztracená bota!" zvolal.

„Kéž by se všechny naše potíže rozplynuly stejně snadno!" řekl Sherlock Holmes.

„Ale je to velmi podivné," poznamenal doktor Mortimer. „Před obědem jsem tenhle pokoj pečlivě prohledal."

„Já taky," řekl Baskerville. „Každý kousek."

„Tehdy tu žádná bota rozhodně nebyla."

„V tom případě ji sem musel dát číšník, zatímco jsme obědvali."

Poslali pro toho Němce, ale tvrdil, že o ničem neví, a žádné vyšetřování věc neobjasnilo. K té ustavičné a zdánlivě bezúčelné řadě drobných záhad, které tak rychle následovaly jedna za druhou, přibyla další. Pomineme-li celý ten ponurý příběh smrti sira Charlese, měli jsme v rozmezí pouhých dvou dnů řadu nevysvětlitelných událostí: přišel tištěný dopis, objevil se černovousý špeh v drožce, ztratila se nová

hnědá bota, ztratila se stará černá bota a teď se nová hnědá bota vrátila. Holmes cestou drožkou zpátky na Baker Street mlčky seděl a já jsem podle jeho svraštěného obočí a soustředěné tváře poznal, že stejně jako já se snaží vymyslet nějaké schéma, do kterého by se všechny ty podivné a zdánlivě nesouvisející příhody daly zasadit. Celé odpoledne až do pozdního večera seděl pohroužený do tabáku a do myšlenek.

Těsně před večeří přinesli dva telegramy. První zněl:

Právě jsem se dozvěděl, že Barrymore je v sídle. BASKERVILLE.

Druhý:

Podle pokynů navštívil třiadvacet hotelů, ale bohužel hlásím, že vystřižený list *Times*ů nenalezen. CARTWRIGHT.

„Tak tady máme dvě přetržené nitky, Watsone. Nic tak nepovzbudí jako případ, ve kterém se všechno obrací proti vám. Musíme se porozhlédnout po jiné stopě."

„Pořád nám zbývá kočí, který toho špeha vezl."

„Přesně tak. Telegrafoval jsem na úřední registr drožkářů, aby mi sdělili jeho jméno a adresu. Nedivil bych se, kdyby tohle byla odpověď na můj dotaz."

Zazvonění u dveří však ohlásilo něco ještě uspokojivějšího než odpověď. Dveře se otevřely a vešel hrubě vyhlížející chlapík, který byl zjevně tím mužem samotným.

„Z ústředí mi dali vědět, že se nějaký pán z týhle adresy vyptával po drožce dva tisíce sedm set čtyři," řekl. „Jezdím s drožkou sedm let a nikdy na mě nebyla jediná stížnost. Jel jsem rovnou z vozovny, abych se vás zeptal do očí, co proti mně máte."

„Nemám proti vám vůbec nic, dobrý muži," řekl Holmes. „Naopak, mám pro vás půl zlaťáku, jestli mi na mé otázky jasně odpovíte."

„No, to mám dneska ale dobrej den," zazubil se kočí. „Na co jste se chtěl zeptat, pane?"

„Nejdřív vaše jméno a adresu, kdybych vás ještě potřeboval."

„John Clayton, Turpey Street tři, Borough. Drožku mám v Shipleyho vozovně u nádraží Waterloo.“

Sherlock Holmes si to poznamenal.

„A teď, Claytone, mi povězte všechno o zákazníkovi, který dnes v deset ráno přijel hlídat tenhle dům a potom sledoval ty dva pány po Regent Street.“

Muž se zatvářil překvapeně a trochu rozpačitě. „Ale to nemá cenu vám něco vykládat, když už toho, jak se zdá, víte stejně jako já,“ řekl. „Pravda je, že mi ten pán řekl, že je detektiv a že o něm nesmím nikomu nic říct.“

„Milý příteli, tohle je velice vážná věc a mohl byste se dostat do pěkně ošklivé situace, kdybyste se přede mnou pokoušel něco zatajit. Říkáte, že vám váš zákazník řekl, že je detektiv?“

„Ano, řekl.“

„Kdy vám to řekl?“

„Když ode mě odcházel.“

„Řekl ještě něco?“

„Řekl, jak se jmenuje.“

Holmes po mně vrhl rychlý vítězoslavný pohled. „Ach tak, řekl, jak se jmenuje? To bylo neprozřetelné. A jaké jméno vám řekl?“

„Jmenoval se,“ řekl kočí, „pan Sherlock Holmes.“

Nikdy jsem neviděl svého přítele tak naprosto zaskočeného jako po kočího odpovědi. Chvíli seděl v němém úžasu. Pak se srdečně rozesmál.

„Zásah, Watsone – nepopiratelný zásah!“ řekl. „Cítím, že mám proti sobě fleret stejně rychlý a pružný, jako je můj. Tentokrát mě trefil moc pěkně. Takže se jmenoval Sherlock Holmes, ano?“

„Ano, pane, tak se ten pán jmenoval.“

„Výborně! Povězte mi, kde jste ho vzal a co všechno se stalo.“

„Zastavil si mě v půl desáté na Trafalgarském náměstí. Řekl, že je detektiv, a nabídl mi dvě guineje, když budu celý den dělat přesně to,

co bude chtít, a nebudu se na nic ptát. Rád jsem kývl. Nejdřív jsme jeli k hotelu Northumberland a čekali tam, dokud nevyšli dva páni a nevzali si drožku ze stanoviště. Jeli jsme za nimi, dokud nezastavili někde tady poblíž."

„Přímo u těchhle dveří," řekl Holmes.

„No, to bych netvrdil jistě, ale můj zákazník o tom asi věděl všechno. Zastavili jsme v půlce ulice a čekali hodinu a půl. Pak ti dva páni prošli kolem nás pěšky a my jsme jeli za nimi dolů po Baker Street a dál po..."

„Já vím," řekl Holmes.

„...až jsme se dostali do tří čtvrtin Regent Street. Pak můj pán otevřel okýnko ve střeše a křikl, ať jedu rovnou k nádraží Waterloo, jak nejrychleji to jde. Šlehl jsem do kobyly a byli jsme tam za necelých deset minut. Pak mi poctivě vysolil ty dvě guineje a šel do nádraží. Jen když už odcházel, otočil se a řekl: ‚Možná vás bude zajímat, že jste vezl pana Sherlocka Holmese.' Tak jsem se dozvěděl to jméno."

„Rozumím. A už jste ho víc neviděl?"

„Ne, jak vešel do nádraží, už ne."

„A jak byste pana Sherlocka Holmese popsal?"

Kočí se poškrábal na hlavě. „No, popsat ho není zrovna snadný. Hádal bych mu tak čtyřicet let a byl prostřední postavy, o dva tři palce menší než vy, pane. Byl oblečený jako fajnový pán, měl černý vous, dole rovně zastřižený, a bledou tvář. Víc bych snad ani říct nedokázal."

„Barva očí?"

„Ne, to vám říct nemůžu."

„Nic dalšího si nevybavujete?"

„Ne, pane, nic."

„Tak tady máte svůj půlzlaťák. Další na vás čeká, jestli přinesete ještě nějaké zprávy. Dobrou noc!"

„Dobrou noc, pane, a děkuju!"

John Clayton odešel a pochechtával se. Holmes se ke mně obrátil, pokrčil rameny a smutně se usmál.

„Křup, a je pryč i naše třetí nitka. Končíme tam, kde jsme začali," řekl. „Ten mazaný lotr! Znal číslo našeho domu, věděl, že se sir Henry Baskerville se mnou radil, na Regent Street poznal, kdo jsem, domyslel si, že jsem si zapamatoval číslo drožky a že kočího vypátrám, a tak mi poslal zpátky tenhle drzý vzkaz. Říkám vám, Watsone, tentokrát máme protivníka, který je nás hoden. V Londýně jsem dostal mat. Mohu vám jen přát víc štěstí v Devonshiru. Ale nemám z toho dobrý pocit."

„Z čeho?"

„Z toho, že vás tam posílám. Je to ošklivá věc, Watsone, ošklivá a nebezpečná, a čím víc ji poznávám, tím méně se mi líbí. Ano, milý příteli, smějte se, ale dávám vám své slovo, že budu velmi rád, až vás budu mít zase živého a zdravého zpátky na Baker Street."

Kapitola šestá – Baskervillské sídlo

Sir Henry Baskerville a doktor Mortimer byli v určený den připraveni a vyrazili jsme, jak bylo domluveno, do Devonshiru. Pan Sherlock Holmes jel se mnou na nádraží a dal mi poslední pokyny a rady na cestu.

„Nebudu vás ovlivňovat tím, že bych vám napovídal nějaké teorie nebo podezření, Watsone," řekl. „Přeji si jen, abyste mi co nejúplněji podával zprávy o faktech. Teoretizování můžete přenechat mně."

„Jaká fakta máte na mysli?" zeptal jsem se.

„Všechno, co by mohlo s případem nějak souviset, byť i nepřímo, a zvlášť vztahy mladého Baskervilla k sousedům nebo jakékoli nové podrobnosti o smrti sira Charlese. Sám jsem se v posledních dnech na leccos vyptával, ale výsledky byly, obávám se, záporné. Jisté se zdá jen jedno: pan James Desmond, příští dědic, je postarší pán velmi laskavé povahy, takže toto pronásledování od něj nevychází. Myslím, že ho můžeme ze svých úvah úplně vyloučit. Zbývají lidé, kteří budou sira Henryho Baskervilla na vřesovišti skutečně obklopovat."

„Nebylo by dobré zbavit se hned na začátku těch Barrymorových?"

„V žádném případě. Větší chybu byste udělat nemohl. Jestli jsou nevinní, byla by to krutá nespravedlnost, a jestli jsou vinni, připravili bychom se o jakoukoli možnost jim to dokázat. Ne, ne, necháme si je na seznamu podezřelých. Dále je v sídle, jestli se nemýlím, podkoní. Jsou tam dva sedláci z vřesoviště. Je tam náš přítel doktor Mortimer, kterého považuji za naprosto poctivého, a jeho žena, o které nevíme nic. Je tam ten přírodovědec Stapleton a jeho sestra, o které se říká, že je to půvabná mladá dáma. Je tam pan Frankland z Lafter Hallu, rovněž ne-

známá veličina, a ještě jeden dva další sousedé. To jsou lidé, kterým musíte věnovat zcela zvláštní pozornost.“

„Udělám, co budu moct.“

„Máte zbraň, předpokládám?“

„Ano, myslel jsem, že bude lepší ji vzít.“

„Rozhodně. Mějte revolver ve dne v noci u sebe a nikdy nepolevujte v opatrnosti.“

Naši přátelé už měli zajištěné kupé první třídy a čekali na nás na nástupišti.

„Ne, nemáme vůbec žádné novinky,“ odpověděl doktor Mortimer na otázky mého přítele. „Na jednu věc můžu přísahat: poslední dva dny nás nikdo nesledoval. Nikdy jsme nevyšli ven, aniž bychom se bedlivě nerozhlíželi, a nikdo by nám neunikl.“

„Byli jste, předpokládám, pořád spolu?“

„Kromě včerejšího odpoledne. Když přijedu do města, věnuji obvykle jeden den čistě zábavě, a tak jsem ho strávil v muzeu Chirurgické koleje.“

„A já jsem se šel podívat na lidi v parku,“ řekl Baskerville.

„Ale neměli jsme žádné potíže.“

„Přesto to bylo neprozřetelné,“ řekl Holmes, zavrtěl hlavou a velmi zvážněl. „Prosím vás, sire Henry, nechoďte nikam sám. Jestli to uděláte, potká vás nějaké velké neštěstí. Dostal jste tu druhou botu?“

„Ne, pane, ta je pryč nadobro.“

„Opravdu. To je velmi zajímavé. Tak tedy sbohem,“ dodal, když se vlak začal sunout podél nástupiště. „Pamatujte si, sire Henry, jednu větu z té podivné staré pověsti, kterou nám doktor Mortimer přečetl, a vyhýbejte se vřesovišti v těch temných hodinách, kdy mocnosti zla vládnou.“

Když jsme nástupiště nechali daleko za sebou, ohlédl jsem se a uviděl vysokou, strohou Holmesovu postavu, jak tam nehnutě stojí a hledí za námi.

Cesta ubíhala rychle a příjemně. Strávil jsem ji tím, že jsem se blíže seznamoval se svými dvěma společníky a hrál si se španělem doktora Mortimera. Za pouhých pár hodin se z hnědé půdy stala rudá, cihly vystřídala žula a na polích dobře ohrazených živými ploty se pásly červené krávy. Svěží trávy a bujnější porost tu svědčily o vlídnějším, i když vlhčím podnebí. Mladý Baskerville dychtivě hleděl z okna a nahlas jásal, když poznával známé rysy devonské krajiny.

„Od té doby, co jsem odsud odešel, jsem procestoval dobrý kus světa, doktore Watsone," řekl, „ale nikdy jsem neviděl místo, které by se tomuhle vyrovnalo."

„Ještě jsem nepotkal člověka z Devonshiru, který by na své hrabství nedal dopustit," poznamenal jsem.

„Záleží to stejně tak na plemeni lidí jako na hrabství," řekl doktor Mortimer. „Stačí pohled na našeho přítele a vidíte zakulacenou keltskou lebku, která v sobě nese keltské nadšení a schopnost citového pouta. Hlava chudáka sira Charlese patřila k velmi vzácnému typu, svými znaky napůl gaelskému, napůl ivernijskému. Ale vy jste byl velmi mladý, když jste Baskervillské sídlo viděl naposledy, že?"

„Když otec umřel, byl jsem kluk, ještě mi nebylo dvacet, a sídlo jsem nikdy neviděl, protože otec žil v malém domku na jižním pobřeží. Odtamtud jsem odjel rovnou za jedním přítelem do Ameriky. Říkám vám, že je to pro mě všechno stejně nové jako pro doktora Watsona, a strašně se těším, až uvidím vřesoviště."

„Opravdu? Pak se vám to přání snadno splní, protože tamhle máte vřesoviště poprvé na očích," řekl doktor Mortimer a ukázal z okna vagonu.

Nad zelenými čtverci polí a nízkým obloukem lesa se zvedal šedý, zasmušilý kopec s podivně rozeklaným vrcholem, v dálce mlhavý a neurčitý jako nějaká fantastická krajina ze snu. Baskerville dlouho seděl s očima upřenýma na ten kopec a já jsem mu v dychtivé tváři četl, kolik pro něj znamená ten první pohled na podivné místo, kde muži jeho

krve tak dlouho vládli a zanechali tak hlubokou stopu. Seděl tam ve svém tvídovém obleku a se svým americkým přízvukem v koutě všedního železničního vagonu, a přece jsem, když jsem se díval na jeho snědou a výraznou tvář, víc než kdy jindy cítil, jak pravým potomkem je té dlouhé řady urozených, prudkých a panovačných mužů. Z jeho hustého obočí, z jemně se chvějících chřípí a z velkých oříškových očí mluvila hrdost, odvaha a síla. Jestli nás na tom nehostinném vřesovišti čeká obtížné a nebezpečné pátrání, byl to přinejmenším společník, pro kterého se člověk může odvážit riskovat, s jistotou, že to riziko statečně ponese s ním.

Vlak zastavil na malé venkovské stanici a všichni jsme vystoupili. Venku za nízkým bílým plotem čekal vůz s párem podsaditých koníků. Náš příjezd byl zjevně velkou událostí, protože přednosta stanice i nosiči se kolem nás seběhli, aby nám vynesli zavazadla. Bylo to milé, prosté venkovské místečko, ale s překvapením jsem si všiml, že u brány stojí dva muži vojenského vzezření v tmavých uniformách. Opírali se o krátké pušky a bedlivě si nás prohlíželi, když jsme šli kolem. Kočí, mužík zkroucený jako kořen a s tvrdou tváří, pozdravil sira Henryho Baskervilla a za několik minut jsme už uháněli po široké bílé silnici. Po obou stranách se do kopce zvedaly zvlněné pastviny a mezi hustým zeleným listím vykukovaly staré domy se štíty, ale za tou poklidnou, sluncem zalitou krajinou se pořád, temný proti večerní obloze, táhl dlouhý pochmurný oblouk vřesoviště, přerušovaný rozeklanými, zlověstnými kopci.

Vůz zahnul na postranní cestu a my jsme stoupali hlubokými úvozy, vyježděnými koly po celá staletí. Po obou stranách se zvedaly vysoké náspy, obtěžkané mokrým mechem a dužnatými jelení jazyky. Bronzovějící hasivka a skvrnité ostružiní se leskly ve světle zapadajícího slunce. Pořád jsme stoupali, přejeli jsme úzký žulový most a jeli podél hlučného potoka, který rychle spěchal dolů a pěnil a hučel mezi šedými balvany. Silnice i potok se vinuly vzhůru údolím hustě zarostlým

zakrslými duby a jedlemi. Za každou zatáčkou Baskerville nadšeně vykřikl, dychtivě se rozhlížel a kladl nespočet otázek. Jeho očím připadalo všechno krásné, ale mně se zdálo, že na krajině, která tak zřetelně nesla znamení odcházejícího roku, leží nádech melancholie. Žluté listí pokrývalo cesty jako koberec a snášelo se na nás, když jsme projížděli. Rachot našich kol utichal, kdykoli jsme projížděli závějemi tlejícího listí – smutnými dary, jak se mi zdálo, které příroda hází pod kola vozu vracejícího se dědice Baskervillů.

„Haló!“ zvolal doktor Mortimer. „Copak to je?“

Před námi ležel strmý oblouk vřesem porostlé země, výběžek vřesoviště. Na jeho vrcholu, ostře a zřetelně jako jezdecká socha na podstavci, stál jízdní voják, temný a přísný, s puškou připravenou nad předloktím. Sledoval cestu, po které jsme jeli.

„Co to má znamenat, Perkinsi?“ zeptal se doktor Mortimer.

Náš kočí se na kozlíku napůl otočil. „Z Princetownu utekl trestanec, pane. Je venku už tři dny a dozorci hlídají každou cestu a každou stanici, ale zatím po něm není ani vidu. Sedlákům tady kolem se to nelíbí, pane, to je jistý.“

„No, pokud vím, dostanou pět liber, jestli o něm podají zprávu.“

„To ano, pane, ale vyhlídka na pět liber je chabá věc proti vyhlídce, že vám někdo podřízne krk. Víte, tohle není jen tak nějaký obyčejný trestanec. Tohle je člověk, který se nezastaví před ničím.“

„Kdo to tedy je?“

„Je to Selden, vrah z Notting Hillu.“

Ten případ jsem si dobře pamatoval, protože se o něj Holmes zajímal pro zvláštní zuřivost zločinu a pro bezuzdnou brutalitu, kterou se vyznačovalo každé vrahovo jednání. Trest smrti mu zmírnili kvůli jistým pochybnostem o jeho úplném duševním zdraví, tak zrůdně se choval. Náš vůz vyjel na vrchol stoupání a před námi se rozprostřela obrovská plocha vřesoviště, posetá pokroucenými a rozeklanými kamennými mohylami a skalisky. Sestupoval z ní studený vítr, až jsme se

roztřásli. Někde tam, na té pusté pláni, číhal ten ďábelský člověk, schovaný v nějaké díře jako divoká šelma, se srdcem plným zloby proti celému lidskému pokolení, které ho vyvrhlo. Jen to ještě chybělo, aby ponurá atmosféra té neplodné pustiny, mrazivého větru a temnějící oblohy byla úplná. Dokonce i Baskerville zmlkl a přitáhl si kabát těsněji kolem těla.

Úrodnou krajinu jsme nechali za sebou a pod sebou. Teď jsme se na ni ohlíželi. Šikmé paprsky nízkého slunce měnily potoky ve zlaté nitky a žhnuly na červené půdě čerstvě zorané pluhem i na širé změti lesů. Cesta před námi byla čím dál pustší a divočejší a vedla po obrovských rezavých a olivových svazích posetých obřími balvany. Tu a tam jsme minuli chalupu na vřesovišti se zdmi i střechou z kamene, jejíž drsné obrysy nezjemňovala ani popínavá rostlina. Najednou jsme shlédli do mísovité prohlubně, kde rostly ostrůvky zakrslých dubů a jedlí, zkroucených a ohnutých zuřivostí dlouholetých bouří. Nad stromy se zvedaly dvě vysoké úzké věže. Kočí ukázal bičem.

„Baskervillské sídlo," řekl.

Jeho pán vstal a hleděl tam se zardělými tvářemi a zářícíma očima. O několik minut později jsme dojeli k bráně u vrátnice. Byl to labyrint fantastických ornamentů z tepaného železa a po stranách stály větrem ošlehané pilíře, poseté skvrnami lišejníků a zakončené kančími hlavami Baskervillů. Vrátnice byla ruina z černé žuly s obnaženými žebry trámů, ale naproti ní stála nová, napůl dostavěná budova, první plod jihoafrického zlata sira Charlese.

Branou jsme vjeli do aleje, kde kola znovu ztichla v listí a staré stromy nad našimi hlavami splétaly větve v ponurý tunel. Baskerville se otřásl, když pohlédl vzhůru po dlouhé temné příjezdové cestě až tam, kde na jejím vzdáleném konci jako přízrak probleskoval dům.

„Bylo to tady?" zeptal se tiše.

„Ne, ne, tisová alej je na druhé straně."

Mladý dědic se se zachmuřenou tváří rozhlédl.

„Není divu, že strýc na takovém místě cítil, že se na něj něco žene," řekl. „To by vyděsilo každého. Do půl roku tu dám postavit řadu elektrických lamp a nepoznáte to tu. Přímo tady před vchodem budou svítit žárovky od Swana a Edisona o síle tisíc svíček."

Alej ústila do širokého trávníku a před námi stál dům. V doznívajícím světle jsem viděl, že střed tvoří mohutný blok budovy, z něhož vystupuje portikus. Celé průčelí bylo zahalené břečťanem, jen tu a tam byl vystřižený holý kousek tam, kde temným závojem prostupovalo okno nebo erb. Z tohoto středního bloku se zvedaly dvě věže, prastaré, cimbuřím zakončené a proražené mnoha střílnami. Napravo i nalevo od věží se táhla novější křídla z černé žuly. Těžkými okny s kamennými sloupky prosvítalo kalné světlo a z vysokých komínů nad strmou, příkrou střechou stoupal jediný černý sloup kouře.

„Vítejte, sire Henry! Vítejte v Baskervillském sídle!"

Ze stínu portiku vystoupil vysoký muž, aby otevřel dvířka vozu. Proti žlutému světlu haly se rýsovala silueta ženy. Vyšla ven a pomohla muži snést naše zavazadla.

„Nebude vám vadit, sire Henry, když pojedu rovnou domů?" řekl doktor Mortimer. „Manželka na mě čeká."

„Jistě ale zůstanete na večeři?"

„Ne, musím jet. Nejspíš mě doma čeká nějaká práce. Zůstal bych a provedl vás po domě, ale Barrymore bude lepší průvodce než já. Sbohem, a kdybych vám mohl být k užitku, ve dne v noci neváhejte pro mě poslat."

Kola utichla v dálce na příjezdové cestě, zatímco jsme se sirem Henrym vešli do haly a dveře se za námi těžce zabouchly. Ocitli jsme se ve skvělé místnosti, velké a vysoké, s mohutnými trámy z obrovských, stářím zčernalých dubových kmenů. Ve velkém staromódním krbu za vysokými železnými kozlíky praskal a chrastil oheň z polen. Sir Henry a já jsme k němu natáhli ruce, protože jsme byli po dlouhé jízdě celí zkřehlí. Pak jsme se rozhlédli kolem sebe: vysoké úzké okno

ze staré barevné vitráže, dubové obložení, jelení hlavy, erby na stěnách, to vše šeré a ponuré v tlumeném světle lampy uprostřed.

„Je to přesně tak, jak jsem si to představoval," řekl sir Henry. „Není to dokonalý obraz starého rodového sídla? Pomyslet, že tohle je ta samá hala, ve které můj rod žil pět set let! Až mě to naplňuje úctou."

Viděl jsem, jak se jeho snědá tvář rozzářila chlapeckým nadšením, když se rozhlížel kolem sebe. Tam, kde stál, na něj dopadalo světlo, ale po stěnách se táhly dlouhé stíny a visely nad ním jako černý baldachýn. Barrymore se vrátil z našich pokojů, kam odnesl zavazadla. Ted stál před námi se zdrženlivým vystupováním dobře vycvičeného sluhy. Byl to muž pozoruhodného zjevu, vysoký, pohledný, s hranatým černým plnovousem a bledou, ušlechtilou tváří.

„Přejete si, aby se hned podávala večeře, pane?"

„Je hotová?"

„Za malou chvilku, pane. V pokojích najdete teplou vodu. Manželka i já s vámi rádi zůstaneme, sire Henry, dokud si nezařídíte všechno nově, ale jistě pochopíte, že za nových okolností bude tento dům vyžadovat početné služebnictvo."

„Jakých nových okolností?"

„Myslel jsem jen, pane, že sir Charles žil velmi uzavřeně a my dva jsme mu stačili. Vy si přirozeně budete přát víc společnosti, a tak budete potřebovat změny v domácnosti."

„Chcete tím říct, že vy a vaše žena chcete odejít?"

„Jen až se vám to bude dobře hodit, pane."

„Ale vaše rodina u nás slouží už několik generací, ne? Nerad bych svůj život tady začínal tím, že přetrhnu staré rodinné pouto."

Zdálo se mi, že jsem v komorníkově bílé tváři postřehl známky pohnutí.

„Cítím to stejně, pane, a moje žena také. Ale abych řekl pravdu, pane, oba jsme byli k siru Charlesovi velmi připoutáni a jeho smrt nás

otřásla, takže je pro nás toto prostředí velmi bolestné. Obávám se, že v Baskervillském sídle už nikdy nebudeme mít klid."

„A co hodláte dělat?"

„Nepochybuji, pane, že se nám podaří uchytit se v nějakém podnikání. Šlechetnost sira Charlese nám k tomu dala prostředky. A teď, pane, vás snad raději zavedu do vašich pokojů."

Kolem horní části staré haly vedla čtvercová galerie se zábradlím a vystupovalo se na ni po dvojitém schodišti. Z tohoto středu se po celé délce budovy táhly dvě dlouhé chodby, do nichž ústily všechny ložnice. Moje ložnice byla ve stejném křídle jako Baskervillova, skoro hned vedle. Tyhle pokoje vypadaly mnohem moderněji než střední část domu a světlé tapety a spousta svíček trochu rozptýlily ponurý dojem, který ve mně náš příjezd zanechal.

Ale jídelna, do které se vcházelo z haly, byla místem stínů a šera. Byla to dlouhá síň a schod v ní odděloval vyvýšené pódium, kde sedávala rodina, od nižší části vyhrazené jejím poddaným. Na jednom konci se nad ní tyčila galerie pro hudebníky. Nad našimi hlavami se táhly černé trámy a za nimi strop začouzený kouřem. S řadami planoucích pochodní a s barvami a hrubým veselím dávné hostiny by možná působila vlídněji. Teď však, když tu v malém kruhu světla stíněné lampy seděli dva černě odění pánové, člověk mimoděk ztišil hlas a cítil se sklíčeně. Šerá řada předků v nejrůznějších oděvech, od alžbětinského rytíře až po fintila z doby regentství, na nás shlížela a skličovala nás svou němou společností. Mluvili jsme málo a já jsem byl rád, když bylo jídlo u konce a mohli jsme se odebrat do moderní kulečníkové herny a zakouřit si cigaretu.

„Můj ty světe, to tedy není zrovna veselé místo," řekl sir Henry. „Asi si na to člověk zvykne, ale zatím si tu připadám trochu nepatřičně. Nedivím se, že strýc začal být trochu nervózní, když žil v takovém domě úplně sám. Jestli vám to ale vyhovuje, půjdeme dnes brzy spát a ráno nám to tu možná bude připadat veselejší."

Než jsem šel spát, odhrnul jsem závěsy a podíval se z okna. Vedlo na travnatou plochu před vchodem do haly. Za ní ve zvedajícím se větru sténaly a kymácely se dva háje. Rozervanými mraky, které se hnaly po obloze, prorazil půlměsíc. V jeho studeném světle jsem za stromy uviděl rozeklaný lem skal a dlouhý, nízký oblouk melancholického vřesoviště. Zatáhl jsem závěs s pocitem, že tenhle poslední dojem se hodí ke všem ostatním.

A přece to nebyl tak docela ten poslední. Byl jsem unavený, a přesto bdělý, neklidně jsem se převaloval z boku na bok a hledal spánek, který nechtěl přijít. Kdesi v dálce odbíjely hodiny čtvrthodiny, ale jinak ležalo na starém domě mrtvolné ticho. A pak najednou, v hluboké noci, mi k uším dolehl zvuk, jasný, zvučný a nezaměnitelný. Byl to ženský pláč, tlumené, přidušené vzlykání někoho, koho rve nezvladatelný žal. Posadil jsem se na posteli a napjatě poslouchal. Ten zvuk nemohl být daleko a rozhodně se ozýval v domě. Půl hodiny jsem čekal s nervy napjatými k prasknutí, ale už se neozval jiný zvuk než odbíjení hodin a šelest břečťanu na zdi.

Kapitola sedmá – Stapletonovi z Merripit House

Svěží krása následujícího rána trochu setřela z naší mysli ponurý a šedivý dojem, který v nás oba zanechalo první setkání s Baskervillským sídlem. Když jsme se sirem Henrym seděli u snídaně, proudilo vysokými, příčlemi dělenými okny dovnitř sluneční světlo a vrhalo bledé barevné skvrny z erbů, jimiž byla okna pokryta. Tmavé obložení stěn se ve zlatých paprscích lesklo jako bronz a člověk by těžko uvěřil, že je to opravdu tatáž místnost, která nám předchozího večera tak sevřela duši.

„Mám dojem, že si za to můžeme sami, a ne ten dům!“ řekl baronet. „Byli jsme unavení z cesty a prokřehlí z jízdy, a tak jsme to tu viděli šedivě. Teď jsme odpočatí a v pořádku, a tak je všechno zase veselé.“

„A přece to nebyla jen věc představivosti,“ odpověděl jsem. „Neslyšel jste třeba náhodou v noci, jak někdo pláče, myslím, že nějaká žena?“

„To je zvláštní, protože v polospánku se mi opravdu zdálo, že něco takového slyším. Dost dlouho jsem čekal, ale už se to neozvalo, tak jsem usoudil, že to byl jen sen.“

„Já jsem to slyšel zřetelně a jsem si jist, že to opravdu plakala žena.“

„Musíme se na to hned zeptat.“ Zazvonil a zeptal se Barrymora, jestli by nám dokázal to, co jsme zažili, vysvětlit. Zdálo se mi, že bledá tvář komorníka ještě o odstín zbledla, když poslouchal otázku svého pána.

„V domě jsou jen dvě ženy, sire Henry,“ odpověděl. „Jedna je pomocnice v kuchyni, která spí v druhém křídle. Ta druhá je moje žena

a za tu ručím, že ten zvuk od ní pocházet nemohl.“

A přece, když to říkal, lhal, protože po snídani jsem náhodou potkal paní Barrymorovou na dlouhé chodbě a slunce jí svítilo přímo do tváře. Byla to statná, netečná žena s hrubými rysy a přísně sevřenými ústy. Ale její oči ji prozradily: byly zarudlé a hleděly na mě mezi opuchlými víčky. Byla to tedy ona, kdo v noci plakal, a jestli plakala, její muž to musel vědět. Přesto podstoupil zjevné riziko, že bude odhalen, když prohlásil, že tomu tak není. Proč to udělal? A proč ona tak hořce plakala? Kolem toho bledého, pohledného muže s černým plnovousem už se začínalo stahovat ovzduší tajemství a pochmurnosti. Byl to on, kdo jako první našel tělo sira Charlese, a o všech okolnostech, které vedly ke smrti starého pána, jsme měli jen jeho slovo. Byl to snad nakonec Barrymore, koho jsme viděli v drožce na Regent Street? Plnovous mohl být docela dobře týž. Kočí sice popsal o něco menšího muže, ale takový dojem mohl být snadno mylný. Jak bych tu otázku mohl jednou provždy rozhodnout? Zřejmě jsem měl nejdřív zajít za grimpenským poštmistrem a zjistit, jestli zkušební telegram opravdu dostal Barrymore do vlastních rukou. Ať by odpověď byla jakákoli, aspoň bych měl Sherlocku Holmesovi co hlásit.

Sir Henry měl po snídani prohlížet spoustu listin, takže chvíle byla pro můj výlet příhodná. Byla to příjemná procházka, čtyři míle podél okraje vřesoviště, která mě nakonec dovedla do malé šedé osady. Nad ostatními domy se tam zvedala dvě větší stavení, a jak se ukázalo, byl to hostinec a dům doktora Mortimera. Poštmistr, který byl zároveň vesnickým kupcem, si na telegram dobře vzpomínal.

„Zajisté, pane,“ řekl, „nechal jsem telegram doručit panu Barrymorovi přesně podle pokynů.“

„Kdo ho doručil?“

„Tady můj kluk. Jamesi, ty jsi minulý týden doručil ten telegram panu Barrymorovi do sídla, že ano?“

„Ano, tati, doručil.“

„Do vlastních rukou?“ zeptal jsem se.

„No, on byl zrovna nahoře na půdě, takže jsem mu ho do vlastních rukou dát nemohl, ale dal jsem ho do rukou paní Barrymorové a ona slíbila, že mu ho hned odevzdá.“

„Viděl jsi pana Barrymora?“

„Ne, pane. Vždyť říkám, že byl na půdě.“

„Když jsi ho neviděl, jak víš, že byl na půdě?“

„No, jeho vlastní žena snad ví, kde je,“ řekl poštmistr podrážděně. „Copak ten telegram nedostal? Jestli došlo k nějakému omylu, ať si stěžuje sám pan Barrymore.“

Zdálo se beznadějné pátrat dál, ale bylo jasné, že navzdory Holmesově lsti nemáme žádný důkaz, že Barrymore nebyl celou dobu v Londýně. Dejme tomu, že tomu tak bylo – dejme tomu, že týž muž, který jako poslední viděl sira Charlese živého, jako první sledoval nového dědice, když se vrátil do Anglie. Co potom? Jednal z pověření jiných, nebo měl vlastní zlověstné úmysly? Jaký zájem mohl mít na pronásledování rodu Baskervillů? Vzpomněl jsem si na to podivné varování vystříhané z úvodníku *Timesů*. Bylo to jeho dílo, nebo snad dílo někoho, kdo byl odhodlán zmařit jeho plány? Jediný myslitelný motiv byl ten, který naznačil sir Henry: kdyby se podařilo rodinu odsud vyplašit, Barrymorovi by si zajistili pohodlný a trvalý domov. Takové vysvětlení by ale jistě zdaleka nestačilo na ty hluboké a rafinované pikle, které jako by kolem mladého baroneta spřádaly neviditelnou síť. Sám Holmes řekl, že v celé dlouhé řadě jeho senzačních vyšetřování se mu nedostal do rukou složitější případ. Když jsem se vracel po šedé, osamělé silnici, modlil jsem se, aby se můj přítel brzy zbavil svých starostí a mohl sem přijet a sejmout mi z ramen to těžké břemeno odpovědnosti.

Najednou mé myšlenky přerušil zvuk běžících kroků za mnou a hlas, který mě volal jménem. Otočil jsem se v očekávání, že uvidím doktora Mortimera, ale k mému překvapení mě dohánět cizí člověk. Byl to malý, štíhlý, hladce oholený muž s upjatou tváří, plavými vlasy

a hubenou bradou, mezi třiceti a čtyřiceti lety, oblečený do šedého obleku a se slaměným kloboukem na hlavě. Přes rameno mu visela plechová krabice na rostliny a v jedné ruce nesl zelenou síťku na motýly.

„Jistě mi prominete mou smělost, doktore Watsone," řekl, když zadýchaný doběhl až ke mně. „Tady na vřesovišti jsme prostí lidé a na formální představování nečekáme. Možná jste moje jméno slyšel od našeho společného přítele Mortimera. Jsem Stapleton z Merripit House."

„To by mi prozradila už vaše síťka a krabice," řekl jsem, „protože jsem věděl, že pan Stapleton je přírodovědec. Ale jak jste poznal mě?"

„Byl jsem na návštěvě u Mortimera a on mi vás ukázal z okna své ordinace, když jste šel kolem. Protože máme cestu stejným směrem, napadlo mě, že vás doženu a představím se. Doufám, že sir Henry cestu dobře přestál?"

„Daří se mu velmi dobře, děkuji."

„Všichni jsme se dost obávali, že po smutné smrti sira Charlese tu nový baronet odmítne žít. Je to velký požadavek na bohatého muže, aby sem přijel a pohřbil se na takovém místě, ale nemusím vám říkat, jak nesmírně mnoho to pro celý kraj znamená. Sir Henry, předpokládám, v té věci nemá žádné pověrčivé obavy?"

„Myslím, že to není pravděpodobné."

„Pověst o ďábelském psovi, který pronásleduje tu rodinu, samozřejmě znáte?"

„Slyšel jsem ji."

„Je neuvěřitelné, jak jsou tady venkované důvěřiví! Kdekdo z nich je ochoten přísahat, že takového tvora na vřesovišti viděl." Mluvil s úsměvem, ale v očích jsem mu jako bych četl, že tu věc bere vážněji. „Ten příběh se siru Charlesovi silně zmocnil představivosti a nepochybuji, že vedl k jeho tragickému konci."

„Ale jak?"

„Měl nervy tak vydrážděné, že pohled na jakéhokoli psa mohl mít na jeho nemocné srdce osudný účinek. Myslím, že té poslední noci v tisové aleji opravdu něco takového uviděl. Bál jsem se, že dojde k nějakému neštěstí, protože jsem starého pána měl velmi rád a věděl jsem, že má slabé srdce."

„Jak jste to věděl?"

„Řekl mi to můj přítel Mortimer."

„Myslíte tedy, že sira Charlese pronásledoval nějaký pes a on následkem toho zemřel strachy?"

„Máte snad lepší vysvětlení?"

„K žádnému závěru jsem zatím nedošel."

„A pan Sherlock Holmes?"

Ta slova mi na okamžik vyrazila dech, ale pohled na klidnou tvář a pevné oči mého společníka ukázal, že mě překvapit nechtěl.

„Nemá smysl, abychom předstírali, že vás neznáme, doktore Watsone," řekl. „Záznamy o vašem detektivovi se dostaly až k nám, a když ho oslavujete, nemůžete zůstat neznámý ani vy sám. Když mi Mortimer řekl vaše jméno, nemohl popřít, kdo jste. Jestliže jste tady vy, pak z toho plyne, že se o tu věc zajímá pan Sherlock Holmes, a já jsem pochopitelně zvědav, jaký na ni má názor."

„Obávám se, že na tu otázku vám nemohu odpovědět."

„Smím se zeptat, jestli nás hodlá poctít návštěvou osobně?"

„Momentálně nemůže z Londýna odjet. Zaměstnávají ho jiné případy."

„To je škoda! Mohl by vnést trochu světla do toho, co je pro nás tak temné. Ale pokud jde o vaše vlastní pátrání, kdybych vám mohl být jakkoli užitečný, doufám, že mi to řeknete. Kdybych měl nějakou představu, jaká jsou vaše podezření nebo jak chcete případ vyšetřovat, možná bych vám už teď mohl nějak pomoct nebo poradit."

„Ujišťuji vás, že jsem tu jen na návštěvě u svého přítele sira Henryho a že žádnou pomoc nepotřebuji."

„Výborně!“ řekl Stapleton. „Máte naprostou pravdu, že jste ostražitý a diskrétní. Zaslouženě jsem dostal za uši za něco, co sám cítím jako neomluvitelné vměšování, a slibuji vám, že se o té věci už nezmíním.“

Došli jsme k místu, kde od silnice odbočovala úzká travnatá stezka a vinula se pryč přes vřesoviště. Napravo se zvedal strmý kopec posetý balvany, ve kterém se kdysi dávno lámala žula. Stěna obrácená k nám tvořila temný útes a v jejích výklencích rostly kapradiny a ostružiní. Nad vzdáleným návrším se vznášel šedý chochol kouře.

„Kousek cesty po téhle stezce přes vřesoviště nás dovede do Merripit House,“ řekl. „Možná byste mohl obětovat hodinku, abych měl to potěšení vás představit své sestře.“

Nejdřív mě napadlo, že bych měl být po boku sira Henryho. Pak jsem si ale vzpomněl na hromadu listin a účtů, které mu zaplavily psací stůl v pracovně. S těmi jsem mu pomoct určitě nemohl. A Holmes mi výslovně řekl, že mám zkoumat sousedy na vřesovišti. Přijal jsem Stapletonovo pozvání a společně jsme zabočili na stezku.

„Vřesoviště je úžasné místo,“ řekl a rozhlížel se po zvlněných pahorcích, po dlouhých zelených vlnách, jejichž hřebeny z rozeklané žuly se zpěňovaly do fantastických příbojů. „Vřesoviště se nikdy neomrzí. Ani si nedovedete představit, jaká úžasná tajemství skrývá. Je tak nesmírné, tak pusté a tak tajemné.“

„Vy ho tedy dobře znáte?“

„Jsem tu teprve dva roky. Místní by mě nazvali novousedlíkem. Přišli jsme krátce potom, co se tu usadil sir Charles. Ale moje záliby mě vedly k tomu, abych prozkoumal každý kout zdejšího kraje, a myslím, že jen málokdo ho zná lépe než já.“

„Je těžké ho poznat?“

„Velmi těžké. Vidíte třeba tuhle velkou pláň tady na sever, ze které vystupují ty podivné kopce? Všímáte si na ní něčeho pozoruhodného?“

„Bylo by to skvělé místo pro cval.“

„To by si člověk pochopitelně myslel, a ta myšlenka už stála několik lidí život. Všímáte si těch jasně zelených skvrn, kterými je hustě posetá?“

„Ano, zdá se, že jsou úrodnější než zbytek.“

Stapleton se zasmál. „To je velká grimpenská bažina,“ řekl. „Jeden chybný krok tamhle znamená smrt pro člověka i pro zvíře. Zrovna včera jsem viděl, jak do ní zabloudil jeden z poníků z vřesoviště. Už nevylezl. Dlouho jsem viděl, jak natahuje hlavu z bahnité tůně, ale nakonec ho to stáhlo dolů. I v suchých obdobích je nebezpečné ji přecházet, ale po těch podzimních deštích je to strašné místo. A přece se dokážu dostat až do samého jejího srdce a vrátit se živý. U všech všudy, tamhle je další z těch nešťastných poníků!“

Mezi zelenou ostřicí se válelo a zmítalo cosi hnědého. Pak vyrazil vzhůru dlouhý, zmučený, svíjející se krk a nad vřesovištěm se rozlehl hrozný výkřik. Zamrazilo mě hrůzou, ale můj společník měl, jak se zdálo, pevnější nervy než já.

„Je pryč!“ řekl. „Bažina ho má. Dva za dva dny, a možná mnohem víc, protože za sucha si tam zvyknou chodit a nepoznají rozdíl, dokud je bažina nesevře ve svých spárech. Je to zlé místo, ta velká grimpenská bažina.“

„A vy říkáte, že do ní dokážete proniknout?“

„Ano, vede tam jedna nebo dvě stezky, po kterých může projít velmi obratný člověk. Objevil jsem je.“

„Ale proč byste chtěl chodit na tak strašné místo?“

„Inu, vidíte ty kopce za ní? Jsou to vlastně ostrovy, odříznuté ze všech stran neprostupnou bažinou, která je během let obemkla. Tam rostou vzácné rostliny a žijí vzácní motýli, pokud máte dost důvtipu, abyste se k nim dostal.“

„Jednou to taky zkusím.“

Překvapeně se na mě podíval. „Proboha, vyžeňte si takový nápad z hlavy,“ řekl. „Vaše krev by padla na mou hlavu. Ujišťuji vás, že byste

neměl sebemenší naději vrátit se živý. Já to dokážu jen proto, že si pamatuji jisté složité orientační body.“

„Haló!“ vykřikl jsem. „Co je to?“

Nad vřesovištěm se nesl dlouhý, hluboký sten, nepopsatelně smutný. Naplnil celý vzduch, a přece nebylo možné říct, odkud přichází. Z tupého mumlání se vzedmul v hluboký řev a pak znovu klesl do melancholického, pulzujícího mumlání. Stapleton se na mě díval se zvláštním výrazem ve tváři.

„Podivné místo, tohle vřesoviště!“ řekl.

„Ale co to je?“

„Venkované říkají, že to baskervillský pes volá po kořisti. Slyšel jsem to už jednou nebo dvakrát, ale nikdy tak hlasitě.“

S mrazivým strachem v srdci jsem se rozhlédl po té obrovské zvlněné pláni, poseté zelenými skvrnami sítiny. Na celé té nesmírné rozloze se nic nehýbalo kromě dvou havranů, kteří hlasitě krákali na skalisku za námi.

„Jste vzdělaný člověk. Snad nevěříte takovým nesmyslům?“ řekl jsem. „Co myslíte, že je příčinou tak podivného zvuku?“

„Močály někdy vydávají podivné zvuky. Sesedá se bahno nebo stoupá voda nebo něco takového.“

„Ne, ne, to byl hlas živého tvora.“

„Inu, možná ano. Slyšel jste někdy bukat bukače?“

„Ne, nikdy.“

„V Anglii je to dnes velmi vzácný pták – prakticky vyhynulý –, ale na vřesovišti je možné všechno. Ano, nepřekvapilo by mě, kdyby se ukázalo, že jsme slyšeli volání posledního z bukačů.“

„Je to ta nejpodivnější, nejzvláštnější věc, jakou jsem kdy v životě slyšel.“

„Ano, celé je to tu dost tajuplné místo. Podívejte se tamhle na úbočí. Co si myslíte o těch věcech?“

Celý strmý svah byl pokrytý šedými kruhy z kamení, bylo jich nejméně dvacet.

„Co je to? Ovčí ohrady?“

„Ne, to jsou příbytky našich ctihodných předků. Na vřesovišti kdysi hustě žil pravěký člověk, a protože tu od té doby nikdo zvlášť nebydlel, nacházíme všechno jeho drobné zařízení přesně tak, jak ho zanechal. Tohle jsou jeho vigvamy bez střech. Když budete mít tu zvědavost a vejdete dovnitř, uvidíte dokonce jeho ohniště i lože.“

„Ale vždyť je to celé město. Kdy tu lidé žili?“

„Člověk mladší doby kamenné – datum neznámé.“

„A čím se živil?“

„Pásl dobytek na těchhle svazích, a když bronzový meč začal vytlačovat kamennou sekeru, naučil se kopat cín. Podívejte se na ten velký příkop na protějším kopci. To je jeho stopa. Ano, na vřesovišti najdete velmi pozoruhodné věci, doktore Watsone. Ach, promiňte na okamžik! To je určitě Cyclopides.“

Přes naši stezku přeletěla malá moucha nebo můra a Stapleton se v mžiku s neobyčejnou energií a rychlostí rozběhl za ní. K mému zděšení zamířil ten tvor přímo k velké bažině a můj nový známý se ani na okamžik nezastavil a skákal za ním z trsu na trs a zelenou síťkou mával ve vzduchu. V šedých šatech a s tím trhaným, klikatým, nepravidelným pohybem sám nebyl nepodobný nějaké obrovské můře. Stál jsem a sledoval jeho honičku se směsí obdivu k jeho neobyčejné hbitosti a strachu, aby v té zrádné bažině neztratil půdu pod nohama, když jsem zaslechl kroky. Otočil jsem se a uviděl jsem na stezce nedaleko sebe ženu. Přišla ze směru, kde chochol kouře prozrazoval polohu Merripit House, ale v prohlubni vřesoviště byla skrytá, dokud nebyla docela blízko.

Nemohl jsem pochybovat, že je to slečna Stapletonová, o které jsem slyšel, protože dam jakéhokoli druhu musí být na vřesovišti málo, a vzpomněl jsem si, že ji kdosi popsal jako krasavici. Žena, která se ke

mně blížila, krasavice rozhodně byla, a to velmi neobvyklého typu. Mezi bratrem a sestrou nemohl být větší kontrast. Stapleton byl bezbarvý, se světlými vlasy a šedýma očima, kdežto ona byla tmavší než kterákoli brunetka, jakou jsem v Anglii viděl – štíhlá, elegantní a vysoká. Měla hrdou, jemně řezanou tvář, tak pravidelnou, že by mohla působit netečně, nebýt citlivých úst a krásných tmavých, dychtivých očí. S dokonalou postavou a v elegantních šatech byla na osamělé stezce přes vřesoviště opravdu podivným zjevením. Když jsem se otočil, dívala se na bratra, a pak ke mně zrychlila krok. Smekl jsem klobouk a chystal se nějak vysvětlit svou přítomnost, když její vlastní slova obrátila všechny mé myšlenky úplně jiným směrem.

„Vraťte se!“ řekla. „Vraťte se hned zpátky do Londýna, okamžitě.“

Mohl jsem na ni jen hloupě a překvapeně zírat. Oči jí na mě planuly a netrpělivě dupala nohou.

„A proč bych se měl vracet?“ zeptal jsem se.

„To nemohu vysvětlit.“ Mluvila tichým, naléhavým hlasem a trochu zvláštně šišlala. „Ale proboha udělejte, oč vás žádám. Vraťte se a už nikdy nevkročte na vřesoviště.“

„Ale vždyť jsem teprve přijel.“

„Člověče, člověče!“ zvolala. „Copak nepoznáte, když vás někdo varuje pro vaše vlastní dobro? Vraťte se do Londýna! Odjeďte ještě dnes večer! Za každou cenu odsud odjeďte! Pst, bratr jde! Ani slovo o tom, co jsem řekla. Utrhl byste mi tamhle mezi přesličkami tu orchidej? Orchidejí je tu na vřesovišti spousta, i když vy jste samozřejmě přijel příliš pozdě, než abyste viděl krásy tohoto kraje.“

Stapleton honičky zanechal a vrátil se k nám, těžce oddychoval a byl zrudlý námahou.

„Haló, Beryl!“ řekl, a zdálo se mi, že tón jeho pozdravu není tak docela srdečný.

„No, Jacku, ty jsi ale uřícený.“

„Ano, honil jsem jednoho Cyclopida. Je velmi vzácný a pozdě na podzim se vyskytuje jen zřídka. Škoda, že mi utekl!“ Mluvil lhostejně, ale jeho malé světlé oči neustále těkaly z dívky na mě.

„Vidím, že jste se už představili.“

„Ano. Říkala jsem siru Henrymu, že přijel příliš pozdě, než aby viděl pravé krásy vřesoviště.“

„Copak, a kdo myslíš, že to je?“

„Předpokládám, že to musí být sir Henry Baskerville.“

„Ne, ne,“ řekl jsem. „Jen skromný člověk bez titulu, ale jeho přítel. Jmenuji se doktor Watson.“

Přes její výraznou tvář přelétl stín rozmrzelosti. „Mluvili jsme každý o něčem jiném,“ řekla.

„Ale vždyť jste neměli moc času na řeči,“ poznamenal její bratr se stejně tázavým pohledem.

„Mluvila jsem, jako by doktor Watson byl zdejší, a ne pouhý návštěvník,“ řekla. „Jemu může být celkem jedno, jestli je na orchideje brzy, nebo pozdě. Ale půjdete s námi, že ano, a podíváte se na Merripit House?“

Za chvilku chůze jsme k němu došli. Byl to holý dům na vřesovišti, za starých dobrých časů statek nějakého chovatele dobytka, ale ted opravený a přestavěný na moderní obydlí. Obklopoval ho ovocný sad, ale stromy byly, jak to na vřesovišti bývá, zakrslé a ožehlé mrazem, a celé to místo působilo chudě a tesklivě. Otevřel nám podivný, scvrklý starý sluha v kabátě vybledlém do rezava, který se k tomu domu hodil. Uvnitř však byly velké pokoje zařízené s elegancí, v níž jako bych poznával vkus té dámy. Když jsem se z jejich oken díval na nekonečné, žulou poseté vřesoviště, které se bez přerušení vlnilo až k nejvzdálenějšímu obzoru, nemohl jsem se nedivit, co asi přivedlo tohoto vysoce vzdělaného muže a tuto krásnou ženu, aby žili na takovém místě.

„Zvláštní místo k bydlení, že ano?“ řekl, jako by odpovídal na mou myšlenku. „A přece se nám tu daří být docela šťastní, viď, Beryl?“

„Docela šťastní," řekla, ale v jejích slovech nezněla přesvědčivost.

„Měl jsem školu," řekl Stapleton. „Na severu Anglie. Pro muže mé povahy to byla mechanická a nezajímavá práce, ale výsada žít s mládím, pomáhat utvářet ty mladé mysli a vtiskovat jim vlastní charakter a ideály mi byla velmi drahá. Osud však byl proti nám. Ve škole vypukla vážná epidemie a tři chlapci zemřeli. Škola se z té rány už nikdy nevzpamatovala a velkou část mého kapitálu nenávratně pohltila. A přece, nebýt ztráty té milé společnosti chlapců, mohl bych se ze svého neštěstí radovat, protože se svou silnou zálibou v botanice a zoologii tu nacházím nekonečné pole působnosti a moje sestra je přírodě oddaná stejně jako já. To všechno, doktore Watsone, jste si přivodil výrazem své tváře, když jste se z našeho okna díval na vřesoviště."

„Opravdu mě napadlo, že tu možná bývá trochu nuda – méně snad pro vás než pro vaši sestru."

„Ne, ne, já se nikdy nenudím," řekla rychle.

„Máme knihy, máme svá studia a máme zajímavé sousedy. Doktor Mortimer je ve svém oboru velice učený muž. I chudák sir Charles byl skvělý společník. Dobře jsme ho znali a chybí nám víc, než dokážu vyjádřit. Myslíte, že bych byl dotěrný, kdybych dnes odpoledne zašel do sídla a seznámil se se sirem Henrym?"

„Jsem si jist, že ho to potěší."

„Pak byste mu možná mohl říct, že to mám v úmyslu. Svým skromným způsobem mu snad můžeme trochu ulehčit, než si zvykne na nové prostředí. Nepůjdete nahoru, doktore Watsone, a neprohlédnete si mou sbírku motýlů? Myslím, že je to nejúplnější sbírka na celém jihozápadě Anglie. Než si ji prohlédnete, bude už skoro oběd."

Já jsem se ale toužil vrátit ke svému svěřenci. Tesknota vřesoviště, smrt nešťastného poníka, podivný zvuk, který byl spojován s ponurou pověstí Baskervillů – to všechno zabarvilo mé myšlenky smutkem. A k těm víceméně neurčitým dojmům se ještě přidalo jasné a zřetelné varování slečny Stapletonové, pronesené s tak velikou naléhavostí, že

jsem nemohl pochybovat, že se za ním skrývá nějaký vážný a hluboký důvod. Odolal jsem všemu naléhání, abych zůstal na oběd, a hned jsem se vydal na zpáteční cestu po travou zarostlé stezce, kterou jsme přišli.

Zdá se však, že pro ty, kdo ji znali, musela existovat nějaká zkratka, protože ještě než jsem došel k silnici, k svému úžasu jsem uviděl slečnu Stapletonovou, jak sedí na kameni u kraje stezky. Tvář měla krásně zrůžovělou námahou a ruku si tiskla k boku.

„Běžela jsem celou cestu, abych vám nadběhla, doktore Watsone," řekla. „Neměla jsem ani čas nasadit si klobouk. Nesmím se zdržet, jinak by mě bratr mohl postrádat. Chtěla jsem vám říct, jak je mi líto té hloupé chyby, když jsem si myslela, že jste sir Henry. Zapomeňte, prosím, na to, co jsem řekla. Na vás se to vůbec nevztahuje."

„Ale já na to zapomenout nemohu, slečno Stapletonová," řekl jsem. „Jsem přítel sira Henryho a jeho blaho mi velmi leží na srdci. Řekněte mi, proč jste tak naléhavě chtěla, aby se sir Henry vrátil do Londýna."

„Ženský rozmar, doktore Watsone. Až mě poznáte lépe, pochopíte, že nedokážu vždycky zdůvodnit, co říkám nebo dělám."

„Ne, ne. Pamatuji si, jak se vám chvěl hlas. Pamatuji si ten pohled ve vašich očích. Prosím vás, prosím, buďte ke mně upřímná, slečno Stapletonová, protože od chvíle, kdy jsem tady, cítím všude kolem sebe stíny. Život se podobá té velké grimpenské bažině, všude jsou malé zelené skvrny, do kterých se člověk může propadnout, a nikdo mu neukáže cestu. Povězte mi tedy, co jste tím myslela, a já vám slibuji, že vaše varování vyřídím siru Henrymu."

Přes tvář jí na okamžik přelétl výraz nerozhodnosti, ale když mi odpovídala, oči už jí zase ztvrdly.

„Přikládáte tomu příliš velkou váhu, doktore Watsone," řekla. „Bratra i mě smrt sira Charlese velmi otřásla. Znali jsme ho velmi důvěrně, protože jeho nejmilejší procházka vedla přes vřesoviště k našemu domu. Kletba, která visela nad jeho rodem, na něho hluboce působila,

a když přišla ta tragédie, přirozeně jsem cítila, že jeho obavy musely mít nějaký důvod. Proto mě znepokojilo, když sem přijel žít další člen rodiny, a cítila jsem, že by měl být varován před nebezpečím, které mu hrozí. To bylo všechno, co jsem chtěla říct."

„Ale jaké je to nebezpečí?"

„Znáte ten příběh o psovi?"

„Takovým nesmyslům nevěřím."

„Ale já ano. Jestli máte na sira Henryho nějaký vliv, odveďte ho z místa, které bylo jeho rodu vždycky osudné. Svět je velký. Proč by chtěl žít právě tam, kde mu hrozí nebezpečí?"

„Protože je to *právě* místo, kde hrozí nebezpečí. Taková je povaha sira Henryho. Obávám se, že pokud mi nedáte nějakou určitější informaci, nebude možné ho přimět k odjezdu."

„Nemohu říct nic určitého, protože nic určitého nevím."

„Rád bych vám položil ještě jednu otázku, slečno Stapletonová. Jestliže jste nic víc nemyslela, když jste na mě poprvé promluvila, proč jste nechtěla, aby váš bratr slyšel, co říkáte? Není v tom nic, proti čemu by on nebo kdokoli jiný mohl něco namítat."

„Bratrovi moc záleží na tom, aby v sídle někdo bydlel, protože si myslí, že je to pro dobro chudých lidí na vřesovišti. Velice by se zlobil, kdyby věděl, že jsem řekla něco, co by mohlo sira Henryho přimět k odjezdu. Ale teď jsem splnila svou povinnost a víc už neřeknu. Musím se vrátit, jinak mě bude postrádat a začne tušit, že jsem se s vámi viděla. Sbohem!" Otočila se a za několik minut zmizela mezi roztroušenými balvany, zatímco já jsem s duší plnou neurčitých obav pokračoval v cestě do Baskervillského sídla.

Kapitola osmá – První zpráva doktora Watsona

Od této chvíle budu průběh událostí sledovat tak, že přepíšu své vlastní dopisy panu Sherlocku Holmesovi, které leží přede mnou na stole. Jedna stránka chybí, ale jinak jsou přesně tak, jak byly napsány, a moje pocity a podezření té chvíle ukazují přesněji, než by to dokázala moje paměť, ačkoli si na ty tragické události pamatuji jasně.

Baskervillské sídlo, třináctého října.

Milý Holmesi,

z mých předchozích dopisů a telegramů víte docela přesně o všem, co se v tomhle bohem zapomenutém koutě světa přihodilo. Čím déle tu člověk pobývá, tím víc se mu do duše vkrádá duch vřesoviště, jeho nesmírnost a také jeho ponuré kouzlo. Jakmile se jednou ocitnete v jeho lůně, necháte za sebou všechny stopy moderní Anglie, ale zato na každém kroku cítíte přítomnost obydlí a díla pravěkých lidí. Kamkoli jdete, všude kolem vás jsou domy tohoto zapomenutého lidu, jeho hroby a obrovské monolity, které prý označovaly jeho chrámy. Když se díváte na jejich šedé kamenné chýše na pozadí rozbrázděných strání, necháváte za sebou svou vlastní dobu, a kdybyste uviděl, jak z nízkých dveří leze chlupatý muž oděný do kůží a nasazuje na tětivu luku šíp s pazourkovým hrotem, měl byste pocit, že jeho přítomnost je tu přirozenější než vaše. Zvláštní je, že tak hustě žili na půdě, která musela být vždycky velmi neúrodná. Nejsem znalec starožitností, ale dovedu si představit, že to byl nějaký nebojovný a pronásledovaný kmen, který musel vzít zavděk tím, co nikdo jiný obsadit nechtěl.

To všechno však nemá nic společného s posláním, se kterým jste mě sem vyslal, a vašemu přísně praktickému duchu to nejspíš připadá velmi nezajímavé. Dodnes si pamatuji, jak vám bylo naprosto lhostejné, jestli se Slunce točí kolem Země, nebo Země kolem Slunce. Dovolte mi proto vrátit se k faktům, která se týkají sira Henryho Baskervilla.

Jestli jste v posledních dnech nedostal žádnou zprávu, je to proto, že až do dneška nebylo co důležitého vyprávět. Pak ale došlo k velmi překvapivé události, o které vám povím v pravý čas. Nejdřív vás ale musím seznámit s některými dalšími okolnostmi celé situace.

Jednou z nich, o které jsem zatím řekl málo, je uprchlý trestanec na vřesovišti. Teď je vážný důvod se domnívat, že utekl docela pryč, a to osamělým obyvatelům tohoto kraje značně ulehčilo. Od jeho útěku uplynulo čtrnáct dní a za celou tu dobu ho nikdo neviděl a nikdo o něm nic neslyšel. Je jistě nemyslitelné, že by tak dlouho na vřesovišti vydržel. Pokud jde o úkryt, nebyl by to ovšem žádný problém. Kterákoli z těch kamenných chýší by mu poskytla skrýš. Ale není tu co jíst, leda by chytil a zabil některou z ovcí z vřesoviště. Myslíme si proto, že je pryč, a sedláci na odlehlých statcích díky tomu spí klidněji.

V tomto domě jsme čtyři zdatní muži, takže bychom se o sebe dokázali dobře postarat, ale přiznávám, že jsem měl neklidné chvíle, když jsem myslel na Stapletonovy. Bydlí míle daleko od jakékoli pomoci. Je tam jedna služka, starý sluha, sestra a bratr, a ten není nijak zvlášť silný muž. Byli by bezmocní v rukou takového zoufalce, jako je ten zločinec z Notting Hillu, kdyby se mu jednou podařilo vniknout dovnitř. Sir Henry i já jsme se o ně báli a padl návrh, že by tam mohl chodit spát podkoní Perkins, ale Stapleton o tom nechtěl ani slyšet.

Jde totiž o to, že náš přítel baronet začíná projevovat značný zájem o naši půvabnou sousedku. Není se čemu divit, protože činnému muži, jako je on, se tu na tom osamělém místě čas vleče, a ona je velmi okouzlující a krásná žena. Je v ní cosi tropického a exotického, co tvoří

zvláštní protiklad k jejímu chladnému a zdrženlivému bratrovi. A přece i z něho člověk cítí jakýsi skrytý žár. Rozhodně na ni má velmi výrazný vliv, protože jsem viděl, jak se na něj při řeči neustále dívá, jako by u něj hledala souhlas s tím, co říká. Doufám, že je k ní laskavý. V jeho očích je suchý lesk a jeho tenké rty jsou pevně sevřené, což svědčí o rázné a možná i tvrdé povaze. Byl by pro vás zajímavým předmětem studia.

Hned ten první den přišel Baskervilla navštívit a hned nazítří ráno nás oba vzal ukázat nám místo, kde prý vznikla pověst o zlém Hugovi. Byl to výlet několik mil daleko přes vřesoviště na místo tak pochmurné, že ten příběh mohlo docela dobře vnuknout. Našli jsme krátké údolí mezi drsnými skalisky, které vedlo na otevřené travnaté prostranství, poseté bílými chomáčky suchopýru. Uprostřed se zvedaly dva velké kameny, nahoře ohlodané a zašpičatělé, takže vypadaly jako obrovské, rozežrané tesáky nějaké nestvůrné šelmy. To místo ve všem odpovídalo dějišti staré tragédie. Sir Henry se o to velmi zajímal a nejednou se Stapletona zeptal, jestli opravdu věří, že je možné, aby se nadpřirozeno vměšovalo do lidských záležitostí. Mluvil lehkým tónem, ale bylo zřejmé, že to myslí velmi vážně. Stapleton odpovídal opatrně, ale bylo snadno poznat, že říká méně, než by mohl, a že nechce vyslovit celý svůj názor z ohledu na baronetovy city. Vyprávěl nám o podobných případech, kdy rody trpěly pod nějakým zlým vlivem, a zanechal v nás dojem, že v té věci sdílí názor prostých lidí.

Na zpáteční cestě jsme se zastavili na oběd v Merripit House, a právě tam se sir Henry seznámil se slečnou Stapletonovou. Od první chvíle, kdy ji uviděl, ho zřejmě silně přitahovala, a velmi bych se mýlil, kdyby ten cit nebyl vzájemný. Cestou domů o ní mluvil znovu a znovu, a od té doby sotva uběhne den, kdy bychom se s bratrem a sestrou aspoň krátce neviděli. Dnes večer u nás večeří a mluví se o tom, že příští týden půjdeme my k nim. Člověk by si myslel, že takový sňatek by byl Stapletonovi velmi vítán, a přece jsem už nejednou zachytil v jeho tvá-

ři výraz nejhlubší nelibosti, když sir Henry jeho sestře věnoval nějakou pozornost. Je k ní bezpochyby velmi připoutaný a bez ní by vedl osamělý život, ale bylo by vrcholem sobectví, kdyby jí stál v cestě k tak skvělému sňatku. A přece jsem si jist, že si nepřeje, aby se jejich důvěrnost rozvinula v lásku, a několikrát jsem si všiml, že se snažil zabránit tomu, aby spolu zůstali o samotě. Mimochodem, váš pokyn, abych sira Henryho nikdy nepouštěl ven samotného, bude mnohem obtížnější dodržet, kdyby se k našim ostatním potížím přidala ještě milostná aféra. Kdybych vaše rozkazy plnil do písmene, moje obliba by brzy utrpěla.

Onehdy – abych byl přesnější, ve čtvrtek – u nás obědval doktor Mortimer. Prokopával mohylu na Long Down a získal pravěkou lebku, která ho naplňuje velikou radostí. Takového zaníceného nadšence, který nemyslí na nic jiného, svět ještě neviděl! Potom přišli Stapletonovi a dobrý doktor nás na přání sira Henryho všechny zavedl do tisové aleje, aby nám přesně ukázal, jak se všechno té osudné noci odehrálo. Tisová alej je dlouhá, ponurá cesta mezi dvěma vysokými stěnami zastřiženého živého plotu, s úzkým pruhem trávy po obou stranách. Na vzdáleném konci stojí starý, rozpadající se altán. V polovině cesty je branka do vřesoviště, kde starý pán upustil popel z doutníku. Je to bílá dřevěná branka se západkou. Za ní se rozkládá širé vřesoviště. Vzpomněl jsem si na vaši teorii a snažil jsem se představit si všechno, co se tu stalo. Jak tu starý muž stál, uviděl, že se k němu přes vřesoviště blíží něco, co ho vyděsilo tak, že přišel o rozum a běžel a běžel, až zemřel čirou hrůzou a vyčerpáním. Tady byl ten dlouhý, ponurý tunel, kterým utíkal. A před čím? Před ovčáckým psem z vřesoviště? Nebo před přízračným psem, černým, tichým a obludným? Měl v tom prsty nějaký člověk? Věděl bledý, ostražitý Barrymore víc, než byl ochoten říct? Všechno to bylo mlhavé a nejasné, ale za tím vším stále leží temný stín zločinu.

Od svého posledního dopisu jsem poznal ještě jednoho souseda. Je to pan Frankland z Lafter Hallu, který bydlí asi čtyři míle jižně od nás. Je to postarší muž s rudou tváří, bílými vlasy a prudkou povahou. Jeho vášní je britské právo a za soudní spory utratil velké jmění. Bojuje pro pouhé potěšení z boje a je stejně ochoten postavit se na kteroukoli stranu sporu, takže není divu, že ho ta zábava přišla draho. Jednou zatarasí veřejnou cestu a vyzve obec, ať ho donutí ji otevřít. Jindy vlastníma rukama strhne branku někoho jiného, prohlásí, že tudy odnepaměti vedla cesta, a vyzve majitele, ať ho žaluje za vniknutí na cizí pozemek. Vyzná se ve starých panských a obecních právech a své znalosti používá jednou ve prospěch vesničanů z Fernworthy a jindy proti nim, takže ho podle toho, co zrovna provedl, buď v triumfu nesou po vesnické ulici, nebo pálí jeho podobiznu. Prý má právě rozjetých asi sedm soudních sporů, které nejspíš spolknou zbytek jeho jmění, a tak mu vytrhnou žihadlo a do budoucna ho učiní neškodným. Kromě práva se zdá být laskavým a dobrosrdečným člověkem a zmiňuji se o něm jen proto, že jste trval na tom, abych vám popsal lidi kolem nás. Momentálně má zvláštní zaměstnání. Je amatérský astronom a má výborný dalekohled, se kterým leží na střeše svého domu a celý den jím přejíždí vřesoviště v naději, že zahlédne uprchlého trestance. Kdyby svou energii omezil jen na tohle, bylo by všechno v pořádku, ale proslýchá se, že hodlá žalovat doktora Mortimera za otevření hrobu bez souhlasu nejbližších příbuzných, protože vykopal tu neolitickou lebku z mohyly na Long Down. Pomáhá nám, aby náš život nebyl jednotvárný, a dodává trochu komické úlevy tam, kde je jí velmi zapotřebí.

A teď, když jsem vás seznámil s novinkami o uprchlém trestanci, o Stapletonových, o doktoru Mortimerovi a o Franklandovi z Lafter Hallu, dovolte mi skončit tím nejdůležitějším a povědět vám víc o Barrymorových, a zvlášť o překvapivém vývoji minulé noci.

Nejdřív k tomu zkušebnímu telegramu, který jste poslal z Londýna, abyste se ujistil, že Barrymore je opravdu tady. Už jsem vám vysvětlil,

že z výpovědi poštmistra vyplývá, že ta zkouška byla bezcenná a že nemáme důkaz ani pro, ani proti. Řekl jsem siru Henrymu, jak se věci mají, a ten si hned svým přímočarým způsobem zavolal Barrymora nahoru a zeptal se ho, jestli ten telegram dostal sám. Barrymore řekl, že ano.

„Doručil vám ho ten chlapec do vlastních rukou?“ zeptal se sir Henry.

Barrymore se zatvářil překvapeně a chvíli uvažoval.

„Ne,“ řekl. „Byl jsem zrovna v komoře na kufry a žena mi ho přinesla nahoru.“

„Odpověděl jste na něj sám?“

„Ne. Řekl jsem ženě, co má odpovědět, a ona šla dolů, aby to napsala.“

Večer se k té věci sám od sebe vrátil.

„Nedokázal jsem tak docela pochopit, k čemu byly vaše dnešní ranní otázky, sire Henry,“ řekl. „Doufám, že neznamenají, že jsem něčím ztratil vaši důvěru?“

Sir Henry ho musel ujistit, že tomu tak není, a usmířit ho tím, že mu dal značnou část svého starého šatníku, protože londýnská výbava už mezitím celá dorazila.

Paní Barrymorová mě zajímá. Je to těžkopádná, statná osoba, velmi omezená, nesmírně počestná a se sklonem k puritánství. Stěží byste si dovedl představit méně citově založenou bytost. A přece jsem vám psal, jak jsem ji první noc tady slyšel hořce vzlykat, a od té doby jsem na její tváři nejednou zahlédl stopy slz. Srdce jí neustále hlodá nějaký hluboký žal. Někdy si říkám, jestli ji nepronásleduje vzpomínka na nějakou vinu, a jindy podezírám Barrymora, že je domácí tyran. Vždycky jsem cítil, že na povaze toho muže je něco zvláštního a pochybného, ale dobrodružství minulé noci všechna moje podezření vyhrotilo.

A přece se to samo o sobě může zdát jako maličkost. Víte, že nespím zrovna tvrdě, a od té doby, co v tomhle domě držím stráž, je můj

spánek lehčí než kdy jindy. Minulou noc asi ve dvě hodiny ráno mě probudily kradmé kroky, které šly kolem mého pokoje. Vstal jsem, otevřel dveře a vykoukl ven. Chodbou se táhl dlouhý černý stín. Vrhal ho muž, který potichu kráčel dál se svíčkou v ruce. Byl v košili a kalhotách a bos. Viděl jsem jen obrys, ale podle výšky jsem poznal, že je to Barrymore. Šel velmi pomalu a obezřetně a v celém jeho vzhledu bylo cosi nepopsatelně provinilého a kradmého.

Psal jsem vám už, že chodbu přerušuje galerie, která obíhá kolem haly, ale že na druhé straně chodba pokračuje. Počkal jsem, až mi zmizí z očí, a pak jsem šel za ním. Když jsem obešel galerii, byl už na konci protější chodby a podle záblesku světla, který pronikal otevřenými dveřmi, jsem poznal, že vešel do jednoho z pokojů. Všechny ty pokoje jsou přitom nezařízené a neobývané, takže jeho výprava byla ještě tajemnější. Světlo svítilo nehybně, jako by stál bez pohnutí. Co nejtišeji jsem se proplížil chodbou a nahlédl za roh dveří.

Barrymore se krčil u okna a svíčku držel u skla. Profil měl napůl obrácený ke mně a tvář jako by mu ztuhla v napjatém očekávání, když hleděl ven do tmy vřesoviště. Několik minut tam stál a upřeně pozoroval. Pak hluboce zasténal a netrpělivým pohybem světlo zhasil. Okamžitě jsem se vrátil do svého pokoje a velmi brzy kolem něj znovu prošly ty kradmé kroky na zpáteční cestě. Dlouho potom, když jsem už lehce podřimoval, jsem zaslechl, jak se kdesi otočil klíč v zámku, ale nedokázal jsem poznat, odkud ten zvuk přišel. Co to všechno znamená, nedokážu uhodnout, ale v tomhle ponurém domě se děje nějaká tajná věc, na kterou dřív nebo později přijdeme. Neobtěžuji vás svými teoriemi, protože jste mě žádal, abych vám dodával jen fakta. Dnes ráno jsem měl dlouhý rozhovor se sirem Henrym a na základě toho, co jsem minulou noc pozoroval, jsme si vytvořili válečný plán. Nebudu o něm zatím mluvit, ale moje příští zpráva by díky němu měla být zajímavým čtením.

Kapitola devátá – Světlo na vřesovišti – Druhá zpráva doktora Watsona

Baskervillské sídlo, patnáctého října.

Milý Holmesi,

jestliže jsem vás v prvních dnech svého poslání musel nechávat bez větších zpráv, musíte uznat, že teď ztracený čas doháním a že se události kolem nás začínají hrnout jedna přes druhou. Minulou zprávu jsem zakončil na nejvyšším tónu, Barrymorem u okna, a teď už mám v zásobě celou řadu novinek, které vás, pokud se hodně nemýlím, značně překvapí. Věci nabraly obrat, jaký jsem nemohl předvídat. V lecčem se za posledních osmačtyřicet hodin hodně vyjasnily a v lecčem se zase zamotaly. Ale povím vám všechno a vy sám posoudíte.

Ráno po svém dobrodružství jsem ještě před snídaní zašel do chodby a prohlédl jsem si pokoj, v němž byl Barrymore předešlé noci. Všiml jsem si, že západní okno, z něhož tak upřeně hleděl, má jednu zvláštnost, kterou se liší od všech ostatních oken v domě: je z něj nejbližší výhled na vřesoviště. Mezi dvěma stromy je tam průsek, kterým je odtud vidět přímo dolů na vřesoviště, kdežto ze všech ostatních oken lze zahlédnout jen jeho vzdálený kousek. Z toho plyne, že Barrymore, když se mu k tomu hodilo jen tohle okno, musel na vřesovišti něco nebo někoho vyhlížet. Noc byla velmi temná, takže si stěží dovedu představit, jak mohl doufat, že někoho uvidí. Napadlo mě, že by mohlo jít o nějakou milostnou pletku. To by vysvětlovalo jeho kradmé počínání i neklid jeho ženy. Je to muž nápadného zjevu, jako stvořený

k tomu, aby ukradl srdce nějaké venkovské dívce, takže ta teorie se zdála mít něco do sebe. To otevření dveří, které jsem slyšel, když jsem se vrátil do svého pokoje, mohlo znamenat, že odešel na nějakou tajnou schůzku. Tak jsem ráno sám se sebou uvažoval, a říkám vám, kterým směrem šla má podezření, i když se nakonec ukázalo, že byla neopodstatněná.

Ať už ale bylo pravé vysvětlení Barrymorova počínání jakékoli, cítil jsem, že odpovědnost za to, že si je nechávám pro sebe, dokud je nedokážu vysvětlit, je víc, než dokážu unést. Po snídani jsem si promluvil s baronetem v jeho pracovně a řekl jsem mu všechno, co jsem viděl. Překvapilo ho to méně, než jsem čekal.

„Věděl jsem, že se Barrymore v noci toulá po domě, a chtěl jsem si s ním o tom promluvit," řekl. „Dvakrát nebo třikrát jsem slyšel jeho kroky na chodbě, jak jde tam a zase zpátky, zrovna v tu hodinu, kterou říkáte."

„Možná tedy k tomu oknu chodí každou noc," nadhodil jsem.

„Možná ano. Pokud ano, měli bychom ho dokázat sledovat a zjistit, o co mu jde. Rád bych věděl, co by udělal váš přítel Holmes, kdyby tu byl."

„Myslím, že by udělal přesně to, co teď navrhujete," řekl jsem. „Sledoval by Barrymora a díval se, co dělá."

„Tak to uděláme spolu."

„Ale přece by nás slyšel."

„Ten člověk je dost nahluchlý a tohle riziko musíme tak jako tak podstoupit. Dnes v noci zůstaneme vzhůru v mém pokoji a počkáme, až půjde kolem." Sir Henry si potěšeně mnul ruce a bylo zřejmé, že to dobrodružství vítá jako vytržení ze svého poněkud poklidného života na vřesovišti.

Baronet je ve spojení s architektem, který pro sira Charlese připravil plány, a se stavitelem z Londýna, takže můžeme čekat, že tu brzy začnou velké změny. Byli tu malíři pokojů a dodavatelé nábytku z Ply-

mouthu a je zřejmé, že náš přítel má velkorysé plány a nehodlá šetřit námahou ani penězi, aby své rodině vrátil dávnou slávu. Až bude dům opravený a nově zařízený, bude mu k úplnosti chybět už jen manželka. Mezi námi, jsou tu docela jasné známky, že ani ta nebude chybět, bude-li dáma svolná, protože jen málokdy jsem viděl muže tak pobláznělého do nějaké ženy, jako je on do naší krásné sousedky, slečny Stapletonové. A přece pravá láska neplyne tak hladce, jak by se za daných okolností dalo čekat. Dnes třeba její hladinu zčeřila velmi nečekaná vlnka, která našeho přítele značně zmátla a rozladila.

Po rozhovoru o Barrymorovi, který jsem vám popsal, si sir Henry nasadil klobouk a chystal se odejít. Já jsem samozřejmě udělal totéž.

„Cože, *vy* jdete taky, Watsone?“ zeptal se a podivně si mě změřil.

„To záleží na tom, jestli jdete na vřesoviště,“ řekl jsem.

„Ano, jdu.“

„Inu, víte přece, jaké mám pokyny. Je mi líto, že se vnucuji, ale slyšel jste, jak naléhavě Holmes trval na tom, abych vás neopouštěl, a hlavně abyste nechodil na vřesoviště sám.“

Sir Henry mi s přívětivým úsměvem položil ruku na rameno.

„Milý příteli,“ řekl, „Holmes se vší svou moudrostí nepředvídal některé věci, které se staly, co jsem tady na vřesovišti. Rozumíte mi? Jsem si jistý, že vy jste ten poslední člověk na světě, který by chtěl někomu kazit radost. Musím jít sám.“

Uvedlo mě to do nanejvýš trapné situace. Nevěděl jsem, co říct ani co dělat, a než jsem se rozhodl, vzal si hůl a byl pryč.

Když jsem však o celé věci začal přemýšlet, svědomí mi trpce vyčítalo, že jsem ho pod jakoukoli záminkou pustil z očí. Představoval jsem si, jak by mi bylo, kdybych se k vám musel vrátit a přiznat, že se stalo nějaké neštěstí, protože jsem nedbal vašich pokynů. Ujišťuji vás, že už při tom pomyšlení se mi do tváří nahrnula krev. Možná ještě nebylo pozdě ho dohonit, a tak jsem se hned vydal směrem k Merripit House.

Spěchal jsem po silnici, co mi nohy stačily, ale po siru Henrym nebylo ani stopy, až jsem došel k místu, kde z ní odbočuje stezka přes vřesoviště. Tam jsem se začal bát, že jsem se přece jen vydal špatným směrem, a vystoupil jsem na kopec, odkud byl rozhled – na tentýž kopec, do něhož je zařízнutý tmavý lom. Odtud jsem ho hned uviděl. Byl na stezce přes vřesoviště asi čtvrt míle ode mě a vedle něj šla dáma, kterou mohla být jedině slečna Stapletonová. Bylo jasné, že už mezi nimi panuje porozumění a že se sešli na smluvené schůzce. Pomalu kráčeli, zabraní do hlubokého rozhovoru, a viděl jsem, jak dělá rychlé drobné pohyby rukama, jako by jí na tom, co říká, velmi záleželo, kdežto on pozorně naslouchal a jednou či dvakrát rázně nesouhlasně zavrtěl hlavou. Stál jsem mezi skalami, pozoroval je a vůbec jsem nevěděl, co dělat dál. Jít za nimi a vpadnout do jejich důvěrného rozhovoru mi připadalo jako hrubá netaktnost, a přece mou jasnou povinností bylo ani na okamžik ho nepustit z očí. Hrát si na špeha u přítele byl odporný úkol. Přesto jsem neviděl lepší možnost, než ho z kopce pozorovat a ulevit svému svědomí tím, že se mu potom ze všeho přiznám. Je pravda, že kdyby mu hrozilo nějaké náhlé nebezpečí, byl bych příliš daleko, abych mu mohl pomoci, a přece jsem si jistý, že se mnou budete souhlasit, že to byla velmi obtížná situace a že jsem nemohl udělat nic víc.

Náš přítel sir Henry a dáma se na stezce zastavili a stáli tam, zcela zabraní do rozhovoru, když jsem si najednou uvědomil, že nejsem jediným svědkem jejich schůzky. Oko mi padlo na zelený chomáček, který se vznášel ve vzduchu, a při dalším pohledu jsem zjistil, že ho na tyči nese muž, který se pohyboval rozbitým terénem. Byl to Stapleton se svou síťkou na motýly. Byl k té dvojici mnohem blíž než já a zdálo se, že míří k nim. V tu chvíli sir Henry náhle přitáhl slečnu Stapletonovou k sobě. Objímal ji paží, ale zdálo se mi, že se od něj odtahuje a odvrací tvář. Sklonil hlavu k její a ona zvedla ruku, jako by protestovala. V příští chvíli jsem viděl, jak od sebe odskočili a spěšně se otočili.

Příčinou vyrušení byl Stapleton. Utíkal k nim jako smyslů zbavený a jeho směšná síťka za ním plandala. Rozhazoval rukama a před milenci div netančil rozčilením. Co ta scéna znamenala, jsem si nedokázal představit, ale zdálo se mi, že Stapleton siru Henrymu hrubě spílá a ten se mu snaží něco vysvětlit, čím dál rozzlobeněji, jak ten druhý jeho vysvětlení odmítal přijmout. Dáma stála opodál v povýšeném mlčení. Nakonec se Stapleton otočil na podpatku a panovačně kývl na sestru, a ta po nerozhodném pohledu na sira Henryho odešla po bratrově boku. Přírodovědcova rozzlobená gesta prozrazovala, že jeho nevole se týká i dámy. Baronet chvíli stál a díval se za nimi, a pak se pomalu vracel cestou, kterou přišel, se svěšenou hlavou, obraz naprosté sklíčenosti.

Co to všechno mělo znamenat, jsem si nedokázal představit, ale hluboce jsem se styděl, že jsem byl bez vědomí svého přítele svědkem tak důvěrné scény. Seběhl jsem proto z kopce a setkal se s baronetem dole pod ním. Tvář měl zrudlou hněvem a čelo zvrásněné jako člověk, který si už neví rady.

„Haló, Watsone! Kde jste se tu vzal?“ řekl. „Nechcete snad říct, že jste za mnou přese všechno šel?“

Všechno jsem mu vysvětlil: jak jsem nedokázal zůstat doma, jak jsem šel za ním a jak jsem viděl všechno, co se stalo. Na okamžik po mně šlehl pohledem, ale má upřímnost jeho hněv odzbrojila a nakonec se dost kajícně rozesmál.

„Člověk by si myslel, že uprostřed téhle prérie bude mít aspoň trochu soukromí,“ řekl, „ale u všech hromů, vypadá to, že se celé okolí sešlo, aby se dívalo, jak se dvořím – a ještě k tomu mizerně! Kde jste měl zamluvené místo?“

„Byl jsem na tamtom kopci.“

„Úplně v poslední řadě, co? Ale její bratr seděl pěkně vepředu. Viděl jste, jak na nás vyrazil?“

„Ano, viděl.“

„Připadal vám někdy jako blázen – tenhle její bratr?“

„To bych o něm nikdy neřekl.“

„To věřím. Až do dneška jsem ho taky měl za docela rozumného, ale věřte mi, že buď on, nebo já bychom měli skončit ve svěrací kazajce. Co je se mnou vlastně špatně? Bydlíte u mě už pár týdnů, Watsone. Řekněte mi to na rovinu! Je na mně něco, co by mi bránilo být dobrým manželem ženě, kterou miluju?“

„Řekl bych, že ne.“

„Proti mému společenskému postavení nemůže nic mít, takže mu musím vadit já sám. Co proti mně má? Pokud vím, nikdy v životě jsem neublížil muži ani ženě. A on mi přitom nedovolil ani se dotknout konečků jejích prstů.“

„Řekl vám to?“

„To a ještě spoustu dalšího. Povídám vám, Watsone, znám ji teprve těch pár týdnů, ale od začátku jsem prostě cítil, že je stvořená pro mě, a ona taky – byla šťastná, když byla se mnou, to přísahám. V ženských očích je takové světlo, které mluví hlasitěji než slova. Jenže on nás nikdy nenechal spolu a až dneska jsem poprvé viděl příležitost promluvit si s ní pár slov o samotě. Byla ráda, že se se mnou vidí, ale když jsme se sešli, nechtěla mluvit o lásce, a kdyby to šlo, nenechala by o ní mluvit ani mě. Pořád se vracela k tomu, že tohle je nebezpečné místo a že nebude šťastná, dokud odtud neodjedu. Řekl jsem jí, že od té doby, co jsem ji poznal, nijak nespěchám odjet, a jestli opravdu chce, abych odjel, jediný způsob, jak to zařídit, je, aby odjela se mnou. A rovnou jsem jí nabídl, že si ji vezmu, ale než stačila odpovědět, přihnal se ten její bratr a utíkal k nám s výrazem jako šílenec. Byl celý bílý vztekem a ty jeho světlé oči plály zuřivostí. Co prý to s tou dámou dělám? Jak se opovažuju obtěžovat ji pozornostmi, které jsou jí nepříjemné? Myslím si snad, že jako baronet si můžu dělat, co chci? Nebýt to její bratr, věděl bych, jak mu odpovědět. Takhle jsem mu řekl, že city, které chovám k jeho sestře, jsou takové, že se za ně nemusím sty-

dět, a že doufám, že mi prokáže tu čest a stane se mou ženou. Tím se to nijak nezlepšilo, a tak jsem ztratil trpělivost i já a odpověděl jsem mu možná ostřeji, než jsem měl, když stála vedle. Skončilo to tak, že s ní odešel, jak jste viděl, a tady mě máte, tak zmateného, jak jen může být člověk v tomhle hrabství. Řekněte mi, co to všechno znamená, Watsone, a budu vám dlužit víc, než kdy budu moct splatit."

Zkusil jsem jedno či dvě vysvětlení, ale po pravdě jsem byl sám úplně zmatený. Titul našeho přítele, jeho jmění, věk, povaha i zjev mluví v jeho prospěch a nevím o ničem, co by se mu dalo vytknout, leda snad ten temný osud, který provází jeho rod. Že jeho náklonnost byla tak příkře odmítnuta, aniž se kdokoli ptal na přání samotné dámy, a že dáma to bez protestu přijala, je velmi s podivem. Naše dohady však ještě téhož odpoledne ukončila návštěva samotného Stapletona. Přišel se omluvit za své ranní hrubé chování, a po dlouhém soukromém rozhovoru se sirem Henrym v jeho pracovně z toho vzešlo, že roztržka je úplně zahojena a že na důkaz toho máme příští pátek povečeřet v Merripit House.

„Ani teď netvrdím, že to není blázen," řekl sir Henry. „Nemůžu zapomenout na ten jeho pohled, když se na mě dnes ráno hnal, ale musím uznat, že nikdo by se nemohl omluvit šlechetněji, než to udělal on."

„Vysvětlil nějak své chování?"

„Sestra je prý pro něj všechno na světě. To je docela přirozené a jsem rád, že si jí umí vážit. Byli vždycky spolu, a jak říká, žil velmi osaměle a měl jen ji jako společnici, takže pomyšlení, že by o ni přišel, pro něj bylo opravdu hrozné. Prý nepochopil, že k ní začínám lnout, ale když na vlastní oči viděl, že je to tak doopravdy a že by mu ji mohli vzít, byl to pro něj takový otřes, že chvíli nevěděl, co říká a co dělá. Moc ho všechno, co se stalo, mrzí, a uznává, jak hloupé a sobecké je si myslet, že by mohl takovou krásnou ženu, jako je jeho sestra, držet celý život jen pro sebe. Jestli ho už má opustit, pak ať je to raději

k sousedovi, jako jsem já, než ke komukoli jinému. Tak jako tak je to pro něj ale rána a bude nějakou dobu trvat, než se na ni připraví. Upustí od jakéhokoli odporu, když mu slíbím, že tu záležitost na tři měsíce necháme být a že se během té doby spokojím s tím, že si budu získávat přátelství té dámy, a nebudu se ucházet o její lásku. To jsem slíbil, a tak to zatím zůstává."

Tak tedy máme jednu z našich drobných záhad objasněnou. Už to něco znamená, nahmatat aspoň někde dno v téhle bažině, ve které se plácáme. Teď víme, proč Stapleton nehleděl příznivě na nápadníka své sestry – i když to byl nápadník tak výhodný jako sir Henry. A teď přejdu k další nitce, kterou se mi podařilo vyprostit ze zamotaného klubka: k záhadě nočních vzlyků, uplakané tváře paní Barrymorové a tajné výpravy komorníka k západnímu mřížovému oknu. Blahopřejte mi, milý Holmesi, a řekněte mi, že jsem vás jako zmocněnec nezklamal – že nelitujete důvěry, kterou jste mi projevil, když jste mě sem poslal. Všechny tyto věci se díky jedné noci práce důkladně vyjasnily.

Řekl jsem „díky jedné noci práce", ale po pravdě to byly noci dvě, protože první jsme vyšli úplně naprázdno. Seděl jsem se sirem Henrym v jeho pokojích skoro do tří hodin ráno, ale neslyšeli jsme vůbec žádný zvuk kromě odbíjení hodin na schodišti. Byla to nanejvýš truchlivá noční hlídka a skončila tím, že jsme oba usnuli v křeslech. Naštěstí jsme se nenechali odradit a rozhodli jsme se to zkusit znovu. Další noc jsme ztlumili lampu a seděli jsme, kouřili cigarety a nevydali ani hlásek. Bylo k neuvěření, jak pomalu se hodiny vlekly, a přece nám je pomáhal přečkat stejný trpělivý zájem, jaký musí cítit lovec, když pozoruje past, do které snad zabloudí zvěř. Odbila jedna, pak dvě, a už jsme to podruhé málem zoufale vzdali, když jsme se v jediném okamžiku oba vzpřímili v křeslech a všechny naše unavené smysly byly znovu napjatě ve střehu. Uslyšeli jsme na chodbě zavrzání kroku.

Slyšeli jsme, jak se kradmo vzdaluje, až se ztratil v dálce. Pak baronet tiše otevřel dveře a vydali jsme se za ním. Náš muž už zahnul za

galerii a chodba byla celá ponořená do tmy. Tiše jsme se plížili, až jsme došli do druhého křídla. Přišli jsme právě včas, abychom zahlédli vysokou postavu s černým plnovousem, s nahrbenými rameny, jak jde po špičkách chodbou. Pak prošel týmiž dveřmi jako předtím, světlo svíčky je orámovalo ve tmě a vrhlo jediný žlutý paprsek napříč šerou chodbou. Opatrně jsme se šourali k nim a zkoušeli jsme každé prkno, než jsme se odvážili na ně přenést celou váhu. Pro jistotu jsme si nechali boty v pokoji, ale i tak staré podlahové desky pod našimi kroky praskaly a vrzaly. Chvílemi se zdálo nemožné, že by nás neslyšel přicházet. Ten muž je však naštěstí dost nahluchlý a byl naprosto zabraný do toho, co dělal. Když jsme konečně došli ke dveřím a nahlédli dovnitř, uviděli jsme ho, jak se krčí u okna se svíčkou v ruce a bledou, soustředěnou tvář má přitisknutou ke sklu, přesně tak, jak jsem ho viděl před dvěma nocemi.

Neměli jsme připravený žádný válečný plán, ale baronet je člověk, pro kterého je nejpřímější cesta vždycky ta nejpřirozenější. Vešel do pokoje, a v tu chvíli Barrymore s ostrým sykavým nádechem vyskočil od okna a stál před námi, popelavý a roztřesený. Jeho tmavé oči, které zíraly z bílé masky obličeje, byly plné hrůzy a úžasu, jak těkal pohledem od sira Henryho ke mně.

„Co tady děláte, Barrymore?“

„Nic, pane.“ Byl tak rozrušený, že sotva mohl mluvit, a stíny poskakovaly nahoru a dolů, jak se mu chvěla svíčka. „To kvůli oknu, pane. V noci obcházím a kontroluji, jestli jsou zavřená.“

„Ve druhém patře?“

„Ano, pane, všechna okna.“

„Poslyšte, Barrymore,“ řekl sir Henry přísně, „rozhodli jsme se z vás dostat pravdu, takže si ušetříte potíže, když ji řeknete spíš dřív než později. No tak! Žádné lži! Co jste dělal u toho okna?“

Muž se na nás bezradně podíval a lomil rukama jako člověk, který je na samém dně pochybností a zoufalství.

„Nedělal jsem nic zlého, pane. Držel jsem svíčku u okna."

„A proč jste držel svíčku u okna?"

„Neptejte se mě, sire Henry – neptejte se mě! Dávám vám své slovo, pane, že to není moje tajemství a že ho nemohu prozradit. Kdyby se netýkalo nikoho jiného než mě, nesnažil bych se ho před vámi tajit."

Najednou mě něco napadlo a vzal jsem komorníkovi svíčku z roztřesené ruky.

„Musel ji držet jako signál," řekl jsem. „Podívejme se, jestli přijde nějaká odpověď." Držel jsem ji stejně jako on a hleděl ven do noční tmy. Matně jsem rozeznával černou hradbu stromů a světlejší plochu vřesoviště, protože měsíc byl za mraky. A pak jsem vítězoslavně vykřikl, protože temný závoj náhle probodl drobounký žlutý bod světla a vytrvale zářil uprostřed černého čtverce, který rámovalo okno.

„Tamhle je!" vykřikl jsem.

„Ne, ne, pane, to nic není – vůbec nic!" skočil mi do řeči komorník. „Ujišťuji vás, pane..."

„Pohybujte světlem sem a tam před oknem, Watsone!" vykřikl baronet. „Podívejte, to druhé se pohybuje taky! Tak co, vy darebáku, budete ještě zapírat, že je to signál? No tak, mluvte! Kdo je váš společník tam venku a co je to za spiknutí?"

Mužova tvář teď dávala otevřeně najevo vzdor. „To je moje věc, ne vaše. Neřeknu to."

„Pak okamžitě odcházíte z mých služeb."

„Velmi dobře, pane. Musí-li to být, ať je."

„A odcházíte v hanbě. U všech hromů, máte se proč stydět. Vaše rodina žije s mou pod touhle střechou přes sto let, a teď vás přistihnu, jak jste zapletený do nějakého temného spiknutí proti mně."

„Ne, ne, pane, ne, ne proti vám!" Byl to ženský hlas: ve dveřích stála paní Barrymorová, ještě bledší a vyděšenější než její manžel. Její mohutná postava v šálu a sukni by mohla působit komicky, nebýt té hluboké citové bouře v její tváři.

„Musíme odejít, Elizo. Tohle je konec. Můžeš sbalit naše věci," řekl komorník.

„Ach, Johne, Johne, to já jsem tě do toho dostala? Je to moje vina, sire Henry – jenom moje. Všechno, co udělal, udělal jen kvůli mně a protože jsem ho o to prosila."

„Tak mluvte! Co to znamená?"

„Můj nešťastný bratr hladoví na vřesovišti. Nemůžeme ho nechat zahynout přímo u našich vrat. To světlo je pro něj signál, že má připravené jídlo, a jeho světlo tamhle venku ukazuje místo, kam mu ho máme přinést."

„Pak váš bratr je…"

„Ten uprchlý trestanec, pane – Selden, ten zločinec."

„To je pravda, pane," řekl Barrymore. „Říkal jsem, že to není moje tajemství a že vám ho nemohu prozradit. Ale teď jste to slyšel sám a uvidíte, že jestli tu nějaké spiknutí bylo, nebylo proti vám."

Tohle tedy bylo vysvětlení kradmých nočních výprav a světla v okně. Sir Henry i já jsme na tu ženu užasle zírali. Bylo vůbec možné, že tahle nehnutě počestná osoba je stejné krve jako jeden z nejznámějších zločinců v zemi?

„Ano, pane, za svobodna jsem se jmenovala Seldenová a on je můj mladší bratr. Když byl kluk, moc jsme mu povolovali a ve všem jsme mu nechávali vůli, až si začal myslet, že svět je tu pro jeho potěšení a že si v něm může dělat, co chce. Pak, jak byl starší, dostal se do špatné společnosti a vstoupil do něj ďábel, až zlomil naší matce srdce a vláčel naše jméno blátem. Klesal od zločinu ke zločinu níž a níž, až ho jen Boží milosrdenství vyrvalo ze šibenice. Ale pro mě, pane, byl vždycky ten malý kudrnatý chlapec, kterého jsem chovala a se kterým jsem si hrála, jak to už starší sestra dělá. Proto taky utekl z vězení, pane. Věděl, že jsem tady a že mu pomoc nemůžeme odmítnout. Když se sem jedné noci dovlekl, vyčerpaný a hladový, a dozorci mu byli v patách, co jsme mohli dělat? Vzali jsme ho dovnitř, nakrmili ho a po-

starali se o něj. Pak jste přijel vy, pane, a bratr si myslel, že na vřesovišti bude bezpečnější než kdekoli jinde, dokud honička neutichne, a tak se tam skrýval. Ale každou druhou noc jsme se ujišťovali, jestli tam pořád je, tím, že jsme dali do okna světlo, a když přišla odpověď, odnesl mu manžel trochu chleba a masa. Každý den jsme doufali, že už je pryč, ale dokud tam byl, nemohli jsme ho opustit. To je celá pravda, tak jistě, jako že jsem poctivá křesťanka, a uvidíte, že jestli na tom někdo nese vinu, není to můj manžel, ale já, protože všechno, co udělal, udělal kvůli mně."

Ženina slova zněla s takovou naléhavou opravdovostí, že přesvědčovala.

„Je to pravda, Barrymore?"

„Ano, sire Henry. Každé slovo."

„Inu, nemohu vám vyčítat, že jste stál při vlastní ženě. Zapomeňte, co jsem říkal. Jděte oba do svého pokoje a ráno si o tom promluvíme dál."

Když odešli, podívali jsme se znovu z okna. Sir Henry ho otevřel dokořán a do tváří nám udeřil studený noční vítr. Daleko v černé dálce stále svítil ten jediný drobounký žlutý bod.

„Divím se, že si troufá," řekl sir Henry.

„Možná je umístěné tak, že je vidět jen odsud."

„To dost možná. Jak daleko myslíte, že to je?"

„Někde u Cleft Toru, myslím."

„Nanejvýš míli nebo dvě odsud."

„Spíš ani to ne."

„No, daleko to být nemůže, když tam Barrymore musel nosit jídlo. A ten lotr teď u té svíčky čeká. U všech hromů, Watsone, jdu ho chytit!"

Stejná myšlenka napadla i mě. Nebylo to tak, že by nás Barrymorovi zasvětili do svého tajemství dobrovolně. Jejich tajemství z nich bylo vynuceno. Ten člověk byl nebezpečný pro okolí, naprostý padouch, pro kterého nebylo slitování ani omluvy. Jen jsme plnili svou povin-

nost, když jsme se chopili této příležitosti dostat ho zpátky tam, kde nemůže nikomu ublížit. Při jeho surové a násilnické povaze by za to zaplatili jiní, kdybychom nechali ruce v klíně. Kteroukoli noc mohl například napadnout naše sousedy Stapletonovy, a možná právě tahle myšlenka sira Henryho pro to dobrodružství tak nadchla.

„Půjdu s vámi," řekl jsem.

„Tak si vezměte revolver a obujte se. Čím dřív vyrazíme, tím líp, ten chlap by mohl světlo zhasnout a zmizet."

Za pět minut jsme byli za dveřmi a vydávali se na výpravu. Spěchali jsme temným křovím za tupého sténání podzimního větru a šelestu padajícího listí. Noční vzduch byl těžký pachem vlhka a tlení. Tu a tam na okamžik vykoukl měsíc, ale po obloze se hnaly mraky, a právě když jsme vyšli na vřesoviště, začalo drobně pršet. Světlo před námi stále vytrvale svítilo.

„Jste ozbrojený?" zeptal jsem se.

„Mám jezdecký bič."

„Musíme se k němu rychle dostat, protože se o něm říká, že je to zoufalec. Překvapíme ho a budeme ho mít v hrsti dřív, než se stačí bránit."

„Poslyšte, Watsone," řekl baronet, „co by na to řekl Holmes? Jak to bylo s tou hodinou temnoty, kdy mocnosti zla vládnou?"

Jako by mu odpovídal, vyvstal náhle z nesmírné temnoty vřesoviště ten podivný výkřik, který jsem už jednou slyšel na okraji velké grimpenské bažiny. Nesl se s větrem nočním tichem: dlouhé hluboké mručení, pak stoupající vytí a nakonec smutné sténání, ve kterém odumřel. Znovu a znovu se ozýval, celý vzduch se jím chvěl, pronikavý, divoký a hrozivý. Baronet mě chytil za rukáv a jeho tvář bíle prosvítala tmou.

„Můj Bože, co to je, Watsone?"

„Nevím. To je zvuk, který se tady na vřesovišti ozývá. Už jsem ho jednou slyšel."

Utichl a sevřelo nás naprosté ticho. Stáli jsme a napínali sluch, ale nic dalšího se neozvalo.

„Watsone," řekl baronet, „to vyl pes."

Krev mi ztuhla v žilách, protože se mu zlomil hlas a prozradil náhlou hrůzu, která se ho zmocnila.

„Jak tomu zvuku říkají?" zeptal se.

„Kdo?"

„Lidi tady v kraji."

„Ach, to jsou nevzdělaní lidé. Proč by vás mělo zajímat, jak tomu říkají?"

„Povězte mi to, Watsone. Co o tom říkají?"

Zaváhal jsem, ale té otázce jsem se nemohl vyhnout.

„Říkají, že je to vytí psa Baskervillů."

Zasténal a na několik okamžiků zmlkl.

„Byl to pes," řekl nakonec, „ale znělo to, jako by to přicházelo z mnoha mil daleko, tamhle odtamtud, myslím."

„Těžko říct, odkud to přišlo."

„Sílilo to a slábnulo s větrem. Není tamhle velká grimpenská bažina?"

„Ano, je."

„Tak to bylo tamhle nahoře. No tak, Watsone, nemyslel jste si sám, že to vyl pes? Nejsem dítě. Nemusíte se bát říct pravdu."

„Když jsem to slyšel minule, byl se mnou Stapleton. Říkal, že to možná volá nějaký podivný pták."

„Ne, ne, byl to pes. Můj Bože, může být na všech těch historkách něco pravdy? Je možné, že mi opravdu hrozí nebezpečí z tak temné příčiny? Vy tomu nevěříte, že ne, Watsone?"

„Ne, ne."

„A přece jedna věc je smát se tomu v Londýně a druhá stát tady venku v temnotě vřesoviště a slyšet takové vytí. A můj strýc! Vedle něj, jak tam ležel, byla stopa psa. Všechno to do sebe zapadá. Nemyslím si,

že jsem zbabělec, Watsone, ale z toho zvuku mi snad ztuhla krev. Sáhněte mi na ruku!“

Byla studená jako kus mramoru.

„Zítra už vám bude dobře.“

„Myslím, že to vytí z hlavy nedostanu. Co radíte, abychom ted udělali?“

„Nemáme se vrátit?“

„Ne, u všech hromů! Vyšli jsme si pro toho chlapa a dostaneme ho. My za trestancem, a pekelný pes, docela možná, za námi. Pojďte! Dotáhneme to do konce, i kdyby se po vřesovišti prohánělí všichni ďáblové z pekla.“

Pomalu jsme klopýtali tmou, kolem nás se černě rýsovaly skalnaté kopce a vpředu vytrvale hořela žlutá tečka světla. Nic neklame tolik jako vzdálenost světla v černočerné noci; chvílemi se zdálo, že ten záblesk je daleko na obzoru, a chvílemi, jako by byl jen pár yardů od nás. Ale nakonec jsme viděli, odkud vychází, a tehdy jsme věděli, že jsme opravdu velmi blízko. V puklině mezi skalami byla zastrčená odkapávající svíčka; skály ji z obou stran kryly, aby na ni nefoukal vítr a také aby nebyla vidět odjinud než ze směru od Baskervillského sídla. Náš příchod zakryl žulový balvan, a skrčeni za ním jsme přes něj hleděli na signální světlo. Byl to zvláštní pohled, ta jediná svíčka hořící uprostřed vřesoviště bez jakékoli známky života nablízku – jen ten jeden rovný žlutý plamínek a odlesk skály po obou jeho stranách.

„Co teď uděláme?“ zašeptal sir Henry.

„Počkáme tady. Musí být blízko svého světla. Uvidíme, jestli ho zahlédneme.“

Sotva jsem to dořekl, oba jsme ho uviděli. Nad skalami, v jejichž puklině hořela svíčka, se vysunula zlá žlutá tvář, strašlivá zvířecí tvář, celá rozbrázděná a zjizvená nízkými vášněmi. Špinavá od bláta, s naježeným plnovousem a ověšená slepenými, zcuchanými vlasy mohla klidně patřit jednomu z těch dávných divochů, kteří bydleli v norách

na svazích kopců. Světlo pod ním se odráželo v jeho malých, lstivých očích, které divoce pátraly vpravo i vlevo tmou jako mazané a divoké zvíře, které zaslechlo kroky lovců.

Něco zjevně vzbudilo jeho podezření. Možná měl Barrymore nějaké tajné znamení, které jsme opomněli dát, nebo měl ten chlap nějaký jiný důvod myslet si, že něco není v pořádku, ale v jeho zlé tváři jsem četl strach. Každým okamžikem mohl světlo zhasnout a zmizet ve tmě. Vyrazil jsem proto vpřed a sir Henry také. V tu chvíli na nás trestanec zařval kletbu a mrštil kamenem, který se roztříštil o balvan, za nímž jsme se kryli. Na okamžik jsem zahlédl jeho nízkou, podsaditou, silnou postavu, když vyskočil na nohy a dal se na útěk. A šťastnou náhodou se zrovna v tu chvíli měsíc prodral mraky. Vyběhli jsme přes hřeben kopce, a tam byl náš muž, utíkal velkou rychlostí dolů po druhé straně a přeskakoval kameny v cestě hbitě jako horská koza. Šťastně mířená rána z mého revolveru na dálku by ho možná zmrzačila, ale vzal jsem ho s sebou jen na obranu, kdyby mě někdo napadl, a ne abych střílel po neozbrojeném muži, který utíká.

Oba jsme byli rychlí běžci a v docela dobré kondici, ale brzy jsme zjistili, že nemáme naději ho dohonit. Dlouho jsme ho v měsíčním světle viděli, až z něj byla jen malá tečka, která se rychle pohybovala mezi balvany na svahu vzdáleného kopce. Běželi jsme a běželi, až nám úplně došel dech, ale vzdálenost mezi námi se pořád zvětšovala. Nakonec jsme se zastavili, sedli jsme si udýcháni na dva kameny a dívali se, jak mizí v dálce.

A právě v té chvíli se stala nanejvýš podivná a nečekaná věc. Zvedli jsme se z kamenů a chystali jsme se vydat domů, protože jsme marné pronásledování vzdali. Měsíc stál nízko vpravo a proti spodnímu oblouku jeho stříbrného kotouče se tyčil zubatý vrcholek žulového skaliska. Tam, černě obkreslenou jako socha z ebenového dřeva na tom zářivém pozadí, jsem uviděl na skalisku postavu muže. Nemyslete si, že to byl přelud, Holmesi. Ujišťuji vás, že jsem v životě nic neviděl jasněji.

Pokud jsem mohl posoudit, byla to postava vysokého, hubeného muže. Stál s nohama trochu rozkročenýma, s rukama zkříženýma na prsou a se skloněnou hlavou, jako by se zadumaně díval na tu obrovskou pustinu rašeliny a žuly, která se před ním prostírala. Mohl to být sám duch toho strašného místa. Nebyl to trestanec. Ten muž stál daleko od místa, kde trestanec zmizel. Kromě toho byl mnohem vyšší. S výkřikem překvapení jsem na něj baronetovi ukázal, ale v tom okamžiku, kdy jsem se otočil, abych ho chytil za paži, byl muž pryč. Ostrý žulový vrcholek stále protínal spodní okraj měsíce, ale na jeho špičce už nebylo po té tiché, nehybné postavě ani stopy.

Chtěl jsem se vydat tím směrem a prohledat skalisko, ale bylo dost daleko. Baronetovy nervy se ještě chvěly po tom vytí, které mu připomnělo temný příběh jeho rodu, a neměl náladu na další dobrodružství. Toho osamělého muže na skalisku neviděl a nemohl pocítit to vzrušení, které ve mně vyvolala jeho podivná přítomnost a jeho velitelský postoj. „Nejspíš dozorce," řekl. „Od té doby, co ten chlap utekl, se to tu jimi jen hemží." Inu, možná je jeho vysvětlení správné, ale rád bych pro ně měl další důkaz. Dnes chceme lidem v Princetownu oznámit, kde mají svého uprchlíka hledat, ale je to smůla, že jsme nezažili ten triumf a nepřivedli ho zpátky jako svého zajatce sami. Taková byla dobrodružství včerejší noci a musíte uznat, milý Holmesi, že co se zpráv týče, posloužil jsem vám velmi dobře. Mnoho z toho, co vám píšu, je nepochybně úplně bezvýznamné, ale přesto cítím, že bude nejlepší předat vám všechna fakta a nechat na vás, abyste si sám vybral ta, která vám nejvíc pomohou k vašim závěrům. Rozhodně se dostáváme kupředu. Co se Barrymorových týče, zjistili jsme, proč jednali tak, jak jednali, a to situaci velmi vyjasnilo. Ale vřesoviště se svými záhadami a podivnými obyvateli zůstává stejně nevyzpytatelné jako dřív. Možná do toho v příští zprávě dokážu vnést také trochu světla. Nejlepší by bylo, kdybyste mohl přijet za námi. V každém případě se vám během několika příštích dnů zase ozvu.

Kapitola desátá – Z deníku doktora Watsona

Až dosud jsem mohl citovat ze zpráv, které jsem v těch prvních dnech posílal Sherlocku Holmesovi. Teď jsem ale ve svém vyprávění dospěl k místu, kde jsem nucen od tohoto postupu upustit a znovu se spolehnout na své vzpomínky, jimž pomůže deník, který jsem si tehdy vedl. Několik výpisků z něj mě dovede k výjevům, které mám nesmazatelně vryté do paměti až do posledního detailu. Pokračuji tedy od rána, které následovalo po našem nezdařeném pronásledování trestance a po dalších podivných zážitcích na vřesovišti.

Šestnáctého října. – Pochmurný mlhavý den, mrholí. Dům je obklopen valícími se mraky, které se tu a tam zvednou a odhalí ponuré vlny vřesoviště s tenkými stříbrnými žilkami na úbočích kopců a vzdálené balvany, které se lesknou tam, kde světlo dopadne na jejich mokré stěny. Je smutno venku i uvnitř. Baronet po vzrušení minulé noci upadl do černé sklíčenosti. Sám cítím tíhu u srdce a pocit hrozícího nebezpečí – nebezpečí stále přítomného, o to strašnějšího, že ho nedokážu pojmenovat.

A nemám snad k takovému pocitu důvod? Jen si vezměte tu dlouhou řadu událostí, které všechny ukazují na nějakou zlověstnou sílu, jež kolem nás působí. Je tu smrt posledního pána sídla, která tak přesně naplnila podmínky rodové pověsti, a jsou tu opakované zprávy venkovanů, že se na vřesovišti objevuje podivný tvor. Dvakrát jsem na vlastní uši slyšel zvuk, který se podobal vzdálenému vytí psa. Je neuvěřitelné, nemožné, že by to opravdu bylo něco mimo běžné přírodní zákony. Přízračný pes, který zanechává hmatatelné stopy a naplňuje

vzduch svým vytím, to je jistě nemyslitelné. Stapleton takové pověře možná podlehne, a Mortimer také, ale jestli mám na světě nějakou vlastnost, pak je to zdravý rozum, a nic mě nepřiměje, abych v něco takového uvěřil. To bych klesl na úroveň těch ubohých venkovanů, kterým nestačí obyčejný ďábelský pes, ale musí ho líčit, jak mu z tlamy a z očí šlehá pekelný oheň. Holmes by takovým výmyslům nepopřál sluchu, a já jsem jeho zmocněnec. Ale fakta jsou fakta, a já jsem ten křik na vřesovišti slyšel dvakrát. Dejme tomu, že by se tam opravdu volně pohyboval nějaký obrovský pes; to by mnohé vysvětlilo. Ale kde by se takový pes mohl skrývat, kde by bral potravu, odkud by se vzal a jak to, že ho za dne nikdo neviděl? Nutno přiznat, že přirozené vysvětlení přináší skoro stejně potíží jako to druhé. A vedle psa je tu pořád ta skutečnost, že v Londýně jednal nějaký člověk: muž v drožce a dopis, který sira Henryho před vřesovištěm varoval. To aspoň bylo skutečné, ale stejně dobře to mohlo být dílo přítele, který nás chrání, jako dílo nepřítele. Kde je ten přítel nebo nepřítel teď? Zůstal v Londýně, nebo nás sledoval až sem? Mohl by to být – mohl by to být ten cizinec, kterého jsem viděl na skalisku?

Je pravda, že jsem ho zahlédl jen jednou, a přece jsou věci, na které jsem ochoten přísahat. Není to nikdo, koho jsem tady viděl, a to už jsem se seznámil se všemi sousedy. Ta postava byla mnohem vyšší než Stapleton a mnohem hubenější než Frankland. Mohl by to snad být Barrymore, ale toho jsme nechali doma a jsem si jistý, že nás nemohl sledovat. Pořád nás tedy pronásleduje nějaký cizinec, stejně jako nás pronásledoval cizinec v Londýně. Nikdy jsme se ho nezbavili. Kdybych toho muže dokázal dostat do rukou, pak bychom se konečně mohli ocitnout na konci všech svých potíží. Tomuto jedinému cíli teď musím věnovat všechny síly.

Mým prvním popudem bylo seznámit sira Henryho se všemi svými plány. Druhým a nejmoudřejším je hrát vlastní hru a mluvit s kýmkoli co nejméně. Je zamlklý a duchem nepřítomný. Ten zvuk na vřesovišti

mu podivně otřásl nervy. Neřeknu nic, co by jeho úzkost ještě zvětšilo, ale ke svému cíli podniknu vlastní kroky.

Dnes ráno po snídani jsme měli malou scénu. Barrymore požádal, jestli by mohl se sirem Henrym mluvit, a nějakou chvíli spolu byli zavřeni v jeho pracovně. Seděl jsem v kulečníkové herně a víc než jednou jsem zaslechl zvýšené hlasy. Celkem dobře jsem tušil, o čem se jedná. Po nějaké době baronet otevřel dveře a zavolal mě. „Barrymore se cítí ukřivděn," řekl. „Myslí si, že od nás nebylo fér honit jeho švagra, když nám to tajemství sám dobrovolně prozradil."

Komorník stál před námi velmi bledý, ale velmi klidný.

„Možná jsem mluvil příliš vzrušeně, pane," řekl, „a jestli ano, jistě vás prosím o prominutí. Zároveň mě ale velmi překvapilo, když jsem dnes ráno slyšel, jak se vy dva pánové vracíte, a dozvěděl se, že jste honili Seldena. Ten nebožák musí bojovat s dost věcmi i bez toho, abych mu já posílal na stopu další."

„Kdybyste nám to řekl dobrovolně, bylo by to něco jiného," řekl baronet. „Řekl jste nám to, nebo spíš nám to řekla vaše žena, teprve když to z vás bylo vynuceno a nemohl jste si pomoci."

„Nemyslel jsem, že byste toho využil, sire Henry – opravdu ne."

„Ten člověk je nebezpečný pro veřejnost. Po vřesovišti jsou roztroušené osamělé domy a on je chlap, který se nezastaví před ničím. Stačí se mu jen podívat do tváře, a člověk to pozná. Vezměte si třeba dům pana Stapletona, kde ho nemá kdo bránit kromě něj samotného. Nikdo nebude v bezpečí, dokud nebude pod zámkem."

„Nevloupá se do žádného domu, pane. Na to vám dávám své slavnostní slovo. A už nikdy nebude nikoho v téhle zemi obtěžovat. Ujišťuji vás, sire Henry, že za pár dní bude všechno potřebné zařízeno a on bude na cestě do Jižní Ameriky. Proboha, pane, prosím vás, nedávejte policii vědět, že je pořád na vřesovišti. Tam už pátrání vzdali a on se může v klidu skrývat, dokud pro něj nebude připravena loď. Nemůžete

ho udat, aniž byste mě a moji ženu dostal do maléru. Prosím vás, pane, neříkejte policii nic.“

„Co vy na to, Watsone?“

Pokrčil jsem rameny. „Kdyby bezpečně opustil zemi, ulevilo by se daňovým poplatníkům.“

„Ale co když ještě před odjezdem někoho přepadne?“

„Takové šílenství by neudělal, pane. Opatřili jsme mu všechno, co může potřebovat. Kdyby spáchal zločin, prozradil by, kde se skrývá.“

„To je pravda,“ řekl sir Henry. „Nu dobře, Barrymore…“

„Bůh vám žehnej, pane, a děkuji vám z celého srdce! Moje ubohá žena by to nepřežila, kdyby ho znovu chytili.“

„Myslím, že napomáháme zločinu, Watsone, co? Ale po tom, co jsme slyšeli, nemám pocit, že bych toho člověka mohl vydat, a tím je to vyřízeno. Dobře, Barrymore, můžete jít.“

Muž se otočil s několika přerývanými slovy díků, ale zaváhal a vrátil se.

„Byl jste k nám tak laskavý, pane, že bych pro vás na oplátku rád udělal, co můžu. Něco vím, sire Henry, a možná jsem to měl říct už dřív, ale přišel jsem na to dlouho po vyšetřování. Ještě jsem o tom nikomu na světě neřekl ani slovo. Týká se to smrti nebohého sira Charlese.“

Baronet i já jsme byli na nohou. „Víte, jak zemřel?“

„Ne, pane, to nevím.“

„Tak co tedy?“

„Vím, proč byl v tu hodinu u branky. Měl se tam sejít s nějakou ženou.“

„Sejít se s ženou! On?“

„Ano, pane.“

„A jak se ta žena jmenovala?“

„Jméno vám říct nemůžu, pane, ale můžu vám říct iniciály. Její iniciály byly El El.“

„Jak to víte, Barrymore?“

„Inu, sire Henry, váš strýc toho rána dostal dopis. Obvykle dostával dopisů spoustu, protože byl veřejně činný a všichni věděli, jak je dobrosrdečný, takže každý, kdo měl nějaké trápení, se na něj rád obrátil. Ale toho rána shodou okolností přišel jen ten jeden dopis, a tak jsem si ho víc všiml. Byl z Coombe Tracey a adresu na něm psala ženská ruka.“

„A dál?“

„Inu, pane, víc jsem na to nemyslel a nikdy bych na to ani nevzpomněl, nebýt mé ženy. Teprve před pár týdny uklízela pracovnu sira Charlese – od jeho smrti na ni nikdo nesáhl – a vzadu v krbu našla popel spáleného dopisu. Větší část shořela na uhel, ale jeden malý proužek, konec stránky, zůstal pohromadě a písmo se dalo pořád přečíst, i když bylo šedé na černém podkladu. Zdálo se nám, že je to dovětek na konci dopisu, a stálo tam: ‚Prosím, prosím, jako gentleman tento dopis spalte a buďte v deset hodin u branky.‘ Pod tím byly podepsané iniciály El El.“

„Máte ten proužek?“

„Ne, pane, když jsme s ním pohnuli, celý se rozpadl na kousíčky.“

„Dostal sir Charles nějaké další dopisy psané stejnou rukou?“

„Inu, pane, jeho dopisům jsem nevěnoval zvláštní pozornost. Ani tohohle bych si nevšiml, jenže náhodou přišel sám.“

„A nemáte ponětí, kdo je El El?“

„Ne, pane. O nic víc než vy. Ale řekl bych, že kdybychom tu dámu dokázali najít, věděli bychom o smrti sira Charlese víc.“

„Nechápu, Barrymore, jak jste mohl takovou důležitou informaci zatajit.“

„Inu, pane, hned potom na nás přišlo naše vlastní trápení. A pak taky, pane, jsme oba sira Charlese měli velice rádi, a měli jsme proč, když uvážíme, co všechno pro nás udělal. Vyhrabávat to by našemu

ubohému pánovi nepomohlo, a když jde o dámu, je dobré postupovat opatrně. I ti nejlepší z nás…“

„Myslel jste, že by to mohlo poškodit jeho pověst?“

„Inu, pane, myslel jsem, že by z toho nic dobrého nevzešlo. Ale ted jste k nám byl laskavý a mám pocit, že bych se k vám nezachoval poctivě, kdybych vám neřekl všechno, co o té věci vím.“

„Dobře, Barrymore, můžete jít.“ Když nás komorník opustil, obrátil se sir Henry ke mně. „Tak co, Watsone, co říkáte tomuhle novému světlu?“

„Zdá se, že tma je teď ještě černější než dřív.“

„To si myslím taky. Ale kdybychom dokázali vypátrat El El, celá věc by se mohla vyjasnit. Tolik jsme aspoň získali. Víme, že existuje někdo, kdo zná fakta, jen ji musíme najít. Co myslíte, že bychom měli udělat?“

„Hned o tom všem dát vědět Holmesovi. Dostane tak vodítko, které hledal. Velmi bych se mýlil, kdyby ho to sem nepřivedlo.“

Šel jsem hned do svého pokoje a sepsal pro Holmese zprávu o ranním rozhovoru. Bylo mi zřejmé, že má v poslední době hodně práce, protože vzkazy, které jsem z Baker Street dostával, byly řídké a krátké, bez jakýchkoli poznámek k informacím, které jsem mu dodal, a skoro bez zmínky o mém poslání. Jeho případ vydírání nepochybně pohlcuje všechny jeho schopnosti. A přece tahle nová okolnost musí jistě upoutat jeho pozornost a znovu probudit jeho zájem. Kéž by tu byl.

Sedmnáctého října. – Celý dnešní den lilo jako z konve, déšť šuměl v břečťanu a kapal z okapů. Myslel jsem na trestance tam venku na pustém, studeném vřesovišti bez přístřeší. Ubožák! Ať spáchal jakékoli zločiny, vytrpěl už něco, čím je odčinil. A pak jsem myslel na toho druhého – na tvář v drožce, na postavu proti měsíci. Je i on venku v té průtrži – ten neviditelný pozorovatel, ten muž temnot? Večer jsem si oblékl nepromokavý plášť a došel jsem daleko na rozmoklé vřesoviště, plný temných představ, déšť mi bičoval tvář a vítr mi hvízdal kolem

uší. Bůh pomáhej těm, kdo teď zabloudí do velké bažiny, protože i pevné vyvýšeniny se mění v močál. Našel jsem černé skalisko, na kterém jsem viděl toho osamělého pozorovatele, a z jeho rozeklaného vrcholu jsem se sám díval přes ponuré pahorky. Přes jejich rezavě hnědý povrch se hnaly přívaly deště a těžké břidlicově šedé mraky visely nízko nad krajinou a táhly se v šedých chuchvalcích po úbočích fantastických kopců. V dálce vlevo, napůl skryté v mlze, se nad stromy zvedaly dvě štíhlé věže Baskervillského sídla. Byly to jediné známky lidského života, které jsem viděl, kromě oněch pravěkých chýší, které hustě pokrývaly svahy kopců. Nikde nebylo ani stopy po tom osamělém muži, kterého jsem na tomtéž místě viděl před dvěma nocemi.

Cestou zpátky mě dohonil doktor Mortimer, který jel v bryčce po hrbolaté cestě přes vřesoviště od odlehlého statku Foulmire. Je k nám velmi pozorný a sotva uplyne den, kdy by se nezastavil v sídle podívat, jak se nám daří. Trval na tom, abych k němu přisedl, a svezl mě domů. Byl velmi ztrápený, protože se mu ztratil jeho malý španěl. Zatoulal se na vřesoviště a už se nevrátil. Utěšil jsem ho, jak jsem dovedl, ale myslel jsem na poníka v grimpenské bažině a nezdá se mi, že by svého pejska ještě někdy uviděl.

„Mimochodem, Mortimere," řekl jsem, když jsme se drncali po hrbolaté cestě, „předpokládám, že tu v okolí, kam se dá dojet, žije jen málo lidí, které neznáte?"

„Skoro nikdo, myslím."

„Můžete mi tedy říct jméno nějaké ženy, která má iniciály El El?"

Několik minut přemýšlel.

„Ne," řekl. „Je tu pár cikánů a nádeníků, za které ručit nemůžu, ale mezi statkáři a zemany nikdo s takovými iniciálami není. Ale počkejte," dodal po chvilce. „Je tu Laura Lyonsová – ta má iniciály El El –, ale ta bydlí v Coombe Tracey."

„Kdo to je?" zeptal jsem se.

„Franklandova dcera."

„Cože! Toho starého podivína Franklanda?“

„Přesně tak. Vzala si malíře jménem Lyons, který sem chodil kreslit na vřesoviště. Ukázalo se, že je to lump, a opustil ji. Podle toho, co slyším, nemusela být vina tak docela jen na jedné straně. Otec s ní nechtěl mít nic společného, protože se vdala bez jeho svolení, a možná i z jednoho dvou dalších důvodů. A tak to ubohé děvče mezi starým a mladým hříšníkem rozhodně nemělo na růžích ustláno.“

„Z čeho žije?“

„Mám dojem, že jí starý Frankland dává nějakou almužnu, ale víc to být nemůže, protože jeho vlastní finance jsou značně zamotané. Ať si zasloužila cokoli, nedalo se dopustit, aby beznadějně skončila na scestí. Její příběh se rozkřikl a několik zdejších lidí udělalo něco pro to, aby si mohla poctivě vydělávat. Jedním z nich byl Stapleton, dalším sir Charles. Já sám jsem dal maličkost. Peníze měly posloužit k tomu, aby si mohla otevřít živnost jako písařka na stroji.“

Chtěl vědět, proč se vyptávám, ale podařilo se mi uspokojit jeho zvědavost, aniž bych mu toho řekl příliš mnoho, protože není důvod, abychom někoho zasvěcovali. Zítra ráno se vypravím do Coombe Tracey, a jestli se mi podaří sejít s touto paní Laurou Lyonsovou pochybné pověsti, bude učiněn velký krok k objasnění jednoho článku v tomto řetězu záhad. Rozhodně se ve mně vyvíjí hadí moudrost, protože když na mě Mortimer se svými otázkami naléhal víc, než bylo příjemné, zeptal jsem se ho mimochodem, ke kterému typu patří Franklandova lebka, a po zbytek cesty jsem pak neslyšel nic než kraniologii. Ne nadarmo jsem léta žil se Sherlockem Holmesem.

Z tohoto bouřlivého a smutného dne musím zaznamenat už jen jednu příhodu. Byl to můj rozhovor s Barrymorem před chvílí, díky kterému mám v ruce další silnou kartu, kterou mohu ve vhodnou chvíli vynést.

Mortimer zůstal na večeři a potom s baronetem hráli ekarté. Komorník mi přinesl kávu do knihovny a já jsem využil příležitosti,

abych mu položil pár otázek.

„Tak co," řekl jsem, „ten váš vzácný příbuzný už odešel, nebo se tam venku pořád skrývá?"

„Nevím, pane. Dal by Bůh, aby byl pryč, protože sem nepřinesl nic než trápení! Neslyšel jsem o něm od té doby, co jsem mu naposledy nechal venku jídlo, a to bylo před třemi dny."

„Viděl jste ho tehdy?"

„Ne, pane, ale když jsem tamtudy šel příště, jídlo bylo pryč."

„Pak tam tedy určitě byl?"

„To by si člověk myslel, pane, pokud si ho nevzal ten druhý."

Seděl jsem se šálkem kávy na půl cesty ke rtům a zíral na Barrymora.

„Vy tedy víte, že je tam ještě někdo další?"

„Ano, pane, na vřesovišti je ještě jeden muž."

„Viděl jste ho?"

„Ne, pane."

„Jak tedy o něm víte?"

„Řekl mi o něm Selden, pane, před týdnem nebo ještě dřív. Taky se skrývá, ale pokud můžu posoudit, trestanec to není. Nelíbí se mi to, doktore Watsone – říkám vám to rovnou, pane, nelíbí se mi to." Mluvil s náhlou vášnivou opravdovostí.

„Tak mě poslouchejte, Barrymore! V téhle věci mi jde jen o vašeho pána. Přijel jsem sem jen proto, abych mu pomohl. Povězte mi upřímně, co se vám nelíbí."

Barrymore chvíli váhal, jako by svého výbuchu litoval nebo jako by těžko hledal slova pro to, co cítí.

„Všechny ty věci, co se tu dějí, pane," vykřikl nakonec a mávl rukou k oknu, do kterého bičoval déšť a které hledělo do vřesoviště. „Někde se tu hraje nečistá hra a chystá se tu nějaká černá ničemnost, na to přísahám! Byl bych moc rád, pane, kdybych viděl sira Henryho zase na cestě zpátky do Londýna!"

„Ale co vás tak znepokojuje?“

„Jen se podívejte na smrt sira Charlese! To bylo dost zlé, ať koroner říkal, co chtěl. Podívejte se na ty zvuky na vřesovišti v noci. Není tu člověka, který by ho po západu slunce přešel, i kdyby mu za to zaplatili. Podívejte se na toho cizince, co se tam venku skrývá a pozoruje a čeká! Na co čeká? Co to znamená? Nic dobrého to neznamená pro nikoho, kdo se jmenuje Baskerville, a já budu moc rád, až toho všeho budu zbavený, toho dne, kdy noví sluhové sira Henryho budou připraveni převzít sídlo.“

„Ale co ten cizinec,“ řekl jsem. „Můžete mi o něm něco říct? Co říkal Selden? Zjistil, kde se skrývá nebo co dělá?“

„Viděl ho jednou nebo dvakrát, ale je to mazaný chlap a nic neprozradí. Napřed si myslel, že je od policie, ale brzy zjistil, že jde po něčem vlastním. Podle toho, co viděl, to byl takový pán, ale co dělá, na to přijít nemohl.“

„A kde podle něj bydlí?“

„Mezi těmi starými obydlími na svahu – v kamenných chýších, kde žili dávní lidé.“

„A co jídlo?“

„Selden zjistil, že má chlapce, který pro něj pracuje a nosí mu všechno, co potřebuje. Řekl bych, že pro to, co potřebuje, chodí do Coombe Tracey.“

„Dobře, Barrymore. Promluvíme si o tom jindy.“ Když komorník odešel, přešel jsem k černému oknu a díval se zamženou tabulí na hnané mraky a zmítající se obrysy stromů, které cuchal vítr. Divoká noc je to i tady uvnitř, a jaká teprve musí být v kamenné chýši na vřesovišti! Jaká vášnivá nenávist to může být, která člověka žene, aby se v takové době skrýval na takovém místě! A jaký hluboký a vážný úmysl může mít, když si žádá takovou zkoušku! Tam, v té chýši na vřesovišti, jako by leželo samo jádro problému, který mě tak bolestně trápí. Pří-

sahám, že než uplyne další den, udělám všechno, co je v lidských silách, abych se dostal k srdci té záhady.

Kapitola jedenáctá – Muž na skalisku

Výpisky z mého soukromého deníku, které tvoří předchozí kapitolu, dovedly mé vyprávění k osmnáctému říjnu, kdy se tyto podivné události začaly rychle chýlit ke svému strašnému konci. Příhody několika dalších dnů mám nesmazatelně vryté do paměti a mohu je vylíčit, aniž bych nahlížel do tehdejších poznámek. Začnu dnem, který následoval po tom, kdy jsem zjistil dvě velmi důležité skutečnosti: zaprvé, že paní Laura Lyonsová z Coombe Tracey psala siru Charlesovi Baskervillovi a domluvila si s ním schůzku právě na místě a v hodině, kdy zemřel, a zadruhé, že muže, který se skrývá na vřesovišti, je třeba hledat mezi kamennými chýšemi na úbočí. S těmito dvěma fakty v rukou jsem cítil, že by mi musel chybět buď důvtip, nebo odvaha, kdybych na tato temná místa nedokázal vnést další světlo.

Předchozího večera jsem neměl příležitost povědět baronetovi, co jsem se dozvěděl o paní Lyonsové, protože doktor Mortimer s ním hrál karty až do pozdní noci. U snídaně jsem mu ale o svém objevu řekl a zeptal se ho, jestli by se mnou nechtěl jet do Coombe Tracey. Zprvu chtěl jet velmi dychtivě, ale po druhém zvážení se nám oběma zdálo, že kdybych jel sám, mohlo by to přinést lepší výsledky. Čím oficiálnější by ta návštěva byla, tím méně bychom se možná dozvěděli. Nechal jsem tedy sira Henryho doma, ne bez jistých výčitek svědomí, a vyjel jsem za svým novým úkolem.

Když jsem dorazil do Coombe Tracey, řekl jsem Perkinsovi, ať vypřáhne koně, a vyptával jsem se po dámě, kterou jsem přijel vyslechnout. Bez potíží jsem našel její byt, který byl v centru a dobře zařízený.

Služebná mě bez okolků uvedla dovnitř, a když jsem vstoupil do salonu, dáma, která seděla u psacího stroje značky Remington, vyskočila s milým uvítacím úsměvem. Tvář jí ale povadla, když viděla, že jsem cizí člověk, a zase si sedla a zeptala se mě, co mě k ní přivádí.

Prvním dojmem, který paní Lyonsová vyvolávala, byla mimořádná krása. Oči i vlasy měla stejně sytě oříškové barvy a tváře, ačkoli dost pihovaté, jí zdobil rozkošný ruměnec brunetky, ten jemně růžový nádech, který se skrývá v srdci sírově žluté růže. Prvním dojmem byl, opakuji, obdiv. Druhým však kritika. Na té tváři bylo cosi nenápadně v nepořádku, jakási hrubost výrazu, snad jakási tvrdost v očích, jakási povolenost rtů, které kazily její dokonalou krásu. Ale to jsou samozřejmě dodatečné úvahy. V tu chvíli jsem si jen uvědomoval, že jsem ve společnosti velmi pohledné ženy a že se mě ptá, proč jsem přišel. Až do toho okamžiku jsem si docela neuvědomil, jak choulostivé je mé poslání.

„Mám tu čest," řekl jsem, „znát vašeho otce."

Byl to nemotorný úvod a dáma mi to dala pocítit. „Můj otec a já nemáme nic společného," řekla. „Ničím mu nejsem zavázána a jeho přátelé nejsou moji přátelé. Nebýt zesnulého sira Charlese Baskervilla a několika dalších dobrých lidí, mohla jsem klidně umřít hlady a otce by to nezajímalo."

„Právě kvůli zesnulému siru Charlesovi Baskervillovi jsem za vámi přišel."

Na dámině tváři vystoupily pihy.

„Co bych vám o něm mohla říct?" zeptala se a prsty jí nervózně přebíhaly po klávesách psacího stroje.

„Znala jste ho, že ano?"

„Už jsem řekla, že jeho laskavosti vděčím za mnoho. Jestli se dokážu uživit, je to z velké části díky zájmu, který projevil o mou nešťastnou situaci."

„Dopisovala jste si s ním?"

Dáma rychle vzhlédla a v oříškových očích se jí zlostně zablesklo.

„K čemu jsou ty otázky?“ zeptala se ostře.

„K tomu, abychom se vyhnuli veřejnému skandálu. Je lepší, abych se ptal já tady, než aby se ta věc dostala mimo naši kontrolu.“

Mlčela a tvář měla pořád velmi bledou. Nakonec vzhlédla a v jejím chování bylo cosi bezohledného a vzdorného.

„Dobrá, odpovím,“ řekla. „Na co se chcete zeptat?“

„Dopisovala jste si se sirem Charlesem?“

„Jistě jsem mu jednou nebo dvakrát napsala, abych mu poděkovala za jeho jemnocit a velkorysost.“

„Víte, kdy jste ty dopisy psala?“

„Ne.“

„Setkala jste se s ním někdy?“

„Ano, jednou nebo dvakrát, když přijel do Coombe Tracey. Byl to velmi skromný člověk a dobro raději konal potají.“

„Ale když jste ho viděla tak zřídka a tak zřídka jste si psali, jak mohl o vašich poměrech vědět dost na to, aby vám mohl pomoci, jak říkáte, že vám pomohl?“

S tou námitkou si poradila s největší pohotovostí.

„Bylo několik pánů, kteří znali můj smutný příběh a spojili se, aby mi pomohli. Jedním z nich byl pan Stapleton, soused a důvěrný přítel sira Charlese. Byl nesmírně laskavý a sir Charles se o mých poměrech dozvěděl právě od něj.“

Věděl jsem už, že sir Charles Baskerville několikrát svěřil Stapletonovi rozdělování svých darů, takže dámino tvrzení neslo pečeť pravdy.

„Psala jste někdy siru Charlesovi a žádala ho o schůzku?“ pokračoval jsem.

Paní Lyonsová znovu zrudla zlostí. „Opravdu, pane, to je velmi zvláštní otázka.“

„Je mi líto, madam, ale musím ji zopakovat.“

„Pak odpovídám, že rozhodně ne.“

„Ani v ten den, kdy sir Charles zemřel?“

Ruměnec v okamžiku zmizel a přede mnou byla smrtelně bledá tvář. Její vyprahlé rty nedokázaly vyslovit to „ne“, které jsem spíš viděl, než slyšel.

„Paměť vás jistě klame,“ řekl jsem. „Mohl bych vám dokonce ocitovat část vašeho dopisu. Stálo v něm: ‚Prosím, prosím, jako gentleman tento dopis spalte a buďte v deset hodin u branky.‘“

Myslel jsem, že omdlela, ale nesmírným úsilím se vzpamatovala.

„Copak už neexistují gentlemani?“ vydechla.

„Křivdíte siru Charlesovi. On ten dopis *opravdu* spálil. Ale dopis se někdy dá přečíst, i když je spálený. Přiznáváte tedy, že jste ho napsala?“

„Ano, napsala jsem ho,“ vykřikla a vylila si srdce v přívalu slov. „Napsala jsem ho. Proč bych to měla zapírat? Nemám se za co stydět. Chtěla jsem, aby mi pomohl. Věřila jsem, že kdybych s ním mohla mluvit, získala bych jeho pomoc, a tak jsem ho požádala o schůzku.“

„Ale proč v takovou hodinu?“

„Protože jsem se teprve právě dozvěděla, že druhý den odjíždí do Londýna a možná bude celé měsíce pryč. A byly důvody, proč jsem tam nemohla přijít dřív.“

„Ale proč schůzka v zahradě, a ne návštěva v domě?“

„Myslíte, že by žena mohla v takovou hodinu jít sama do domu svobodného muže?“

„Dobře, a co se stalo, když jste tam přišla?“

„Vůbec jsem tam nešla.“

„Paní Lyonsová!“

„Ne, přísahám vám to při všem, co je mi svaté. Vůbec jsem tam nešla. Něco do toho vstoupilo a zabránilo mi jít.“

„A co to bylo?“

„To je soukromá věc. To vám říct nemohu.“

„Přiznáváte tedy, že jste si se sirem Charlesem domluvila schůzku přesně v hodině a na místě, kde zemřel, ale popíráte, že jste na tu schůzku přišla."

„Tak to je."

Znovu a znovu jsem ji podroboval křížovým otázkám, ale přes tohle místo jsem se nikdy nedostal.

„Paní Lyonsová," řekl jsem, když jsem po tom dlouhém a bezvýsledném rozhovoru vstával, „berete na sebe velmi velkou odpovědnost a stavíte se do velmi falešného světla, když se ze všeho, co víte, úplně nevyzpovídáte. Jestli budu muset požádat o pomoc policii, uvidíte, jak vážně jste kompromitována. Jestliže jste nevinná, proč jste napřed zapírala, že jste siru Charlesovi toho dne psala?"

„Protože jsem se bála, že by se z toho mohl vyvodit nějaký nesprávný závěr a že bych se mohla ocitnout zapletená do skandálu."

„A proč jste tak naléhala, aby sir Charles váš dopis zničil?"

„Jestli jste ten dopis četl, budete to vědět."

„Neřekl jsem, že jsem četl celý dopis."

„Citoval jste z něj."

„Citoval jsem dovětek. Dopis byl, jak jsem řekl, spálený a nedal se celý přečíst. Ptám se vás znovu, proč jste tak naléhala, aby sir Charles zničil ten dopis, který dostal v den své smrti."

„Je to velmi soukromá záležitost."

„O důvod víc, abyste se vyhnula veřejnému vyšetřování."

„Tak vám to tedy povím. Jestli jste slyšel něco o mém nešťastném životě, víte, že jsem se ukvapeně vdala a měla jsem proč toho litovat."

„Tolik jsem slyšel."

„Můj život je jedno nekonečné pronásledování ze strany muže, kterého z duše nenávidím. Zákon je na jeho straně a každý den mi hrozí, že mě donutí, abych s ním žila. V době, kdy jsem siru Charlesovi psala ten dopis, jsem se dozvěděla, že mám naději získat znovu svobodu, kdyby se podařilo uhradit jisté výdaje. Znamenalo to pro mě všechno

– klid, štěstí, sebeúctu – všechno. Znala jsem velkorysost sira Charlese a myslela jsem, že kdyby ten příběh slyšel z mých vlastních úst, pomohl by mi."

„Jak to tedy, že jste nešla?"

„Protože mezitím jsem dostala pomoc odjinud."

„Proč jste tedy siru Charlesovi nenapsala a nevysvětlila mu to?"

„To bych byla udělala, kdybych druhý den ráno nečetla v novinách o jeho smrti."

Příběh té ženy do sebe zapadal a žádnou svou otázkou jsem jím nedokázal otřást. Mohl jsem ho ověřit jen tak, že bych zjistil, jestli opravdu v době tragédie nebo kolem ní zahájila proti svému manželovi rozvodové řízení.

Bylo nepravděpodobné, že by se odvážila tvrdit, že v Baskervillském sídle nebyla, kdyby tam opravdu byla, protože by ji tam musel dovézt vozík a do Coombe Tracey by se nemohla vrátit dřív než za časných ranních hodin. Taková výprava by se nedala utajit. Nejpravděpodobnější tedy bylo, že mluví pravdu, nebo aspoň část pravdy. Odcházel jsem zmatený a sklíčený. Znovu jsem narazil na tu slepou zeď, která jako by byla postavena napříč každou cestou, kterou jsem se snažil dostat k cíli svého poslání. A přece čím víc jsem myslel na tvář té dámy a na její chování, tím víc jsem cítil, že se přede mnou něco tají. Proč tak zbledla? Proč se bránila každému přiznání, dokud z ní nebylo vynuceno? Proč byla tak zdrženlivá, když přišla řeč na dobu tragédie? Vysvětlení toho všeho jistě nemohlo být tak nevinné, jak by mě ráda přesvědčila. V tu chvíli jsem tímto směrem nemohl postoupit dál a musel jsem se obrátit k té druhé stopě, kterou bylo třeba hledat mezi kamennými chýšemi na vřesovišti.

A to byl velmi neurčitý směr. Uvědomil jsem si to cestou zpátky, když jsem si všímal, jak na jednom kopci za druhým zůstaly stopy dávného lidu. Barrymore mi dal jen jediné vodítko: že ten cizinec bydlí v jedné z těch opuštěných chýší, a těch jsou po celém vřesovišti, po

jeho délce i šířce, roztroušené mnohé stovky. Měl jsem ale za průvodce vlastní zkušenost, protože ta mi ukázala samotného muže, jak stojí na vrcholu Black Toru. To tedy musí být střed mého pátrání. Odtamtud prozkoumám každou chýši na vřesovišti, dokud nenarazím na tu pravou. Pokud v ní ten muž bude, dozvím se z jeho vlastních úst, třeba i s revolverem v ruce, kdo je a proč nás tak dlouho pronásleduje. V davu na Regent Street nám mohl vyklouznout, ale na osamělém vřesovišti by to měl těžší. Kdybych naopak chýši našel a její obyvatel by v ní nebyl, musím tam zůstat, ať by to čekání trvalo jakkoli dlouho, dokud se nevrátí. Holmesovi v Londýně unikl. Byl by to pro mě vskutku triumf, kdybych ho dokázal vyslídit tam, kde můj mistr selhal.

V tomto pátrání nám štěstí znovu a znovu nepřálo, ale teď mi konečně přišlo na pomoc. A poslem štěstěny nebyl nikdo jiný než pan Frankland, který s šedivými licousy a s rudou tváří stál před brankou své zahrady, jež ústila na silnici, po které jsem jel.

„Dobrý den, doktore Watsone," zvolal nezvykle dobře naladěn. „Opravdu musíte dopřát koním odpočinek a zajít dovnitř na sklenku vína a pogratulovat mi."

Po tom, co jsem slyšel o tom, jak jedná se svou dcerou, jsem k němu necítil nic ani vzdáleně přátelského, ale chtěl jsem poslat Perkinse s vozem domů a tohle byla dobrá příležitost. Vystoupil jsem a vzkázal siru Henrymu, že dojdu pěšky včas na večeři. Pak jsem šel za Franklandem do jeho jídelny.

„Dnes je pro mě velký den, pane – jeden z nejslavnějších dnů mého života," zvolal a ustavičně se pochechtával. „Vyhrál jsem dvakrát najednou. Chci tady v kraji lidi naučit, že zákon je zákon a že je tu člověk, který se nebojí ho dovolat. Prosadil jsem právo průchodu přímo prostředkem parku starého Middletona, rovnou napříč, pane, ani ne sto yardů od jeho vlastních domovních dveří. Co tomu říkáte? My ty velkopány naučíme, že nemůžou šlapat po právech obyčejných lidí, ať je čert vezme! A uzavřel jsem les, kam si lidé z Fernworthy chodili dělat

pikniky. Tihle prokletí lidé si snad myslí, že vlastnické právo neexistuje a že se můžou rojit, kde se jim zlíbí, se svými papíry a lahvemi. Oba spory rozhodnuty, doktore Watsone, a oba v můj prospěch. Takový den jsem nezažil od té doby, co jsem pohnal k soudu sira Johna Morlanda za neoprávněný vstup, protože střílel ve vlastní králičí oboře."

„Jak jste to proboha dokázal?"

„Najděte si to v knihách, pane. Stojí to za přečtení – Frankland proti Morlandovi, Královnin soudní dvůr. Stálo mě to dvě stě liber, ale rozsudek jsem vyhrál."

„A mělo to pro vás nějaký užitek?"

„Žádný, pane, vůbec žádný. Jsem hrdý, že jsem na té věci neměl žádný osobní zájem. Jednám výhradně z pocitu veřejné povinnosti. Nepochybuji například, že lidé z Fernworthy mě dnes večer upálí v podobizně. Když to udělali posledně, řekl jsem policii, že by měla těm hanebným představením zabránit. Hrabská policie je v ostudném stavu, pane, a neposkytla mi ochranu, na kterou mám nárok. Případ Frankland proti Koruně upozorní na celou věc veřejnost. Řekl jsem jim, že budou mít důvod litovat, jak se ke mně zachovali, a moje slova se už naplnila."

„Jak to?" zeptal jsem se.

Starý pán se zatvářil velmi vševědoucně. „Protože bych jim mohl říct, co by strašně rádi věděli. Ale nic na světě mě nepřiměje, abych těm darebákům jakkoli pomohl."

Pátral jsem po nějaké výmluvě, jak bych mohl jeho žvanění uniknout, ale teď jsem začal toužit slyšet víc. Viděl jsem už dost z protivné povahy toho starého hříšníka, abych pochopil, že jakýkoli výrazný projev zájmu by byl nejjistější způsob, jak jeho svěřování ukončit.

„Asi nějaký případ pytláctví, že?" řekl jsem lhostejně.

„Ha, ha, chlapče, mnohem důležitější věc! Co ten trestanec na vřesovišti?"

Vytřeštil jsem oči. „Nechcete snad říct, že víte, kde je?" řekl jsem.

„Možná nevím přesně, kde je, ale jsem si docela jistý, že bych policii mohl pomoct, aby ho dostala do rukou. Nenapadlo vás nikdy, že ten muž se dá chytit tak, že se zjistí, odkud bere jídlo, a podle toho se k němu dojde?“

Rozhodně se zdálo, že se nepříjemně blíží pravdě. „Nepochybně,“ řekl jsem, „ale jak víte, že je vůbec někde na vřesovišti?“

„Vím to, protože jsem na vlastní oči viděl posla, který mu nosí jídlo.“

Srdce se mi kvůli Barrymorovi sevřelo. Být v moci tohoto zlomyslného starého šťourala byla vážná věc. Ale při jeho další poznámce mi spadl kámen ze srdce.

„Budete překvapen, když vám řeknu, že mu jídlo nosí dítě. Vidím ho každý den dalekohledem ze střechy. Chodí stejnou pěšinou ve stejnou hodinu, a za kým jiným by mohl chodit než za trestancem?“

To bylo vskutku štěstí! A přece jsem potlačil jakýkoli projev zájmu. Dítě! Barrymore říkal, že našeho neznámého zásobuje nějaký chlapec. Frankland tedy narazil na jeho stopu, a ne na stopu trestance. Kdybych se dozvěděl, co ví, mohlo by mi to ušetřit dlouhé a únavné hledání. Ale nedůvěra a lhostejnost byly zjevně mé nejsilnější karty.

„Řekl bych, že mnohem pravděpodobněji to byl syn nějakého pastýře z vřesoviště, který nese otci oběd.“

Sebemenší náznak odporu z toho starého samovládce vykřesal jiskry. Oči na mě zlostně upřel a šedivé licousy se mu naježily jako rozzlobené kočce.

„Opravdu, pane!“ řekl a ukázal na široce rozlehlé vřesoviště. „Vidíte tamhle ten Black Tor? A vidíte za ním ten nízký kopec s trnitým keřem? To je nejkamenitější místo na celém vřesovišti. Je to místo, kde by se nejspíš usadil pastýř? Váš nápad, pane, je naprosto nesmyslný.“

Pokorně jsem odpověděl, že jsem mluvil, aniž bych znal všechna fakta. Moje podřízenost ho potěšila a svěřoval se dál.

„Můžete si být jist, pane, že než si utvořím názor, mám k tomu velmi dobré důvody. Viděl jsem toho chlapce s jeho rancem znovu a znovu. Každý den, a někdy i dvakrát denně, jsem mohl – ale počkejte, doktore Watsone. Klamou mě oči, nebo se právě teď na tamtom svahu něco pohybuje?“

Bylo to několik mil daleko, ale proti matné zeleni a šedi jsem zřetelně viděl malou tmavou tečku.

„Pojďte, pane, pojďte!“ zvolal Frankland a hnal se nahoru po schodech. „Uvidíte na vlastní oči a posoudíte sám.“

Dalekohled, úctyhodný přístroj na trojnožce, stál na ploché olověné střeše domu. Frankland k němu přitiskl oko a spokojeně vykřikl.

„Rychle, doktore Watsone, rychle, než přejde přes kopec!“

A opravdu tam byl, malý kluk s nevelkým rancem na rameni, jak se pomalu drápe do kopce. Když vystoupil na hřeben, uviděl jsem na okamžik proti chladně modrému nebi obrys té otrhané, neohrabané postavičky. Rozhlédl se kolem sebe kradmo a ostražitě jako ten, kdo se bojí pronásledování. Pak zmizel za kopcem.

„Tak co! Mám pravdu?“

„Jistě, je tam chlapec, který jako by šel s nějakým tajným posláním.“

„A jaké to poslání je, by uhodl i venkovský strážník. Ale ode mě se nedozví ani slovo, a vás, doktore Watsone, zavazuji k mlčení také. Ani slovo! Rozumíte!“

„Jak si přejete.“

„Zachovali se ke mně hanebně – hanebně. Až vyjdou fakta najevo v případu Frankland proti Koruně, troufám si myslet, že zemí projede vlna rozhořčení. Nic na světě mě nepřiměje, abych policii jakkoli pomohl. Jim by bylo jedno, kdyby to místo mé podobizny byl přímo já, koho ti darebáci upálili na hranici. Snad už neodcházíte! Pomůžete mi na počest té velké události vyprázdnit karafu!“

Odolal jsem ale všem jeho prosbám a podařilo se mi ho odradit od ohlášeného úmyslu doprovodit mě domů. Držel jsem se silnice, dokud na mě viděl, a pak jsem zahnul napříč vřesovištěm a zamířil ke kamenitému kopci, za kterým chlapec zmizel. Všechno se obracelo v můj prospěch a přísahal jsem si, že jestli tu příležitost, kterou mi osud nahrál do cesty, propásnu, nebude to nedostatkem energie ani vytrvalosti.

Slunce už zapadalo, když jsem došel na vrchol kopce, a dlouhé svahy pode mnou byly na jedné straně zlatozelené a na druhé šedé stínem. Na nejvzdálenějším obzoru ležel nízko opar a z něj vyčnívaly fantastické tvary Belliveru a Vixen Toru. Nad širou plání nebylo slyšet žádný zvuk ani vidět žádný pohyb. Vysoko v modrém nebi kroužil jediný velký šedý pták, racek nebo koliha. On a já jsme se zdáli být jedinými živými tvory mezi obrovskou klenbou nebe a pustinou pod ní. Ta holá krajina, pocit osamění a záhadnost i naléhavost mého úkolu mi sevřely srdce chladem. Chlapce nebylo nikde vidět. Ale dole pode mnou, v rozsedlině mezi kopci, byl kruh starých kamenných chýší a uprostřed nich jedna, která si zachovala dost střechy, aby chránila před nepohodou. Když jsem ji uviděl, srdce mi poskočilo. To musí být doupě, ve kterém se cizinec skrývá. Konečně jsem stál na prahu jeho úkrytu – jeho tajemství jsem měl na dosah ruky.

Když jsem se k chýši blížil, našlapoval jsem stejně opatrně jako Stapleton, když se s připravenou síťkou přibližuje k usednutému motýlu, a přesvědčil jsem se, že to místo opravdu někdo obýval. Mezi balvany vedla nezřetelná pěšinka ke zchátralému otvoru, který sloužil jako dveře. Uvnitř bylo ticho. Neznámý se tam mohl skrývat, nebo se mohl toulat po vřesovišti. Nervy se mi chvěly pocitem dobrodružství. Odhodil jsem cigaretu, sevřel ruku na pažbě revolveru, rychle jsem přistoupil ke dveřím a nahlédl dovnitř. Bylo tam prázdno.

Bylo tu ale dost známek, že jsem nesledoval falešnou stopu. Tady ten muž rozhodně bydlel. Na téže kamenné desce, na které kdysi spá-

val člověk mladší doby kamenné, ležely přikrývky zabalené do nepromokavé plachty. V primitivním ohništi byla navršená hromádka popela. Vedle ležely nějaké nádoby na vaření a vědro napůl plné vody. Hromada prázdných plechovek ukazovala, že místo je obydlené už nějakou dobu, a když si mé oči zvykly na střídání světla a stínu, uviděl jsem v koutě plechový hrnek a napůl plnou láhev kořalky. Uprostřed chýše sloužil jako stůl plochý kámen a na něm ležel malý uzlík z látky – nepochybně týž, který jsem dalekohledem viděl na rameni toho chlapce. Byl v něm bochník chleba, konzerva jazyka a dvě plechovky zavařených broskví. Když jsem ho po prohlédnutí položil zpátky, srdce mi poskočilo, protože jsem uviděl, že pod ním leží list papíru s nějakým písmem. Zvedl jsem ho, a tohle jsem si přečetl, ledabyle načmárané tužkou: „Doktor Watson odjel do Coombe Tracey."

Chvíli jsem tam stál s papírem v rukou a přemýšlel, co ta strohá zpráva znamená. Ten tajemný muž tedy nepronásledoval sira Henryho, ale mě. Nesledoval mě sám, ale poslal mi v patách nějakého pomocníka – snad toho chlapce –, a tohle bylo jeho hlášení. Možná jsem od chvíle, kdy jsem přijel na vřesoviště, neudělal jediný krok, který by nebyl pozorován a ohlášen. Pořád tu byl ten pocit neviditelné síly, jemné sítě, kterou kolem nás s nekonečnou zručností a jemností někdo rozprostřel a která nás svírala tak lehce, že teprve v nějaké rozhodující chvíli člověk zjistil, že se opravdu zamotal do jejích ok.

Jestliže tu bylo jedno hlášení, mohla tu být i další, a tak jsem se po nich v chýši rozhlížel. Nenašel jsem však nic podobného, ani jsem neobjevil žádnou známku, která by prozrazovala povahu nebo úmysly muže, jenž bydlel na tomto podivném místě, kromě toho, že musí mít spartánské návyky a že mu na životním pohodlí málo záleží. Když jsem si vzpomněl na ty prudké deště a podíval se na děravou střechu, pochopil jsem, jak silný a neochvějný musí být úmysl, který ho v tom nehostinném obydlí držel. Byl to náš zlovolný nepřítel, nebo snad ná-

hodou náš strážný anděl? Přísahal jsem si, že chýši neopustím, dokud to nebudu vědět.

Venku slunce klesalo nízko a západ planul šarlatem a zlatem. Jeho odlesk vracely v rudých skvrnách vzdálené tůně uprostřed velké grimpenské bažiny. Tam byly dvě věže Baskervillského sídla a tamhle vzdálený závoj kouře, který označoval vesnici Grimpen. Mezi nimi, za kopcem, stál dům Stapletonových. Všechno bylo ve zlatém večerním světle sladké, měkké a pokojné, a přece když jsem se na to díval, má duše nesdílela nic z pokoje přírody, ale chvěla se nejistotou a hrůzou ze setkání, které se každým okamžikem blížilo. S rozechvělými nervy, ale s pevným odhodláním jsem seděl v temném koutě chýše a se zachmuřenou trpělivostí čekal, až přijde její obyvatel.

A pak jsem ho konečně uslyšel. Zdaleka se ozvalo ostré cvaknutí boty o kámen. Pak další a ještě další, blíž a blíž. Stáhl jsem se do nejtemnějšího kouta a v kapse jsem natáhl kohoutek pistole, odhodlán neprozradit se, dokud nebudu mít příležitost toho cizince aspoň trochu zahlédnout. Nastala dlouhá odmlka, z níž bylo poznat, že se zastavil. Pak se kroky znovu přiblížily a přes otvor chýše padl stín.

„Je krásný večer, můj milý Watsone," řekl dobře známý hlas. „Myslím, že venku vám bude opravdu pohodlněji než uvnitř."

Kapitola dvanáctá – Smrt na vřesovišti

Chvíli jsem seděl a nemohl popadnout dech. Skoro jsem nevěřil vlastním uším. Pak se mi vrátily smysly i hlas a zároveň jako by mi v jediném okamžiku spadlo z duše drtivé břímě odpovědnosti. Ten chladný, pronikavý, ironický hlas mohl na celém světě patřit jedinému člověku.

„Holmesi!“ vykřikl jsem. „Holmesi!“

„Pojďte ven,“ řekl, „a buďte prosím opatrný s tím revolverem.“

Sehnul jsem se pod hrubým nadpražím a venku na kameni seděl on. Jeho šedé oči jiskřily pobavením, když spočinuly na mém užaslém obličeji. Byl hubený a vyčerpaný, ale svěží a čilý, ostře řezanou tvář měl osmahlou od slunce a ošlehanou větrem. V tvídovém obleku a v látkové čepici vypadal jako každý jiný výletník na vřesovišti. A s onou kočičí zálibou v osobní čistotě, která k němu patřila, si dokázal zařídit, že měl bradu stejně hladkou a prádlo stejně bezvadné, jako kdyby byl na Baker Street.

„V životě jsem nikoho neviděl tak rád,“ řekl jsem a pevně mu stiskl ruku.

„Ani jste nikdy nebyl tak užaslý, že?“

„Inu, to musím přiznat.“

„Překvapení nebylo jen na jedné straně, to vám povím. Neměl jsem tušení, že jste objevil mé občasné útočiště, natož že sedíte uvnitř, dokud jsem nebyl dvacet kroků ode dveří.“

„Podle mé stopy, předpokládám?“

„Ne, Watsone. Obávám se, že bych si netroufl rozpoznat vaši stopu mezi všemi stopami světa. Jestli mě chcete opravdu oklamat, musíte

změnit trafikanta. Když totiž vidím nedopalek cigarety s nápisem Bradley, Oxford Street, vím, že je nablízku můj přítel Watson. Uvidíte ho tamhle u pěšiny. Bezpochyby jste ho odhodil v té rozhodující chvíli, kdy jste vtrhl do prázdné chýše."

„Přesně tak."

„Hned jsem si to myslel. A protože znám vaši obdivuhodnou houževnatost, byl jsem přesvědčen, že tu sedíte v záloze, se zbraní po ruce, a čekáte, až se nájemník vrátí. Vy jste si tedy opravdu myslel, že jsem ten zločinec?"

„Nevěděl jsem, kdo jste, ale byl jsem odhodlán to zjistit."

„Výborně, Watsone! A jak jste mě vypátral? Viděl jste mě možná tu noc, kdy se honil trestanec a já byl tak neopatrný, že jsem nechal měsíc vyjít za svými zády?"

„Ano, tehdy jsem vás viděl."

„A pak jste nejspíš prohledal všechny chýše, až jste došel k téhle?"

„Ne, někdo zahlédl vašeho chlapce, a tak jsem věděl, kde hledat."

„To bude ten starý pán s dalekohledem. Nemohl jsem přijít na to, co to je, když jsem poprvé zahlédl, jak se v čočce zablesklo světlo." Vstal a nahlédl do chýše. „Á, vidím, že Cartwright přinesl nějaké zásoby. Co je tohle za papír? Tak vy jste byl v Coombe Tracey?"

„Ano."

„Za paní Laurou Lyonsovou?"

„Přesně tak."

„Výborně! Naše pátrání zjevně běželo souběžně, a až dáme výsledky dohromady, čekám, že o případu budeme vědět skoro všechno."

„Nu, jsem z celého srdce rád, že jste tady, protože ta odpovědnost i ta záhada už byly nad síly mým nervům. Ale jak jste se tu proboha vzal a co jste tu dělal? Myslel jsem, že sedíte na Baker Street a řešíte ten případ vydírání."

„Přesně to jsem chtěl, abyste si myslel."

„Tak vy mě využíváte, a přitom mi nedůvěřujete!“ vykřikl jsem dost hořce. „Myslím, že jsem si od vás zasloužil něco lepšího, Holmesi.“

„Milý příteli, v tomhle případě jste mi byl stejně neocenitelný jako v mnoha jiných, a prosím vás, odpusťte mi, jestli to vypadalo, že jsem si s vámi zahrál. Popravdě jsem to zčásti udělal kvůli vám. Právě proto, že jsem si uvědomoval, jakému nebezpečí jste vystaven, jsem sem přijel a začal věc zkoumat sám. Kdybych byl se sirem Henrym a s vámi, jistě bych se na věc díval stejně jako vy a moje přítomnost by našim velice nebezpečným protivníkům prozradila, že se mají mít na pozoru. Takhle jsem se mohl pohybovat, jak bych nikdy nemohl, kdybych bydlel v sídle, a zůstávám v celé té věci neznámou veličinou, připravenou v rozhodující chvíli vrhnout do hry celou svou váhu.“

„Ale proč jste mě nechával v nevědomosti?“

„Kdybyste to věděl, nijak by nám to nepomohlo, a možná by mě to prozradilo. Chtěl byste mi něco sdělit nebo byste mi ze své dobroty přinesl to či ono pohodlí, a tak bychom zbytečně riskovali. Přivezl jsem si s sebou Cartwrighta – vzpomínáte si na toho malého chlapíka z poslíčkové služby – a ten se postaral o mé skromné potřeby: bochník chleba a čistý límeček. Co víc člověk potřebuje? Dal mi navíc pár očí a k nim velmi čilý pár nohou a obojí mi bylo k nezaplacení.“

„Pak byly všechny moje zprávy zbytečné!“ Hlas se mi zachvěl, když jsem si vzpomněl, s jakou námahou a s jakou pýchou jsem je sepisoval.

Holmes vytáhl z kapsy svazek papírů.

„Tady jsou vaše zprávy, milý příteli, a pořádně ohmatané, to mi věřte. Zařídil jsem to výborně a ke mně se dostávají jen o den později. Musím vás nesmírně pochválit za horlivost a důvtip, které jste prokázal v neobyčejně obtížném případu.“

Pořád mě ještě dost pálilo, jak jsem byl oklamán, ale vřelost Holmesovy chvály mi zlost vyhnala z hlavy. A v srdci jsem cítil, že má pravdu a že pro náš cíl bylo opravdu nejlepší, když jsem nevěděl, že je na vřesovišti.

„Tak je to lepší," řekl, když viděl, jak se mi stín z tváře zvedá. „A teď mi povězte, jak dopadla vaše návštěva u paní Laury Lyonsové. Nebylo pro mě těžké uhodnout, že jste jel právě za ní, protože už vím, že je to jediný člověk v Coombe Tracey, který by nám v té věci mohl být užitečný. Vlastně kdybyste tam nejel dnes vy, je nadmíru pravděpodobné, že bych tam zítra jel já."

Slunce zapadlo a nad vřesovištěm se snášel soumrak. Vzduch se ochladil a my se uchýlili do chýše, abychom se zahřáli. Tam jsme spolu seděli v šeru a já Holmesovi vyprávěl o svém rozhovoru s tou dámou. Tolik ho to zajímalo, že jsem mu musel některé věci zopakovat dvakrát, než byl spokojen.

„To je nesmírně důležité," řekl, když jsem skončil. „Vyplňuje to mezeru, kterou jsem v té velice spletité záležitosti nedokázal překlenout. Víte možná, že mezi tou dámou a tím Stapletonem existuje důvěrný vztah?"

„O důvěrném vztahu jsem nevěděl."

„O tom nemůže být pochyb. Scházejí se, píšou si, rozumějí si naprosto. A to nám dává do rukou velmi mocnou zbraň. Kdybych ji jen dokázal použít k tomu, abych od něj odloudil jeho ženu..."

„Jeho ženu?"

„Teď vám pro změnu dám nějaké informace já, za všechny, které jste dal vy mně. Ta dáma, která tu vystupuje jako slečna Stapletonová, je ve skutečnosti jeho manželka."

„Proboha, Holmesi! Jste si jistý tím, co říkáte? Jak mohl dovolit, aby se do ní sir Henry zamiloval?"

„To, že se sir Henry zamiloval, nemohlo uškodit nikomu kromě sira Henryho. Stapleton si dával obzvlášť dobrý pozor, aby se jí sir Henry nedvořil, jak jste sám viděl. Opakuji, ta dáma je jeho žena, a ne jeho sestra."

„Ale proč ta důmyslná přetvářka?"

„Protože předvídal, že mu bude daleko užitečnější v roli svobodné ženy.“

Všechna moje nevyslovená tušení a neurčitá podezření najednou dostala tvar a soustředila se na přírodovědce. V tom netečném, bezbarvém muži se slaměným kloboukem a se síťkou na motýly jsem jako bych najednou viděl něco strašného – tvora nekonečně trpělivého a lstivého, s usměvavou tváří a vražedným srdcem.

„To on je tedy náš nepřítel? To on nás sledoval v Londýně?“

„Tak já tu hádanku čtu.“

„A to varování – to musela poslat ona!“

„Přesně tak.“

Tmou, která mě tak dlouho obklopovala, prosvítaly obrysy jakési obludné ničemnosti, napůl viděné, napůl tušené.

„Ale jste si tím jistý, Holmesi? Jak víte, že ta žena je jeho manželka?“

„Protože když se s vámi poprvé setkal, zapomněl se natolik, že vám pověděl kus skutečného životopisu, a troufám si říct, že toho od té doby mnohokrát litoval. Býval kdysi učitelem na severu Anglie. A nikoho není snazší vypátrat než učitele. Existují školské agentury, podle kterých lze zjistit totožnost každého, kdo kdy v tom oboru působil. Krátké pátrání mi ukázalo, že jistá škola za hrozných okolností zkrachovala a že muž, který ji vlastnil – jméno bylo jiné –, zmizel i se svou ženou. Popis souhlasil. Když jsem se dozvěděl, že ten nezvěstný muž se vášnivě věnoval entomologii, byla totožnost potvrzena.“

Tma se zvedala, ale mnoho dosud zůstávalo skryto ve stínech.

„Jestli je ta žena opravdu jeho manželka, kde se tu pak bere paní Laura Lyonsová?“ zeptal jsem se.

„To je jedna z věcí, na které vrhlo světlo vaše vlastní pátrání. Váš rozhovor s tou dámou situaci velmi vyjasnil. Nevěděl jsem o chystaném rozvodu mezi ní a jejím manželem. V tom případě, protože považovala Stapletona za svobodného muže, nepochybně počítala s tím, že se stane jeho ženou.“

„A až prohlédne?“

„Nu, pak by nám ta dáma mohla být užitečná. Naší první povinností musí být navštívit ji – a to oba – zítra. Nemyslíte, Watsone, že jste od svého svěřence pryč nějak dlouho? Vaše místo je v Baskervillském sídle.“

Poslední rudé pruhy na západě vybledly a na vřesoviště se snesla noc. Na fialovém nebi se třpytilo pár bledých hvězd.

„Ještě poslední otázka, Holmesi,“ řekl jsem a vstal. „Mezi vámi a mnou přece nemusí být žádná tajemství. Co to všechno znamená? O co mu jde?“

Holmes ztlumil hlas, když odpovídal:

„O vraždu, Watsone. O rafinovanou, chladnokrevnou, promyšlenou vraždu. Neptejte se mě na podrobnosti. Moje sítě se kolem něj stahují, stejně jako se ty jeho stahují kolem sira Henryho, a s vaší pomocí už ho mám skoro v hrsti. Hrozí nám jen jediné nebezpečí. Že udeří dřív, než budeme připraveni udeřit my. Ještě den, nanejvýš dva, a budu mít případ uzavřený. Ale do té doby střežte svého svěřence tak pečlivě, jak nikdy žádná starostlivá matka nebděla nad nemocným dítětem. Vaše dnešní výprava se vyplatila, a přece bych si skoro přál, abyste od něj vůbec neodešel. Slyšte!“

Ticho vřesoviště prořízl strašný výkřik – dlouhý řev hrůzy a úzkosti. Z toho děsivého křiku mi krev v žilách ztuhla na led.

„Můj Bože!“ vydechl jsem. „Co to je? Co to znamená?“

Holmes vyskočil a já spatřil jeho temnou, atletickou siluetu ve dveřích chýše, s nahrbenými rameny, s hlavou vysunutou dopředu, jak upřeně hledí do tmy.

„Tiše!“ zašeptal. „Tiše!“

Ten výkřik byl hlasitý, protože byl tak prudký, ale ozval se odněkud zdaleka ze stinné pláně. Teď nám udeřil do uší znovu, blíž, hlasitěji a naléhavěji než předtím.

„Kde to je?“ zašeptal Holmes. A podle chvění v jeho hlase jsem poznal, že on, ten železný muž, je otřesen do hloubi duše. „Kde to je, Watsone?“

„Tamhle, myslím.“ Ukázal jsem do tmy.

„Ne, tamhle!“

Tichou nocí se znovu prohnal ten zoufalý výkřik, hlasitější a mnohem bližší než kdy předtím. A mísil se s ním nový zvuk, hluboké, tlumené dunění, melodické, a přece hrozivé, které stoupalo a klesalo jako tichý, neustálý šum moře.

„Ten pes!“ vykřikl Holmes. „Pojďte, Watsone, pojďte! Proboha, jestli přijdeme pozdě!“

Rozběhl se rychle přes vřesoviště a já mu byl v patách. Ale vtom se odněkud z rozbrázděného terénu přímo před námi ozval poslední zoufalý výkřik a pak tupé, těžké žuchnutí. Zastavili jsme se a naslouchali. Ani jediný další zvuk už nenarušil tíživé ticho bezvětrné noci.

Viděl jsem, jak si Holmes přitiskl ruku na čelo jako člověk bez sebe. Zadupal nohama do země.

„Porazil nás, Watsone. Přišli jsme pozdě.“

„Ne, ne, to přece ne!“

„Já hlupák, že jsem otálel! A vy, Watsone, vidíte, co z toho je, když opustíte svého svěřence! Ale při nebesích, jestli se stalo to nejhorší, pomstíme ho!“

Naslepo jsme běželi šerem, naráželi do balvanů, prodírali se keři kručinky, s funěním stoupali do kopců a řítili se ze svahů, pořád ve směru, odkud se ty hrozné zvuky ozvaly. Na každém návrší se Holmes dychtivě rozhlížel kolem, ale na vřesovišti ležely husté stíny a na jeho ponuré tváři se nic nehýbalo.

„Vidíte něco?“

„Nic.“

„Ale slyšte, co je to?“

K uším nám dolehlo tiché zasténání. A znovu, po naší levici! Na té straně končil skalní hřbet strmou stěnou, která shlížela na svah posetý kamením. Na jejím rozeklaném povrchu leželo rozpláclé cosi tmavého a nepravidelného. Jak jsme k tomu běželi, neurčitý obrys se změnil v jasný tvar. Byl to muž, ležel tváří k zemi, hlavu měl pod sebou zkroucenou v hrozném úhlu, ramena nahrbená a tělo schoulené, jako by právě dělal kotrmelec. Ta poloha byla tak groteskní, že mi v tu chvíli nedošlo, že tím zasténáním z něj odcházela duše. Z temné postavy, nad kterou jsme se skláněli, se teď neozval ani šepot, ani šelest. Holmes na něj položil ruku a s výkřikem hrůzy ji zase zvedl. Plamínek zápalky, kterou škrtl, ozářil jeho prsty potřísněné sraženou krví a příšernou kaluž, která se pomalu šířila z rozdrcené lebky oběti. A ozářil ještě něco, z čeho se nám udělalo zle a slabo u srdce – tělo sira Henryho Baskervilla!

Ani jeden z nás nemohl zapomenout ten zvláštní rezavě červený tvídový oblek – právě ten, který měl na sobě toho prvního rána, kdy jsme ho viděli na Baker Street. Zahlédli jsme ho jednou a zřetelně, a pak zápalka zablikala a zhasla, stejně jako nám v duši zhasla naděje. Holmes zasténal a jeho tvář se ve tmě bíle zaleskla.

„Ta bestie! Ta bestie!“ vykřikl jsem se zaťatými pěstmi. „Ach, Holmesi, nikdy si neodpustím, že jsem ho nechal jeho osudu.“

„Já mám větší vinu než vy, Watsone. Abych měl případ pěkně uzavřený a úplný, zahodil jsem život svého klienta. Je to nejtěžší rána, jaká mě kdy za celou mou kariéru postihla. Ale jak jsem mohl vědět – jak jsem *mohl* vědět –, že navzdory všem mým varováním bude riskovat život sám na vřesovišti?“

„Že jsme slyšeli jeho křik – můj Bože, ten křik! – a nedokázali ho zachránit! Kde je ta bestie, ten pes, který ho uštval k smrti? Možná se právě teď skrývá mezi těmi skalami. A Stapleton, kde je ten? Za tenhle čin se bude zodpovídat.“

„To bude. O to se postarám. Strýc i synovec byli zavražděni – jeden vyděšený k smrti pouhým pohledem na zvíře, o kterém si myslel, že je nadpřirozené, druhý uštvaný do záhuby, když před ním šíleně prchal. Teď ale musíme prokázat spojení mezi tím člověkem a tou šelmou. Kromě toho, co jsme slyšeli, nemůžeme ani odpřisáhnout, že ta šelma vůbec existuje, protože sir Henry zjevně zemřel pádem. Ale při nebesích, ať je jak chce mazaný, ten chlap bude v mé moci dřív, než uplyne další den!“

Stáli jsme s hořkostí v srdci po obou stranách zmrzačeného těla, zdrcení tou náhlou a nezvratnou pohromou, která všechnu naši dlouhou a úmornou práci přivedla k tak žalostnému konci. Pak, když vyšel měsíc, vylezli jsme na vrchol skal, ze kterých náš ubohý přítel spadl, a odtamtud jsme hleděli přes stinné vřesoviště, napůl stříbrné a napůl temné. Daleko, celé míle odtud, směrem ke Grimpenu, svítilo jediné nehybné žluté světlo. Mohlo vycházet jedině z osamělého obydlí Stapletonových. S hořkou kletbou jsem proti němu zahrozil pěstí.

„Proč ho nezatkneme hned?“

„Náš případ není úplný. Ten chlap je nanejvýš ostražitý a mazaný. Nejde o to, co víme, ale o to, co dokážeme. Jestli uděláme jediný chybný krok, ten ničema nám ještě může vyklouznout.“

„Co můžeme dělat?“

„Zítra pro nás bude práce dost. Dnes v noci můžeme jen prokázat poslední službu našemu ubohému příteli.“

Společně jsme sestoupili po příkrém svahu a přiblížili se k tělu, které se černě a zřetelně rýsovalo na postříbřených kamenech. Utrpení těch zkroucených údů mě bolestně zasáhlo a oči se mi zamlžily slzami.

„Musíme poslat pro pomoc, Holmesi! Nemůžeme ho nést celou cestu až do sídla. Proboha, zbláznil jste se?“

Vykřikl totiž a sklonil se nad tělem. A teď tančil, smál se a tiskl mi ruku. Mohl to být můj přísný, zdrženlivý přítel? Jaký skrytý oheň

v něm doutnal!

„Vousy! Vousy! Ten člověk má vousy!“

„Vousy?“

„To není baronet – to je – vždyť je to můj soused, ten trestanec!“

Horečně spěšně jsme tělo obrátili a ty vousy, ze kterých kapala krev, teď trčely vzhůru k chladnému, jasnému měsíci. O tom vystouplém čele a zapadlých zvířecích očích nemohlo být pochyb. Byla to opravdu tatáž tvář, která na mě ve světle svíčky zírala zpoza skály – tvář zločince Seldena.

V tu ránu mi bylo všechno jasné. Vzpomněl jsem si, jak mi baronet vyprávěl, že svůj starý šatník dal Barrymorovi. Barrymore ho poslal dál, aby Seldenovi pomohl na útěku. Boty, košile, čepice – to všechno patřilo siru Henrymu. Tragédie to byla pořád dost černá, ale tenhle muž si podle zákonů své země smrt aspoň zasloužil. Řekl jsem Holmesovi, jak se věci mají, a srdce mi přetékalo vděčností a radostí.

„Pak se tomu nebožákovi staly osudnými ty šaty,“ řekl. „Je zcela jasné, že psa navedli na stopu nějakým předmětem sira Henryho – nejspíš tou botou, která zmizela v hotelu – a tak toho muže uštval. Jedna věc je ovšem velmi podivná: jak to, že Selden ve tmě věděl, že je mu pes na stopě?“

„Slyšel ho.“

„To, že člověk slyší psa na vřesovišti, by takového otrlého chlapa, jako je tenhle trestanec, nedohnalo do takového záchvatu hrůzy, aby riskoval nové zatčení a divoce křičel o pomoc. Podle toho křiku musel běžet hodný kus cesty, když už věděl, že je mu to zvíře v patách. Jak to věděl?“

„Pro mě je větší záhadou, proč ten pes, za předpokladu, že všechny naše domněnky jsou správné…“

„Já nic nepředpokládám.“

„Nu tedy, proč ten pes dnes v noci pobíhal volně. Myslím, že po vřesovišti nepobíhá volně pořád. Stapleton by ho nepustil, kdyby neměl

důvod myslet si, že tam sir Henry bude."

„Moje potíž je z těch dvou ta vážnější, protože myslím, že vysvětlení té vaší se brzy dočkáme, kdežto moje může navždy zůstat záhadou. Teď je otázka, co uděláme s tělem tohohle ubožáka. Nemůžeme ho tu nechat liškám a havranům."

„Navrhuji uložit ho do jedné z chýší, dokud nebudeme moct dát vědět policii."

„Přesně tak. Nepochybuji, že tak daleko ho spolu uneseme. Haló, Watsone, co je tohle? Vždyť je to on sám! Taková neuvěřitelná drzost! Ani slovem nedejte najevo svá podezření – ani slovem, jinak se moje plány zhroutí."

Přes vřesoviště se k nám blížila postava a já zahlédl matnou rudou záři doutníku. Svítil na něj měsíc a já rozeznal úhlednou postavu a bezstarostnou chůzi přírodovědce. Když nás uviděl, zastavil se, a pak šel dál.

„Ale, doktore Watsone, to přece nejste vy? Vás bych tu na vřesovišti v tuhle noční hodinu čekal ze všech nejméně. Ale propána, co je tohle? Někdo je zraněný? Snad ne – neříkejte mi, že je to náš přítel sir Henry!" Spěšně mě minul a sklonil se nad mrtvým. Slyšel jsem, jak se prudce nadechl, a doutník mu vypadl z prstů.

„Kdo – kdo je to?" zakoktal.

„Je to Selden, ten, co utekl z Princetownu."

Stapleton k nám obrátil příšerně pobledlou tvář, ale nesmírným úsilím překonal svůj úžas i zklamání. Bystře přejel pohledem z Holmese na mě. „Propána! To je ale otřesná věc! Jak zemřel?"

„Zdá se, že si zlomil vaz, když spadl z těch skal. Můj přítel a já jsme se procházeli po vřesovišti, když jsme uslyšeli výkřik."

„Já jsem také slyšel výkřik. Proto jsem vyšel ven. Měl jsem starost o sira Henryho."

„Proč zrovna o sira Henryho?" nemohl jsem se nezeptat.

„Protože jsem mu navrhl, aby k nám zašel. Když nepřišel, divil jsem se, a když jsem pak na vřesovišti uslyšel křik, přirozeně jsem se o něj začal bát. Mimochodem“ – jeho oči znovu přeskočily z mé tváře na Holmesovu – „neslyšeli jste kromě výkřiku ještě něco?“

„Ne,“ řekl Holmes. „A vy?“

„Ne.“

„Co tím tedy myslíte?“

„Ach, znáte přece ty historky, co si venkované vyprávějí o přízračném psovi a tak dále. Prý ho bývá v noci na vřesovišti slyšet. Zajímalo mě, jestli je něco, co by svědčilo o takovém zvuku dnes v noci.“

„Nic takového jsme neslyšeli,“ řekl jsem.

„A jak si vysvětlujete smrt toho nebožáka?“

„Nepochybuji, že ho strach a pobyt pod širým nebem připravily o rozum. Pobíhal jako šílený po vřesovišti, až nakonec tady spadl a zlomil si vaz.“

„To se zdá jako nejrozumnější vysvětlení,“ řekl Stapleton a povzdechl si, v čemž jsem vycítil úlevu. „Co si o tom myslíte vy, pane Sherlocku Holmesi?“

Můj přítel se zdvořile uklonil. „Rychle poznáváte lidi,“ řekl.

„Čekali jsme vás v tomhle kraji od chvíle, kdy přijel doktor Watson. Přicházíte právě včas, abyste viděl tragédii.“

„Ano, opravdu. Nepochybuji, že vysvětlení mého přítele odpovídá skutečnosti. Zítra si odvezu do Londýna nepříjemnou vzpomínku.“

„Ach, vy se zítra vracíte?“

„To mám v úmyslu.“

„Doufám, že vaše návštěva vnesla trochu světla do těch událostí, které nám tu vrtají hlavou?“

Holmes pokrčil rameny.

„Člověk nemůže vždycky dosáhnout úspěchu, v jaký doufá. Vyšetřovatel potřebuje fakta, a ne pověsti nebo klepy. Nebyl to uspokojivý případ.“

Můj přítel mluvil tím nejupřímnějším a nejlhostejnějším tónem. Stapleton se na něj pořád upřeně díval. Pak se obrátil ke mně.

„Navrhl bych, abychom toho nebožáka odnesli ke mně domů, ale moje sestra by se tak vyděsila, že si to nemohu dovolit. Myslím, že když mu něco přehodíme přes obličej, bude tu do rána v bezpečí."

A tak se také stalo. Holmes a já jsme odmítli Stapletonovu nabídku pohostinství a vydali se do Baskervillského sídla. Přírodovědce jsme nechali, ať se vrátí sám. Když jsme se ohlédli, viděli jsme, jak se jeho postava pomalu vzdaluje přes široké vřesoviště, a za ním na postříbřeném svahu tu jedinou černou skvrnu, která ukazovala, kde leží muž, jenž dospěl k tak strašnému konci.

„Konečně jsme se s ním utkali zblízka," řekl Holmes, když jsme spolu šli přes vřesoviště. „Ten chlap má ale nervy! Jak se dokázal sebrat, ačkoli to pro něj musel být ochromující otřes, když zjistil, že jeho úkladům padl za oběť nesprávný člověk. Říkal jsem vám to v Londýně, Watsone, a říkám vám to znovu: ještě nikdy jsme neměli protivníka, který by byl naší čepele důstojnější."

„Mrzí mě, že vás viděl."

„Mě zprvu také. Ale nedalo se tomu vyhnout."

„Jaký to podle vás bude mít vliv na jeho plány, když teď ví, že jste tady?"

„Možná ho to přiměje k větší opatrnosti, a možná ho to naopak dožene k zoufalým krokům hned teď. Jako většina chytrých zločinců může příliš spoléhat na vlastní chytrost a namlouvat si, že nás dokonale oklamal."

„Proč ho nezatkneme hned?"

„Můj milý Watsone, vy jste se narodil jako muž činu. Váš instinkt vás vždycky žene udělat něco rázného. Ale dejme tomu, čistě pro názornost, že bychom ho dnes v noci dali zatknout. K čemu proboha by nám to bylo? Nemohli bychom mu nic dokázat. V tom je ta ďábelská mazanost! Kdyby jednal prostřednictvím člověka, mohli bychom získat ně-

jaké důkazy. Ale i kdybychom toho obrovského psa vytáhli na denní světlo, nijak by nám to nepomohlo dostat jeho pánovi oprátku na krk.“

„Ale případ přece máme.“

„Ani stín případu – jen dohady a domněnky. Kdybychom přišli k soudu s takovým příběhem a takovými důkazy, vysmáli by se nám.“

„Je tu smrt sira Charlese.“

„Nalezen mrtvý bez jediné stopy zranění. Vy i já víme, že zemřel čirou hrůzou, a víme také, co ho vyděsilo. Ale jak to máme vysvětlit dvanácti střízlivě uvažujícím porotcům? Jaké jsou tu známky psa? Kde jsou stopy jeho tesáků? Samozřejmě víme, že pes mrtvé tělo nekouše a že sir Charles byl mrtvý dřív, než ho ta bestie vůbec dostihla. Ale to všechno musíme dokázat, a to nejsme schopni.“

„Nu, a co dnešní noc?“

„Ani dnes v noci na tom nejsme o moc líp. Zase tu nebylo žádné přímé spojení mezi psem a smrtí toho muže. Psa jsme vůbec neviděli. Slyšeli jsme ho, ale nemohli bychom dokázat, že běžel po stopě toho muže. Motiv chybí úplně. Ne, milý příteli, musíme se smířit s tím, že zatím žádný případ nemáme a že stojí za to podstoupit jakékoli riziko, abychom ho získali.“

„A jak to chcete udělat?“

„Velké naděje vkládám do toho, co pro nás může udělat paní Laura Lyonsová, až jí vyjasníme, jak se věci mají. A mám také svůj vlastní plán. Dost má den na svém trápení, ale doufám, že než zítřek skončí, budu mít konečně navrch.“

Víc jsem z něj nedostal. Šel zahloubaný v myšlenkách až k baskervillské bráně.

„Půjdete se mnou nahoru?“

„Ano. Nevidím důvod dál se skrývat. Ale ještě poslední slovo, Watsone. Siru Henrymu o psovi nic neříkejte. Ať si myslí, že Selden zemřel tak, jak by nám to rád namluvil Stapleton. Bude mít pevnější

nervy na tu zkoušku, kterou musí zítra podstoupit, protože pokud si dobře pamatuji vaši zprávu, je zítra u těch lidí pozván na večeři."

„Já taky."

„Pak se musíte omluvit a on musí jít sám. To se snadno zařídí. A teď, jestli jsme už večeři zmeškali, myslím, že oba rádi vezmeme zavděk aspoň něčím k snědku."

Kapitola třináctá – Síť se stahuje

Sir Henry byl Sherlocku Holmesovi spíš rád, než by se divil, protože už několik dní očekával, že ho poslední události přivedou z Londýna. Zvedl ovšem obočí, když zjistil, že můj přítel nemá žádná zavazadla ani žádné vysvětlení, proč je nemá. Společně jsme mu brzy opatřili, co potřeboval, a pak jsme baronetovi při opožděné večeři vylíčili ze svých zážitků tolik, kolik se zdálo žádoucí, aby věděl. Nejdřív jsem ale měl tu nepříjemnou povinnost oznámit tu zprávu Barrymorovi a jeho ženě. Jemu možná spadl kámen ze srdce, ale ona hořce plakala do zástěry. Pro celý svět to byl násilník, napůl zvíře a napůl démon. Pro ni však navždy zůstal tím malým umíněným klukem z jejího dívčího věku, dítětem, které se drželo její ruky. Opravdu zlý musí být člověk, po kterém nezapláče ani jediná žena.

„Od rána, co Watson odešel, jsem se celý den doma nudil," řekl baronet. „Myslím, že si zasloužím pochvalu, protože jsem dodržel slib. Kdybych nebyl přísahal, že nebudu chodit sám, mohl jsem mít živější večer. Stapleton mi totiž poslal vzkaz, jestli bych k nim nezašel."

„Nepochybuji, že byste měl živější večer," řekl Holmes suše. „Mimochodem, asi ani netušíte, že jsme vás oplakávali, protože jsme si mysleli, že jste si zlomil vaz?"

Sir Henry vytřeštil oči. „Jak to?"

„Ten ubožák měl na sobě vaše šaty. Obávám se, že váš sluha, který mu je dal, by mohl mít potíže s policií."

„To je nepravděpodobné. Pokud vím, na žádném z nich nebyla značka."

„To má štěstí – vlastně máte štěstí všichni, protože v téhle věci stojíte všichni na nesprávné straně zákona. Nejsem si jistý, jestli by mou první povinností jako svědomitého detektiva nebylo zatknout celou domácnost. Watsonovy zprávy jsou nanejvýš usvědčující dokumenty."

„Ale co ten případ?" zeptal se baronet. „Rozmotal jste z té spleti něco? Nevím, jestli jsme s Watsonem od té doby, co jsme sem přijeli, o moc moudřejší."

„Myslím, že vám zanedlouho budu moct situaci trochu objasnit. Byla to nesmírně obtížná a velice spletitá záležitost. Je ještě několik bodů, na které potřebujeme vrhnout světlo – ale i to přijde."

„Jednu zkušenost už jsme měli, jak vám Watson určitě vyprávěl. Slyšeli jsme na vřesovišti toho psa, takže můžu přísahat, že to není jen prázdná pověra. Na Západě jsem měl se psy co do činění a poznám psa, když ho slyším. Jestli tomuhle dokážete nasadit náhubek a uvázat ho na řetěz, budu ochoten přísahat, že jste největší detektiv všech dob."

„Myslím, že mu náhubek nasadím a na řetěz ho uvážu, když mi pomůžete."

„Udělám všechno, co mi řeknete."

„Výborně. A také vás požádám, abyste to dělal naslepo, aniž byste se pokaždé ptal proč."

„Jak si přejete."

„Když to uděláte, myslím, že je dobrá naděje, že náš malý problém bude brzy vyřešen. Nepochybuji…"

Náhle se zarazil a upřeně se zahleděl nad mou hlavu do prázdna. Lampa mu svítila přímo do tváře a ta byla tak soustředěná a nehybná, že mohla patřit ostře tesané antické soše, ztělesnění bdělosti a očekávání.

„Co je?" vykřikli jsme oba.

Když sklopil oči, viděl jsem, že potlačuje nějaké vnitřní pohnutí. Rysy měl pořád klidné, ale oči mu zářily pobaveným jásotem.

„Promiňte obdiv znalce," řekl a mávl rukou k řadě portrétů, které pokrývaly protější stěnu. „Watson nechce uznat, že bych něčemu rozuměl v umění, ale to je jen žárlivost, protože se v tom naše názory liší. Tohle je opravdu velmi pěkná řada portrétů."

„Nu, to rád slyším," řekl sir Henry a s jistým překvapením pohlédl na mého přítele. „Nedělám, že bych se v těch věcech moc vyznal, a líp bych posoudil koně nebo vola než obraz. Nevěděl jsem, že máte na takové věci čas."

„Poznám, co je dobré, když to vidím, a teď to vidím. Ta dáma v modrém hedvábí tamhle je Kneller, na to bych přísahal, a ten zavalitý pán s parukou by měl být Reynolds. To jsou všechno rodinné portréty, předpokládám?"

„Do jednoho."

„Znáte ta jména?"

„Barrymore mě v nich doučuje a myslím, že lekci už umím docela dobře."

„Kdo je ten pán s dalekohledem?"

„To je kontradmirál Baskerville, který sloužil pod Rodneym v Západní Indii. Ten muž v modrém kabátě se svitkem papíru je sir William Baskerville, který byl za Pitta předsedou výborů Dolní sněmovny."

„A ten kavalír naproti mně – ten v černém sametu a krajkách?"

„Á, o tom máte právo vědět. To je původce všeho neštěstí, ten zlý Hugo, se kterým začal pes Baskervillů. Na toho sotva zapomeneme."

Se zájmem a s jistým překvapením jsem se zahleděl na portrét.

„Propána!" řekl Holmes. „Vypadá jako docela klidný, mírný člověk, ale troufám si říct, že v očích se mu skrýval ďábel. Představoval jsem si ho jako silnějšího a hrubšího chlapa."

„O pravosti není pochyb, protože na rubu plátna je jméno a letopočet šestnáct set čtyřicet sedm."

Holmes už toho moc neřekl, ale obraz starého hýřila ho zřejmě fascinoval a během večeře z něj nespouštěl oči. Teprve později, když sir Henry odešel do svého pokoje, jsem mohl sledovat, kam se ubírají jeho myšlenky. Odvedl mě zpátky do hodovní síně se svíčkou ze své ložnice v ruce a zvedl ji proti časem zašlému portrétu na stěně.

„Vidíte tam něco?“

Prohlížel jsem si široký klobouk s péry, vlnité kadeře, bílý krajkový límec a rovnou, přísnou tvář, kterou rámovaly. Nebyla to brutální tvář, ale byla upjatá, tvrdá a strohá, s pevně sevřenými úzkými rty a s chladně nesnášenlivým pohledem.

„Podobá se někomu, koho znáte?“

„Něco ze sira Henryho je v té čelisti.“

„Snad náznak. Ale počkejte okamžik!“ Stoupl si na židli, v levé ruce zvedl světlo a pravou paží zakryl obloukem široký klobouk a dlouhé kadeře.

„Proboha!“ vykřikl jsem užasle.

Z plátna na mě vyhlédla Stapletonova tvář.

„Á, teď to vidíte. Moje oči jsou vycvičené zkoumat tváře, a ne jejich ozdoby. První vlastností kriminalisty je, aby prohlédl převlek.“

„Ale to je úžasné. Mohl by to být jeho portrét.“

„Ano, je to zajímavý příklad atavismu, který se zřejmě projevuje tělesně i duševně. Stačí studovat rodinné portréty a člověk by uvěřil v převtělování. Ten chlap je Baskerville – to je zřejmé.“

„A má zálusk na dědictví.“

„Přesně tak. Náhoda s tím obrazem nám dodala jeden z nejzjevnějších chybějících článků. Máme ho, Watsone, máme ho, a troufám si přísahat, že zítra do večera se bude třepetat v naší síti stejně bezmocně jako jeden z jeho motýlů. Špendlík, korek a kartička a přidáme ho do sbírky na Baker Street!“ Odvrátil se od obrazu a propukl v jeden ze svých vzácných záchvatů smíchu. Neslýchal jsem ho smát se často, a vždycky to pro někoho věštilo zlé.

Ráno jsem byl vzhůru časně, ale Holmes byl na nohou ještě dřív, protože když jsem se oblékal, viděl jsem ho, jak přichází po příjezdové cestě.

„Ano, dnes bychom měli mít plný den," poznamenal a mnul si ruce radostí z činu. „Sítě jsou všechny rozestavené a právě je začneme táhnout. Než se den nachýlí, budeme vědět, jestli jsme chytili naši velkou štiku s hubenou čelistí, nebo jestli nám proklouzla oky."

„Byl jste už na vřesovišti?"

„Poslal jsem z Grimpenu do Princetownu hlášení o Seldenově smrti. Myslím, že vám mohu slíbit, že s tím nikdo z vás nebude mít potíže. A také jsem se spojil se svým věrným Cartwrightem, který by jistě zahynul žalem u dveří mé chýše jako pes na hrobě svého pána, kdybych ho neuklidnil, že jsem v bezpečí."

„Jaký bude další tah?"

„Promluvit se sirem Henrym. Á, tady je!"

„Dobré jitro, Holmesi," řekl baronet. „Vypadáte jako generál, který se svým náčelníkem štábu plánuje bitvu."

„Přesně tak to je. Watson se ptal na rozkazy."

„A já taky."

„Výborně. Pokud vím, jste dnes večer pozván na večeři k našim přátelům Stapletonovým."

„Doufám, že půjdete taky. Jsou to velmi pohostinní lidé a jistě by vás rádi viděli."

„Obávám se, že Watson a já musíme do Londýna."

„Do Londýna?"

„Ano, myslím, že v této chvíli budeme užitečnější tam."

Baronetovi se znatelně protáhl obličej.

„Doufal jsem, že při mně v téhle záležitosti vydržíte až do konce. Sídlo a vřesoviště nejsou zrovna příjemná místa, když je tu člověk sám."

„Milý příteli, musíte mi bezvýhradně důvěřovat a udělat přesně to, co vám řeknu. Můžete svým přátelům říct, že bychom s vámi byli rádi šli, ale že nás naléhavé záležitosti volají do Londýna. Doufáme, že se do Devonshiru brzy vrátíme. Nezapomenete jim to vyřídit?“

„Když na tom trváte.“

„Jinak to nejde, ujišťuji vás.“

Podle baronetova zachmuřeného čela jsem viděl, že ho hluboce ranilo, že ho, jak to viděl, necháváme na holičkách.

„Kdy chcete odjet?“ zeptal se chladně.

„Hned po snídani. Pojedeme do Coombe Tracey, ale Watson tu nechá své věci jako zástavu, že se k vám vrátí. Watsone, pošlete Stapletonovi lístek, že je vám líto, ale nemůžete přijít.“

„Mám chuť jet s vámi do Londýna,“ řekl baronet. „Proč bych tu měl zůstávat sám?“

„Protože tohle je vaše stanoviště. Protože jste mi dal slovo, že uděláte, co se vám řekne, a já vám říkám, abyste zůstal.“

„Tak dobře, zůstanu.“

„Ještě jeden pokyn! Přeji si, abyste do Merripit House jel vozíkem. Pošlete ho ale zpátky a dejte jim vědět, že se chcete vrátit domů pěšky.“

„Pěšky přes vřesoviště?“

„Ano.“

„Ale to je přece přesně to, před čím jste mě tolikrát varoval.“

„Tentokrát to můžete udělat bezpečně. Kdybych neměl plnou důvěru ve vaše nervy a odvahu, nenavrhoval bych to, ale je nezbytné, abyste to udělal.“

„Pak to udělám.“

„A jestli vám je život milý, nechoďte přes vřesoviště žádným jiným směrem než po přímé pěšině, která vede od Merripit House ke grimpenské silnici a která je vaší přirozenou cestou domů.“

„Udělám přesně, co říkáte.“

„Výborně. Rád bych odjel co nejdřív po snídani, abychom byli v Londýně odpoledne."

Ten program mě velmi ohromil, i když jsem si vzpomínal, že Holmes předchozí noci Stapletonovi řekl, že jeho návštěva druhý den skončí. Nenapadlo mě ovšem, že bude chtít, abych jel s ním, a nechápal jsem, jak můžeme být oba pryč ve chvíli, o které sám prohlásil, že je rozhodující. Nedalo se však dělat nic jiného než bezvýhradně poslechnout. Rozloučili jsme se tedy s naším zkroušeným přítelem a o pár hodin později jsme byli na nádraží v Coombe Tracey a vozík jsme poslali zpátky. Na nástupišti čekal malý chlapec.

„Nějaké rozkazy, pane?"

„Pojedeš tímhle vlakem do Londýna, Cartwrighte. Jakmile přijedeš, pošli mým jménem telegram siru Henrymu Baskervillovi, že jestli najde náprsní tašku, kterou jsem ztratil, má mi ji poslat doporučeně na Baker Street."

„Ano, pane."

„A zeptej se v nádražní kanceláři, jestli tu pro mě není nějaká zpráva."

Chlapec se vrátil s telegramem a Holmes mi ho podal. Stálo v něm:

Telegram obdržen. Jedu s nepodepsaným zatykačem. Přijedu v pět čtyřicet. Lestrade.

„To je odpověď na můj dnešní ranní telegram. Myslím, že je z profesionálů nejlepší, a možná budeme potřebovat jeho pomoc. A teď, Watsone, myslím, že svůj čas nemůžeme využít lépe, než když navštívíme vaši známou, paní Lauru Lyonsovou."

Jeho válečný plán se začínal vyjasňovat. Chtěl baroneta využít k tomu, aby Stapletonovy přesvědčil, že jsme opravdu odjeli, zatímco my se ve skutečnosti vrátíme právě ve chvíli, kdy nás bude nejspíš zapotřebí. Ten telegram z Londýna, kdyby se o něm sir Henry Stapletonovým zmínil, jim musel rozptýlit poslední podezření. Už jsem jako bych viděl, jak se naše sítě kolem té štiky s hubenou čelistí stahují.

Paní Laura Lyonsová byla ve své kanceláři a Sherlock Holmes zahájil rozhovor s takovou otevřeností a přímostí, že ji to značně ohromilo.

„Vyšetřuji okolnosti, za kterých zemřel zesnulý sir Charles Baskerville," řekl. „Tady můj přítel, doktor Watson, mi pověděl, co jste mu v té věci sdělila, a také, co jste zamlčela."

„Co jsem zamlčela?" zeptala se vzdorně.

„Přiznala jste, že jste sira Charlese požádala, aby byl v deset hodin u branky. Víme, že právě tam a v tu hodinu zemřel. Zamlčela jste, jaká je mezi těmi událostmi souvislost."

„Žádná souvislost tam není."

„V tom případě by to byla opravdu mimořádná náhoda. Ale myslím, že se nám tu souvislost nakonec podaří prokázat. Chci k vám být naprosto upřímný, paní Lyonsová. Považujeme tento případ za vraždu a důkazy mohou usvědčit nejen vašeho přítele pana Stapletona, ale i jeho ženu."

Dáma vyskočila ze židle.

„Jeho ženu!" vykřikla.

„Už to není tajemství. Ta osoba, která se vydávala za jeho sestru, je ve skutečnosti jeho žena."

Paní Lyonsová si znovu sedla. Svírala opěradla židle a viděl jsem, že její růžové nehty od toho stisku zbělely.

„Jeho ženu!" řekla znovu. „Jeho ženu! Vždyť není ženatý."

Sherlock Holmes pokrčil rameny.

„Dokažte mi to! Dokažte mi to! A jestli to dokážete…!"

Divoký záblesk v jejích očích řekl víc než jakákoli slova.

„Přišel jsem na to připraven," řekl Holmes a vytáhl z kapsy několik papírů. „Tady je fotografie toho páru, pořízená v Yorku před čtyřmi lety. Na rubu stojí ‚Pan a paní Vandeleurovi', ale jeho snadno poznáte, a ji také, jestli ji znáte od vidění. Tady jsou tři písemné popisy pana a paní Vandeleurových od důvěryhodných svědků. Tehdy vedli sou-

kromou školu svatého Olivera. Přečtěte si je a uvidíte, jestli můžete o totožnosti těch lidí pochybovat."

Pohlédla na ně a pak k nám vzhlédla se strnulou, ztuhlou tváří zoufalé ženy.

„Pane Holmesi," řekla, „tenhle muž mi nabídl manželství pod podmínkou, že se mi podaří rozvést se s manželem. Lhal mi, ten ničema, ve všem, v čem jen mohl. Ani slovo pravdy mi nikdy neřekl. A proč – proč? Myslela jsem, že to všechno dělá kvůli mně. Ale teď vidím, že jsem v jeho rukou nikdy nebyla ničím jiným než nástrojem. Proč bych měla zachovávat věrnost tomu, kdo ji mně nikdy nezachoval? Proč bych se ho měla snažit chránit před následky jeho vlastních zlých činů? Ptejte se mě, na co chcete, a nic nezamlčím. Jedno vám přísahám: když jsem psala ten dopis, ani ve snu mě nenapadlo, že by se mohlo něco zlého stát tomu starému pánovi, který byl mým nejlaskavějším přítelem."

„Naprosto vám věřím, madam," řekl Sherlock Holmes. „Vyprávět o těch událostech pro vás musí být velmi bolestné, a možná vám to usnadním, když vám řeknu, co se stalo, a vy mě opravíte, kdybych se v něčem podstatném mýlil. Napsat ten dopis vám navrhl Stapleton?"

„Diktoval mi ho."

„Předpokládám, že jako důvod uvedl, že od sira Charlese dostanete pomoc na soudní výlohy spojené s vaším rozvodem?"

„Přesně tak."

„A potom, když jste dopis odeslala, vás od té schůzky zrazoval?"

„Řekl mi, že by se dotklo jeho sebeúcty, kdyby peníze na takovou věc opatřil nějaký jiný muž, a že ačkoli je sám chudý, obětuje poslední penny, aby odstranil překážky, které nás dělí."

„Zdá se, že je to velmi důsledná povaha. A pak jste nic neslyšela, dokud jste si v novinách nepřečetla zprávy o té smrti?"

„Ne."

„A on vás přiměl přísahat, že o své schůzce se sirem Charlesem nic neřeknete?“

„Ano. Řekl, že ta smrt je velmi záhadná a že bych jistě byla podezřelá, kdyby fakta vyšla najevo. Zastrašil mě, abych mlčela.“

„Přesně tak. Ale měla jste svá podezření?“

Zaváhala a sklopila oči.

„Znala jsem ho,“ řekla. „Ale kdyby mi zůstal věrný, byla bych mu věrná i já.“

„Myslím, že jste celkem vzato šťastně vyvázla,“ řekl Sherlock Holmes. „Měla jste ho v moci a on to věděl, a přece jste naživu. Několik měsíců jste chodila po samém okraji propasti. Teď se s vámi musíme rozloučit, paní Lyonsová, a je pravděpodobné, že o nás velmi brzy zase uslyšíte.“

„Náš případ se uzavírá a jedna potíž za druhou se před námi rozplývá,“ řekl Holmes, když jsme stáli a čekali na příjezd rychlíku z Londýna. „Brzy budu moct vylíčit v jediném souvislém vyprávění jeden z nejpodivnějších a nejsenzačnějších zločinů novější doby. Znalci kriminalistiky si vzpomenou na obdobné události v Grodnu v Malorusku v roce osmnáct set šedesát šest a samozřejmě jsou tu ještě Andersonovy vraždy v Severní Karolíně, ale tento případ má některé rysy, které jsou zcela jeho vlastní. Ani teď proti tomu nanejvýš prohnanému muži nemáme jasný případ. Ale velmi bych se divil, kdyby nebyl dost jasný dřív, než dnes v noci půjdeme spát.“

Do stanice s hukotem vjel londýnský rychlík a z vagonu první třídy vyskočil malý, šlachovitý muž, buldok v lidské podobě. Všichni tři jsme si potřásli rukama a podle uctivého pohledu, jakým se Lestrade díval na mého společníka, jsem hned poznal, že se od dob, kdy spolu poprvé pracovali, leccos naučil. Dobře jsem si pamatoval, jaké pohrdání tehdy teorie toho myslitele vzbuzovaly v muži praxe.

„Něco dobrého?“ zeptal se.

„Největší věc za poslední léta," řekl Holmes. „Máme dvě hodiny, než budeme muset myslet na odjezd. Myslím, že bychom je mohli využít k tomu, abychom se navečeřeli, a pak, Lestrade, vám vyženeme londýnskou mlhu z hrdla tím, že vám dopřejeme doušek čistého nočního vzduchu Dartmooru. Ještě jste tam nebyl? Inu, myslím, že na svou první návštěvu nezapomenete."

Kapitola čtrnáctá – Pes baskervillský

Jednou z vad Sherlocka Holmese – smíme-li to ovšem vůbec nazývat vadou – bylo, že se krajně zdráhal svěřit komukoli své plány v úplnosti až do okamžiku, kdy se naplnily. Zčásti to nepochybně pramenilo z jeho panovačné povahy, která ráda ovládala a překvapovala lidi kolem sebe. Zčásti také z profesní opatrnosti, která mu velela nikdy nic neriskovat. Pro ty, kdo jednali jako jeho zmocněnci a pomocníci, to ale bylo velkou zkouškou trpělivosti. Často jsem tím trpěl, ale nikdy víc než během té dlouhé jízdy tmou. Před námi stála velká zkouška, konečně jsme se chystali k poslednímu úsilí, a Holmes přesto nic neřekl a já jsem se mohl jen dohadovat, jak bude postupovat. Nervy se mi rozechvěly očekáváním, když mi konečně studený vítr v obličeji a temné, prázdné prostory po obou stranách úzké cesty prozradily, že jsme zase zpátky na vřesovišti. Každý krok koní a každá otáčka kol nás přibližovaly k našemu největšímu dobrodružství.

V hovoru nám překážela přítomnost kočího najatého vozu, takže jsme museli mluvit o bezvýznamných věcech, zatímco nervy jsme měli napjaté vzrušením a očekáváním. Když jsme konečně minuli Franklandův dům a věděli jsme, že se blížíme k sídlu a k místu činu, po tom nepřirozeném sebeovládání se mi ulevilo. Nedojeli jsme až ke dveřím, ale vystoupili jsme u brány do aleje. Vůz jsme zaplatili a poslali ho, ať se okamžitě vrátí do Coombe Tracey, a sami jsme se vydali pěšky k Merripit House.

„Jste ozbrojen, Lestrade?“

Malý detektiv se usmál. „Dokud mám kalhoty, mám zadní kapsu, a dokud mám zadní kapsu, mám v ní něco."

„Dobře! Můj přítel a já jsme na nepředvídané události také připraveni."

„V téhle věci jste náramně zamlklý, pane Holmesi. O co ted hrajeme?"

„Hrajeme na čekanou."

„Namouduši, moc veselé místo to tedy není," řekl detektiv, otřásl se a rozhlédl se po ponurých svazích kopce a po obrovském jezeře mlhy, které leželo nad grimpenskou bažinou. „Vidím před námi světla nějakého domu."

„To je Merripit House a konec naší cesty. Musím vás požádat, abyste šli po špičkách a mluvili jen šeptem."

Opatrně jsme postupovali po cestě, jako bychom mířili k domu, ale když jsme od něj byli asi dvě stě yardů, Holmes nás zastavil.

„Tohle bude stačit," řekl. „Ty skály napravo poskytují znamenitý úkryt."

„Máme čekat tady?"

„Ano, tady si připravíme malou léčku. Vlezte do téhle prohlubně, Lestrade. Vy jste byl uvnitř toho domu, že, Watsone? Dokážete říct, jak jsou rozmístěné pokoje? Co jsou ta mřížková okna na tomhle konci?"

„Myslím, že to jsou okna kuchyně."

„A to další, které tak jasně svítí?"

„To je určitě jídelna."

„Rolety jsou vytažené. Vy se tady vyznáte nejlíp. Proplížte se tiše dopředu a podívejte se, co dělají – ale proboha nedejte jim poznat, že je někdo pozoruje!"

Po špičkách jsem sešel po pěšině a přikrčil se za nízkou zídkou, která obklopovala zakrslý ovocný sad. Plížil jsem se v jejím stínu, až jsem se dostal na místo, odkud jsem mohl vidět přímo do okna bez záclon.

V pokoji byli jen dva muži, sir Henry a Stapleton. Seděli z obou stran kulatého stolu, ke mně z profilu. Oba kouřili doutníky a před sebou měli kávu a víno. Stapleton živě hovořil, ale baronet vypadal bledý a duchem nepřítomný. Možná na něm těžce ležela myšlenka na tu osamělou cestu přes zlověstné vřesoviště.

Jak jsem je pozoroval, Stapleton vstal a vyšel z pokoje, kdežto sir Henry si znovu nalil, opřel se v křesle a pokuřoval doutník. Slyšel jsem zavrzat dveře a ostré křupání bot na štěrku. Kroky přešly po pěšině na druhé straně zídky, pod kterou jsem se krčil. Vyhlédl jsem přes ni a uviděl jsem, jak se přírodovědec zastavil u dveří kůlny v rohu sadu. V zámku se otočil klíč, a když vstoupil dovnitř, ozval se odtamtud zvláštní šramot. Zůstal uvnitř jen asi minutu, pak jsem slyšel, jak se klíč znovu otočil, a on prošel kolem mě a vrátil se do domu. Viděl jsem, jak se znovu připojil ke svému hostu, a tiše jsem se proplížil zpátky tam, kde čekali moji společníci, abych jim řekl, co jsem viděl.

„Říkáte, Watsone, že ta dáma tam není?“ zeptal se Holmes, když jsem skončil svou zprávu.

„Ne.“

„Kde tedy může být, když v žádném jiném pokoji kromě kuchyně nesvítí světlo?“

„Nedovedu si představit, kde je.“

Říkal jsem už, že nad velkou grimpenskou bažinou visela hustá bílá mlha. Pomalu se sunula naším směrem a na té straně se kupila jako zeď, nízká, ale hustá a ostře ohraničená. Svítil na ni měsíc a vypadala jako obrovské třpytivé ledové pole, z něhož vyčnívaly vrcholky vzdálených skalisek jako balvany unášené na jeho hladině. Holmes k ní měl obrácenou tvář a netrpělivě si cosi mumlal, jak sledoval, jak se líně posouvá.

„Postupuje k nám, Watsone.“

„Je to vážné?“

„Velmi vážné – je to jediná věc na světě, která mi mohla pokazit plány. Už to nemůže dlouho trvat. Je deset hodin. Náš úspěch a dokonce i jeho život můžou záviset na tom, jestli vyjde ven dřív, než mlha zakryje cestu."

Noc nad námi byla jasná a krásná. Hvězdy svítily chladně a zářivě a půlměsíc koupal celou krajinu v měkkém, nejistém světle. Před námi se rýsovala temná hmota domu, jeho zubatá střecha a naježené komíny ostře vykreslené proti nebi poprášenému stříbrem. Ze spodních oken se přes sad a vřesoviště táhly široké pruhy zlatého světla. Jeden z nich náhle zhasl. Služebnictvo odešlo z kuchyně. Zbývala jen lampa v jídelně, kde ti dva muži, vražedný hostitel a nic netušící host, pořád rozmlouvali nad doutníky.

S každou minutou se ta bílá pláň, načechraná jako vlna, která pokrývala polovinu vřesoviště, sunula blíž a blíž k domu. První tenké cáry se už vlnily přes zlatý čtverec osvětleného okna. Vzdálenější zed sadu už nebyla vidět a stromy vyčnívaly z víru bílé páry. Jak jsme se dívali, plazily se chuchvalce mlhy kolem obou rohů domu a pomalu se slévaly v jediný hustý val, na němž horní patro a střecha plavaly jako podivná loď na šerém moři. Holmes vášnivě udeřil dlaní do skály před sebou a netrpělivě dupal.

„Jestli do čtvrt hodiny nevyjde, bude cesta zakrytá. Za půl hodiny neuvidíme ani vlastní ruku před očima."

„Neměli bychom ustoupit dál, na vyšší místo?"

„Ano, myslím, že by to bylo dobře."

A tak jsme před stěnou mlhy, jak se hrnula kupředu, ustupovali, až jsme byli půl míle od domu, a to husté bílé moře s horním okrajem postříbřeným měsícem se pořád pomalu a neúprosně sunulo dál.

„Jdeme příliš daleko," řekl Holmes. „Nesmíme riskovat, že ho to dostihne dřív, než se k nám dostane. Musíme se za každou cenu udržet tam, kde jsme." Padl na kolena a přitiskl ucho k zemi. „Díky Bohu, myslím, že ho slyším přicházet."

Ticho vřesoviště prolomil zvuk rychlých kroků. Krčili jsme se mezi kameny a upřeně jsme hleděli na val se stříbrným okrajem před sebou. Kroky sílily a z mlhy jako zpoza opony vystoupil muž, na kterého jsme čekali. Když se vynořil do jasné noci plné hvězd, překvapeně se rozhlédl. Pak rychle šel po cestě, minul nás těsně v místě, kde jsme leželi, a pokračoval do dlouhého svahu za námi. Za chůze se pořád ohlížel přes jedno i druhé rameno jako člověk, kterému není dobře po duši.

„Pst!“ zvolal Holmes a já jsem uslyšel ostré cvaknutí natahované pistole. „Pozor! Už je tu!“

Odněkud z nitra toho plazícího se valu se ozývalo tenké, ostré, nepřetržité ťapkání. Mrak byl padesát yardů od místa, kde jsme leželi, a my jsme na něj všichni tři upřeně zírali a nevěděli jsme, jaká hrůza z něj vyrazí. Byl jsem u Holmesova lokte a na okamžik jsem pohlédl do jeho tváře. Byla bledá a jásavá a oči mu v měsíčním světle jasně zářily. Pak se ale náhle vytřeštily do strnulého, upřeného pohledu a rty se mu úžasem pootevřely. V tutéž chvíli Lestrade hrůzou zaječel a vrhl se obličejem k zemi. Vyskočil jsem na nohy, ochablou rukou jsem svíral pistoli a mysl mi ochromil ten děsivý tvor, který na nás vyskočil ze stínů mlhy. Byl to pes, obrovský pes černý jako uhel, ale takový pes, jakého smrtelné oči ještě nikdy nespatřily. Z otevřené tlamy mu šlehal oheň, oči mu žhnuly doutnavým svitem, čenich, srst na šíji i lalok na krku měl obkreslené mihotavým plamenem. Ani v horečném snu choré mysli by si člověk nedokázal představit nic divočejšího, děsivějšího a pekelnějšího než tu temnou postavu a tu divokou tlamu, které se na nás vyřítily ze zdi mlhy.

Ta obrovská černá bestie se dlouhými skoky řítila dolů po cestě, těsně v patách našemu příteli. To zjevení nás tak ochromilo, že jsme ji nechali proběhnout kolem, než jsme se vzpamatovali. Pak jsme s Holmesem vystřelili oba zároveň a zvíře příšerně zavylo, z čehož bylo jasné, že ho aspoň jedna kulka zasáhla. Nezastavilo se však a hnalo se dál.

Daleko na cestě jsme viděli sira Henryho, jak se ohlíží, tvář v měsíčním světle bílou, ruce zdvižené hrůzou, a bezmocně zírá na tu strašlivou věc, která ho štvala. Ale to bolestné zavytí psa rozfoukalo všechny naše obavy do větru. Když byl zranitelný, byl smrtelný, a když jsme ho mohli zranit, mohli jsme ho i zabít. Nikdy jsem neviděl nikoho běžet tak, jako běžel Holmes té noci. Platím za rychlého běžce, ale on mě předběhl o tolik, o kolik jsem já předběhl malého profesionála. Jak jsme letěli vzhůru po cestě, slyšeli jsme před sebou výkřik za výkřikem sira Henryho a hluboký řev psa. Doběhl jsem včas, abych viděl, jak se bestie vrhla na svou oběť, srazila ji k zemi a rvala se jí po hrdle. V příštím okamžiku ale Holmes vypálil do boku zvířete všech pět ran ze svého revolveru. S posledním zavytím agónie a se zlostným chňapnutím do vzduchu se pes převalil na záda, všemi čtyřmi zuřivě hrabal, a pak bezvládně padl na bok. Udýchaně jsem se sklonil a přitiskl pistoli k té strašlivé, světélkující hlavě, ale mačkat spoušť už nemělo smysl. Obrovský pes byl mrtvý.

Sir Henry ležel v bezvědomí tam, kde padl. Strhli jsme mu límec a Holmes zašeptal děkovnou modlitbu, když jsme viděli, že nemá žádnou ránu a že záchrana přišla včas. Víčka našeho přítele se už zachvěla a slabě se pokusil pohnout. Lestrade mu vsunul mezi zuby svou placatku s brandy a vzhůru k nám pohlédly dvě vyděšené oči.

„Můj Bože!“ zašeptal. „Co to bylo? Proboha, co to bylo?“

„Ať to bylo cokoli, je to mrtvé,“ řekl Holmes. „Rodinného strašidla jsme se zbavili jednou provždy.“

Už jen velikostí a silou to byl strašlivý tvor, který tu před námi ležel natažený. Nebyl to čistokrevný svatohubertský pes ani čistokrevný mastif, vypadal spíš jako kříženec obou – vychrtlý, divoký a velký jako menší lvice. I teď v nehybnosti smrti jako by z obrovských čelistí kapal namodralý plamen a malé, hluboko posazené kruté oči byly lemované ohněm. Položil jsem ruku na světélkující čenich, a když jsem ji zvedl, moje vlastní prsty ve tmě doutnaly a svítily.

„Fosfor," řekl jsem.

„Důmyslně upravený fosfor," řekl Holmes a očichával mrtvé zvíře. „Nemá žádný pach, který by mu mohl otupit čich. Dlužíme vám hlubokou omluvu, sire Henry, že jsme vás vystavili takovému leknutí. Byl jsem připraven na psa, ale ne na takového tvora, jako je tenhle. A mlha nám nedala moc času, abychom ho přivítali."

„Zachránili jste mi život."

„Poté, co jsme ho nejdřív ohrozili. Máte dost síly, abyste se postavil?"

„Dejte mi ještě doušek té brandy a budu připraven na cokoli. Tak! A teď, kdybyste mi pomohli vstát. Co chcete dělat?"

„Nechat vás tady. Na další dobrodružství dnes v noci nejste. Jestli počkáte, jeden z nás se s vámi vrátí do sídla."

Pokusil se vrávoravě postavit na nohy, ale byl pořád strašně bledý a třásl se na celém těle. Pomohli jsme mu ke skále, kde seděl, chvěl se a obličej měl zabořený v dlaních.

„Teď vás musíme opustit," řekl Holmes. „Zbytek naší práce se musí dokončit a každá chvíle je důležitá. Případ máme, teď už nám chybí jen náš muž.

„Je tisíc ku jedné, že ho v domě nenajdeme," pokračoval, když jsme rychle spěchali zpátky dolů po cestě. „Ty výstřely mu musely prozradit, že hra skončila."

„Byli jsme dost daleko a ta mlha je možná ztlumila."

„Šel za psem, aby ho odvolal – tím si můžete být jistý. Ne, ne, ten už je pryč! Ale prohledáme dům, abychom měli jistotu."

Hlavní dveře byly otevřené, a tak jsme vtrhli dovnitř a spěchali z pokoje do pokoje, k úžasu vetchého starého sluhy, který nás potkal na chodbě. Světlo bylo jen v jídelně, ale Holmes popadl lampu a nenechal v domě jediný kout neprohledaný. Po muži, kterého jsme pronásledovali, jsme nenašli ani stopu. V horním patře však byly jedny dveře do ložnice zamčené.

„Tady uvnitř někdo je," zvolal Lestrade. „Slyším, že se něco hýbe. Otevřete ty dveře!"

Zevnitř se ozývalo slabé sténání a šustění. Holmes kopl plochou chodidla do dveří těsně nad zámkem a ty se rozletěly. S pistolemi v rukou jsme všichni tři vtrhli do pokoje.

Ale po zoufalém a vzdorném padouchovi, kterého jsme tam čekali, nebylo ani stopy. Místo toho jsme stanuli před něčím tak podivným a tak nečekaným, že jsme chvíli jen užasle zírali.

Pokoj byl upraven na malé muzeum a podél stěn stála řada prosklených vitrín plných motýlů a můr – sbírky, jejíž budování bylo pro tohoto složitého a nebezpečného muže odpočinkem. Uprostřed místnosti stál svislý trám, který tam kdysi postavili jako podpěru starého, červotočem rozežraného břevna, jež nese střechu. K tomuto sloupu byla přivázaná postava, tak omotaná a zahalená do prostěradel, jimiž ji připoutali, že se v tu chvíli nedalo poznat, jestli je to muž, nebo žena. Jeden ručník vedl kolem hrdla a byl upevněný za sloupem. Druhý zakrýval spodní část obličeje a nad ním na nás hleděly dvě tmavé oči – oči plné žalu, studu a strašlivé otázky. Za minutu jsme strhli roubík a rozmotali pouta a paní Stapletonová se před námi svezla na podlahu. Když jí krásná hlava klesla na prsa, uviděl jsem přes její šíji jasně rudou podlitinu od biče.

„Ten surovec!" zvolal Holmes. „Sem, Lestrade, tu vaši láhev s brandy! Posaďte ji do křesla! Omdlela z týrání a vyčerpání."

Znovu otevřela oči.

„Je v bezpečí?" zeptala se. „Utekl?"

„Nám neuteče, madam."

„Ne, ne, nemyslela jsem svého manžela. Sir Henry? Je v bezpečí?"

„Ano."

„A ten pes?"

„Je mrtvý."

Dlouze a spokojeně si povzdechla.

„Díky Bohu! Díky Bohu! Ach, ten ničema! Podívejte, jak se mnou zacházel!“ Prudce vysunula paže z rukávů a my jsme s hrůzou viděli, že jsou celé poseté modřinami. „Ale tohle nic není – vůbec nic! On mučil a poskvrnil mou mysl a mou duši. Všechno jsem dokázala snést, týrání, samotu, život ve lži, všechno, dokud jsem se ještě mohla upínat k naději, že mě miluje. Ale teď vím, že i v tomhle jsem mu byla jen hračkou a nástrojem.“ Jak mluvila, propukla ve vášnivé vzlykání.

„Nepřejete mu nic dobrého, madam,“ řekl Holmes. „Povězte nám tedy, kde ho najdeme. Jestli jste mu kdy pomáhala ve zlém, pomozte teď nám, a tak to odčiňte.“

„Je jen jedno místo, kam mohl utéct,“ odpověděla. „Uprostřed bažiny je na ostrůvku starý cínový důl. Tam choval svého psa a tam si také připravil všechno, aby měl kde se ukrýt. Tam by utekl.“

Val mlhy se tiskl k oknu jako bílá vata. Holmes k němu pozvedl lampu.

„Podívejte,“ řekl. „Do grimpenské bažiny dnes v noci nikdo cestu nenajde.“

Rozesmála se a zatleskala. Oči i zuby se jí leskly divokým veselím.

„Cestu dovnitř najít může, ale ven nikdy,“ zvolala. „Jak by dnes v noci viděl ty značkovací tyčky? Zasadili jsme je spolu, on a já, aby vyznačovaly stezku přes bažinu. Ach, kdybych je jen mohla dnes vytrhat. Pak byste ho teprve měli ve své moci!“

Bylo nám jasné, že dokud se mlha nezvedne, jakékoli pronásledování je marné. Mezitím jsme nechali Lestrada, aby držel dům, a Holmes a já jsme se s baronetem vrátili do Baskervillského sídla. Příběh Stapletonových už se před ním nedal zatajit, ale snesl ránu statečně, když se dozvěděl pravdu o ženě, kterou miloval. Otřes z nočních dobrodružství mu však rozbil nervy a k ránu ležel v horečném blouznění s vysokou teplotou a staral se o něj doktor Mortimer. Ti dva měli spolu později procestovat celý svět, než se sir Henry znovu stal tím zdra-

vým, bodrým mužem, jakým byl, dokud se nestal pánem toho zlověstného panství.

A teď rychle spěji k závěru tohoto podivuhodného vyprávění, v němž jsem se snažil dát čtenáři prožít s námi ty temné obavy a neurčité dohady, které nám tak dlouho zastíraly život a skončily tak tragicky. Ráno po smrti psa se mlha zvedla a paní Stapletonová nás dovedla k místu, kde spolu našli stezku přes močál. Když jsme viděli, s jakou dychtivostí a s jakou radostí nás navádí na stopu svého manžela, pochopili jsme, jak hrozný byl život té ženy. Nechali jsme ji stát na úzkém poloostrově pevné rašelinné půdy, který se zužoval do širého močálu. Od jeho konce ukazovaly tenké tyčky, zasazené tu a tam, kudy se stezka klikatila od trsu k trsu sítiny mezi jámami pokrytými zelenou pěnou a odpornými bažinami, které cizinci zatarasily cestu. Přerostlé rákosí a bujné, slizké vodní rostliny nám vysílaly do tváří pach hniloby a těžké, nezdravé výpary a nejeden chybný krok nás vnořil až po stehna do temné, chvějící se bažiny, která se kolem našich nohou na yardy daleko vlnila v měkkých záhybech. Její houževnaté sevření nás za chůze rvalo za paty, a když jsme se do ní propadli, bylo to, jako by nás nějaká zlovolná ruka stahovala dolů do těch ohavných hlubin, tak zarputilé a cílevědomé bylo to sevření, v němž nás držela. Jen jednou jsme uviděli stopu, že tou nebezpečnou cestou někdo prošel před námi. Z trsu suchopýru, který ji nadnášel nad bahnem, vyčnívala nějaká tmavá věc. Holmes se po pás propadl, když sestoupil ze stezky, aby ji uchopil, a kdybychom tam nebyli, abychom ho vytáhli, už nikdy by nevstoupil na pevnou zem. Zvedl do vzduchu starou černou botu. Na kůži uvnitř bylo vytištěno „Meyers, Toronto".

„Ta stojí za bahenní koupel," řekl. „Je to ztracená bota našeho přítele sira Henryho."

„Stapleton ji sem odhodil na útěku."

„Přesně tak. Podržel si ji v ruce, když s ní navedl psa na stopu. Utekl, když věděl, že hra skončila, a pořád ji svíral. A na tomhle místě své-

ho útěku ji odhodil. Víme přinejmenším, že až sem se dostal bezpečně."

Víc než to jsme se ale už nikdy neměli dozvědět, i když jsme leccos mohli tušit. Stopy v bažině nebylo možné najít, protože stoupající bahno je rychle zalilo, ale když jsme konečně dorazili na pevnější půdu za močálem, všichni jsme je dychtivě hledali. Nikdy jsme však nezahlédli ani tu nejmenší. Jestli nám země nelhala, Stapleton nikdy nedošel na ostrov, kde chtěl najít útočiště a ke kterému se té poslední noci prodíral mlhou. Někde v srdci velké grimpenské bažiny, dole v ohavném slizu obrovského močálu, který ho pohltil, je navždy pohřben ten chladný muž s krutým srdcem.

Na ostrůvku obklopeném močálem, kde skrýval svého divokého spojence, jsme po něm našli mnoho stop. Obrovské hnací kolo a šachta napůl zasypaná sutí ukazovaly, kde býval opuštěný důl. Vedle se rozpadaly zbytky hornických chalup; horníky odtud nepochybně vyhnal odporný puch okolní bažiny. V jedné z nich ukazovala skoba s řetězem a hromada ohlodaných kostí, kde bylo zvíře zavřené. Mezi troskami ležela kostra, na které ještě ulpěla změť hnědé srsti.

„Pes!" řekl Holmes. „Propána, kudrnatý španěl. Chudák Mortimer už svého miláčka nikdy neuvidí. Nu, nemyslím, že by tohle místo skrývalo nějaké tajemství, které jsme už neprohlédli. Psa ukrýt dokázal, ale umlčet jeho hlas nedokázal, a odtud pocházelo to vytí, které nebylo příjemné poslouchat ani za denního světla. V nouzi mohl psa držet v kůlně v Merripit House, ale vždycky to bylo riskantní, a odvážil se to teprve v ten rozhodující den, který považoval za vyvrcholení všeho svého úsilí. Tahle pasta v plechovce je nepochybně ta světélkující směs, kterou bylo zvíře natřené. Vnukla mu ji samozřejmě pověst o rodinném pekelném psu a touha vyděsit starého sira Charlese k smrti. Není divu, že ten ubohý trestanec utíkal a křičel, stejně jako náš přítel a jako bychom to možná udělali i my sami, když uviděl, jak se za ním tmou vřesoviště řítí takový tvor. Byl to lstivý nápad, protože

nehledě na možnost uštvat oběť k smrti, který venkovan by se odvážil takového tvora zkoumat příliš zblízka, kdyby ho na vřesovišti zahlédl, jako ho mnozí zahlédli? Řekl jsem to v Londýně, Watsone, a říkám to znovu teď: ještě nikdy jsme nepomáhali dopadnout nebezpečnějšího člověka, než je ten, který leží tamhle“ – a máchl dlouhou paží k nesmírné strakaté ploše močálu poseté zelenými skvrnami, která se táhla do dálky, až splynula s rezavě hnědými svahy vřesoviště.

Kapitola patnáctá – Ohlédnutí

Byl konec listopadu a Holmes a já jsme jednoho sychravého, mlhavého večera seděli každý z jedné strany planoucího krbu v našem obývacím pokoji na Baker Street. Od tragického vyústění naší cesty do Devonshiru se zabýval dvěma záležitostmi nejvyšší důležitosti. V první z nich odhalil hanebné jednání plukovníka Upwooda v souvislosti s proslulým karetním skandálem v klubu Nonpareil, ve druhé hájil nešťastnou madame Montpensier proti obvinění z vraždy, které nad ní viselo v souvislosti se smrtí její nevlastní dcery, mademoiselle Carére – té mladé dámy, která, jak si čtenář jistě vzpomene, byla o šest měsíců později nalezena živá a vdaná v New Yorku. Můj přítel měl výtečnou náladu z úspěchu, který provázel celou řadu obtížných a důležitých případů, a tak se mi podařilo přimět ho, aby se mnou probral podrobnosti baskervillské záhady. Trpělivě jsem na tuto příležitost čekal, protože jsem věděl, že nikdy nedovolí, aby se případy prolínaly, a že jeho jasnou a logickou mysl nelze odvést od současné práce k vzpomínkám na minulost. Sir Henry a doktor Mortimer však byli v Londýně, na cestě k té dlouhé plavbě, kterou siru Henrymu doporučili, aby si zotavil otřesené nervy. Toho odpoledne nás navštívili, a tak bylo přirozené, že se o tom tématu začalo mluvit.

„Celý průběh událostí," řekl Holmes, „byl z pohledu muže, který si říkal Stapleton, prostý a přímočarý, ačkoli nám, kteří jsme zpočátku neměli jak poznat pohnutky jeho činů a mohli jsme se dozvědět jen část faktů, to všechno připadalo nesmírně spletité. Měl jsem tu výhodu, že jsem dvakrát mluvil s paní Stapletonovou, a případ je teď objas-

něn tak úplně, že nevím o ničem, co by pro nás zůstalo tajemstvím. Pár poznámek k té věci najdete pod písmenem B v mém rejstříku případů."

„Možná byste mi laskavě nastínil průběh událostí zpaměti."

„Jistě, i když nemohu zaručit, že mám v hlavě všechna fakta. Soustředěné duševní úsilí má zvláštní schopnost vymazávat to, co minulo. Advokát, který má svůj případ v malíčku a dokáže se o jeho předmětu přít i s odborníkem, zjistí, že týden či dva u soudu mu to všechno zase vyženou z hlavy. Tak každý můj případ vytlačí ten předchozí a mademoiselle Carére mi zastřela vzpomínku na Baskervillské sídlo. Zítra mi může být předložen nějaký jiný malý problém, který zase vytlačí tu krásnou Francouzku i hanebného Upwooda. Pokud jde o případ psa, vylíčím vám však průběh událostí tak přesně, jak dokážu, a vy mě upozorníte na všechno, co jsem snad zapomněl.

„Moje pátrání nade vši pochybnost ukázalo, že rodinný portrét nelhal a že ten chlap byl opravdu Baskerville. Byl synem onoho Rodgera Baskervilla, mladšího bratra sira Charlese, který se špatnou pověstí uprchl do Jižní Ameriky, kde prý zemřel svobodný. Ve skutečnosti se ale oženil a měl jediné dítě, tohoto chlapa, jehož skutečné jméno je stejné jako otcovo. Ten se oženil s Beryl Garciovou, jednou z kostarických krasavic, zpronevěřil značnou částku veřejných peněz, změnil si jméno na Vandeleur a uprchl do Anglie, kde ve východním Yorkshiru založil školu. K tomuhle zvláštnímu oboru podnikání se pustil proto, že se na plavbě do Anglie seznámil se souchotinářským vychovatelem a schopností toho muže využil, aby podnik vzkvétal. Vychovatel Fraser však zemřel a škola, která začínala dobře, klesla ze špatné pověsti do hanby. Vandeleurovým se hodilo změnit si jméno na Stapleton a on si přivezl zbytky svého jmění, své plány do budoucna a svou zálibu v entomologii na jih Anglie. V Britském muzeu jsem zjistil, že v tom oboru byl uznávanou autoritou a že jméno Vandeleur je

natrvalo spojeno s jistou můrou, kterou jako první popsal v dobách, kdy žil v Yorkshiru.

„Teď se dostáváme k té části jeho života, která pro nás měla tak nesmírnou důležitost. Ten chlap se zjevně vyptával a zjistil, že mezi ním a cenným panstvím stojí jen dva životy. Když odjížděl do Devonshiru, byly jeho plány, myslím, krajně mlhavé, ale že měl od začátku zlé úmysly, je zřejmé z toho, jak vzal s sebou svou ženu v roli své sestry. Myšlenku použít ji jako vějičku měl zjevně už v hlavě, i když si možná ještě nebyl jistý, jak uspořádá podrobnosti svého spiknutí. Chtěl nakonec získat panství a byl ochoten k tomu použít jakýkoli nástroj a podstoupit jakékoli riziko. Nejdřív se usadil co nejblíž ke svému rodovému sídlu a pak začal pěstovat přátelství se sirem Charlesem Baskervillem a se sousedy.

„Sám baronet mu vyprávěl o rodinném psovi, a tak připravil cestu k vlastní smrti. Stapleton, jak mu budu dál říkat, věděl, že starý pán má slabé srdce a že by ho otřes zabil. Tolik se dozvěděl od doktora Mortimera. Slyšel také, že sir Charles je pověrčivý a že tu ponurou pověst bere velmi vážně. Jeho vynalézavá mysl mu okamžitě napověděla způsob, jak baronetovi přivodit smrt, a přitom by bylo sotva možné vinu skutečnému vrahovi dokázat.

„Když tu myšlenku pojal, pustil se do jejího provedení se značnou rafinovaností. Obyčejný intrikán by se spokojil s divokým psem. Použít umělé prostředky, aby z toho zvířete udělal ďábla, byl od něj záblesk geniality. Psa koupil v Londýně u Rosse a Manglese, obchodníků na Fulham Road. Byl to nejsilnější a nejdivočejší pes, jakého měli. Přivezl ho severodevonskou tratí a velký kus cesty šel přes vřesoviště pěšky, aby ho dostal domů, aniž by vzbudil pozornost. Na svých lovech hmyzu se už naučil pronikat do grimpenské bažiny, a tak pro zvíře našel bezpečný úkryt. Tam ho uvázal a čekal na svou příležitost.

„Na tu si však musel nějakou dobu počkat. Starého pána nebylo možné vylákat v noci za hranice jeho pozemků. Několikrát Stapleton

se svým psem číhal v okolí, ale marně. Právě při těch bezvýsledných výpravách ho, nebo spíš jeho spojence, zahlédli venkované a pověst o démonickém psovi dostala nové potvrzení. Doufal, že sira Charlese do záhuby vyláká jeho žena, ale tady se ukázala nečekaně nepoddajná. Nechtěla starého pána zaplést do citového poutu, které by ho mohlo vydat do rukou jeho nepřítele. Nepohnuly s ní výhrůžky, a bohužel musím říct, že ani rány. Nechtěla s tím mít nic společného, a Stapleton se na čas ocitl ve slepé uličce.

„Východisko ze svých nesnází našel díky tomu, že ho sir Charles, který k němu přilnul, učinil prostředníkem své dobročinnosti v případě té nešťastné ženy, paní Laury Lyonsové. Tím, že se vydával za svobodného muže, nad ní získal naprostý vliv a dal jí na srozuměnou, že pokud dosáhne rozvodu s manželem, ožení se s ní. Jeho plány se náhle vyhrotily, když se dozvěděl, že sir Charles se chystá na radu doktora Mortimera opustit sídlo, a on sám předstíral, že s tím názorem souhlasí. Musel jednat okamžitě, jinak by se mu oběť mohla vymknout z moci. Přiměl proto paní Lyonsovou, aby napsala ten dopis a zapřísahala starého pána, aby se s ní večer před svým odjezdem do Londýna sešel. Pak jí nějakým zdánlivě rozumným argumentem zabránil, aby šla, a tak dostal příležitost, na kterou čekal.

„Když se večer vracel z Coombe Tracey, stihl ještě vzít psa, natřít ho svou pekelnou barvou a přivést zvíře k brance, u které měl důvod očekávat, že tam starý pán bude čekat. Pes, popichovaný svým pánem, přeskočil branku a pronásledoval nešťastného baroneta, který s křikem prchal tisovou alejí. V tom ponurém tunelu to musel být opravdu hrozný pohled, ta obrovská černá bestie s planoucí tlamou a žhnoucíma očima, jak se řítí za svou obětí. Na konci aleje baronet padl mrtev, zabila ho srdeční choroba a hrůza. Pes se držel na travnatém okraji, zatímco baronet běžel po cestě, takže nebyla vidět jiná stopa než ta lidská. Když ho zvíře uvidělo ležet bez hnutí, nejspíš se přiblížilo, aby ho očichalo, ale když zjistilo, že je mrtvý, zase se odvrátilo. Tehdy za-

nechalo ten otisk, kterého si doktor Mortimer skutečně všiml. Stapleton psa odvolal a rychle ho odvedl zpátky do jeho doupěte v grimpenské bažině, a zůstala záhada, která mátla úřady, poplašila celý kraj a nakonec přivedla případ do okruhu naší pozornosti.

„Tolik ke smrti sira Charlese Baskervilla. Vidíte tu ďábelskou lstivost: proti skutečnému vrahovi by se opravdu skoro nedalo nic dokázat. Jeho jediným spoluviníkem byl tvor, který ho nikdy nemohl prozradit, a groteskní, nepředstavitelná povaha celého nápadu ho jen činila účinnějším. Obě ženy, které byly do případu zapletené, paní Stapletonová i paní Laura Lyonsová, měly vůči Stapletonovi silné podezření. Paní Stapletonová věděla, že má se starým pánem zlé úmysly, a věděla i o existenci psa. Paní Lyonsová nevěděla ani jedno, ale zapůsobilo na ni, že smrt přišla v době schůzky, kterou nezrušila a o které věděl jen on. Obě však byly pod jeho vlivem a od žádné z nich se neměl čeho bát. První polovinu svého úkolu úspěšně splnil, ale ta obtížnější ještě zbývala.

„Je možné, že Stapleton o existenci dědice v Kanadě nevěděl. V každém případě se to velmi brzy dozvěděl od svého přítele doktora Mortimera a ten mu také vyprávěl všechny podrobnosti o příjezdu Henryho Baskervilla. Stapletonova první myšlenka byla, že by toho mladého cizince z Kanady možná šlo odstranit už v Londýně, aniž by vůbec přijel do Devonshiru. Své ženě nedůvěřoval od chvíle, kdy mu odmítla pomoci nastražit past na starého pána, a neodvažoval se ji nechat dlouho z očí, aby nad ní neztratil vliv. Proto ji vzal s sebou do Londýna. Jak jsem zjistil, bydleli v soukromém hotelu Mexborough na Craven Street, který byl ostatně jedním z těch, které obešel můj pomocník při hledání důkazů. Tady držel svou ženu zavřenou v pokoji, zatímco on, maskovaný plnovousem, sledoval doktora Mortimera na Baker Street a potom na nádraží a do hotelu Northumberland. Jeho žena jeho plány trochu tušila, ale měla ze svého manžela takový strach – strach, který měl kořeny v surovém týrání –, že se neodvážila napsat

a varovat muže, o němž věděla, že je v nebezpečí. Kdyby se dopis dostal Stapletonovi do rukou, nebyl by jistý ani její vlastní život. Nakonec, jak víme, se uchýlila k tomu, že vystříhala slova, z nichž sestavila vzkaz, a adresu na dopise napsala změněným písmem. Dopis došel k baronetovi a byl pro něj prvním varováním před nebezpečím.

„Pro Stapletona bylo velmi důležité získat nějaký kus oděvu sira Henryho, aby měl vždycky čím psa navést na jeho stopu, kdyby byl nucen ho použít. S rychlostí a drzostí pro něj typickou se do toho hned pustil, a nemůžeme pochybovat, že hotelový čistič bot nebo pokojská dostali pořádný úplatek, aby mu v tom pomohli. Náhodou však byla první bota, kterou pro něj obstarali, nová, a tedy pro jeho účel nepoužitelná. Nechal ji proto vrátit a obstaral si jinou – nesmírně poučná příhoda, protože mě přesvědčivě utvrdila v tom, že máme co dělat se skutečným psem, jelikož žádný jiný předpoklad nemohl vysvětlit tu dychtivost získat starou botu a tu lhostejnost k nové. Čím je nějaká příhoda výstřednější a groteskněji, tím pečlivěji je třeba ji prozkoumat, a právě ten bod, který zdánlivě případ komplikuje, je při náležité úvaze a vědeckém zpracování tím, který ho nejspíš objasní.

„Pak nás druhý den ráno navštívili naši přátelé, celou dobu sledovaní Stapletonem v drožce. Podle toho, jak znal náš byt a můj vzhled, i podle jeho celkového počínání se kloním k názoru, že Stapletonova zločinecká dráha se rozhodně neomezovala jen na tuhle jedinou baskervillskou záležitost. Je příznačné, že za poslední tři roky došlo na západě Anglie ke čtyřem velkým vloupáním a za žádné z nich nebyl nikdy nikdo zatčen. To poslední, ve Folkestone Court v květnu, bylo pozoruhodné chladnokrevným zastřelením mladého sluhy, který maskovaného a osamělého lupiče překvapil. Nepochybuji, že si Stapleton takhle doplňoval tenčící se prostředky a že už léta je to zoufalý a nebezpečný muž.

„Příklad jeho pohotovosti jsme měli toho rána, kdy nám tak úspěšně unikl, a také jeho drzosti, když mi po kočím vzkázal mé vlastní jmé-

no. Od té chvíle chápal, že jsem se případu v Londýně ujal, a že tam tedy nemá šanci. Vrátil se do Dartmooru a čekal na baronetův příjezd."

„Okamžik!" řekl jsem. „Sled událostí jste nepochybně popsal správně, ale je tu jeden bod, který jste nevysvětlil. Co se dělo se psem, když byl jeho pán v Londýně?"

„Té věci jsem věnoval jistou pozornost a je bezesporu důležitá. Není pochyb o tom, že Stapleton měl důvěrníka, i když je nepravděpodobné, že by se mu kdy vydal do moci tím, že by mu svěřil všechny své plány. V Merripit House byl starý sluha jménem Anthony. Jeho spojení se Stapletonovými lze vystopovat několik let nazpět, až do doby, kdy vedli školu, takže musel vědět, že jeho pán a paní jsou ve skutečnosti manželé. Ten muž zmizel a uprchl ze země. Je příznačné, že Anthony není v Anglii běžné jméno, kdežto Antonio je běžné ve všech španělských a hispanoamerických zemích. Ten muž mluvil stejně jako sama paní Stapletonová dobře anglicky, ale se zvláštním šišlavým přízvukem. Sám jsem toho starce viděl přecházet grimpenskou bažinu po stezce, kterou Stapleton vyznačil. Je tedy velmi pravděpodobné, že se v nepřítomnosti svého pána o psa staral právě on, i když možná nikdy nevěděl, k čemu se to zvíře používá.

„Stapletonovi pak odjeli do Devonshiru a vy se sirem Henrym jste je brzy následovali. Teď pár slov o tom, jak jsem si v té době stál já. Možná si vzpomenete, že když jsem zkoumal papír, na kterém byla nalepená vytištěná slova, pozorně jsem na něm hledal vodoznak. Přitom jsem ho držel jen pár palců od očí a ucítil jsem slabou vůni parfému, kterému se říká bílý jasmín. Existuje pětasedmdesát parfémů a pro kriminalistu je velmi nutné, aby je dokázal od sebe rozeznat. Z vlastní zkušenosti vím, že případy nejednou závisely na tom, zda je člověk rychle pozná. Ta vůně naznačovala přítomnost dámy a moje myšlenky se už začaly obracet ke Stapletonovým. Tak jsem měl jistotu

o psovi a tušil jsem, kdo je zločinec, ještě než jsme vůbec odjeli na západ.

„Mou úlohou bylo sledovat Stapletona. Bylo však zřejmé, že to nemůžu dělat, když budu s vámi, protože by se měl náramně na pozoru. Oklamal jsem proto všechny, i vás, a přijel jsem tajně, když se předpokládalo, že jsem v Londýně. Moje strádání nebylo tak velké, jak jste si představoval, ačkoli takové drobnosti nesmějí nikdy stát v cestě vyšetřování případu. Většinou jsem bydlel v Coombe Tracey a chýši na vřesovišti jsem používal jen tehdy, když bylo nutné být nablízku dějišti. Cartwright přijel se mnou a v přestrojení za venkovského chlapce mi byl velkou pomocí. Byl jsem na něm závislý, pokud jde o jídlo a čisté prádlo. Když jsem sledoval Stapletona, Cartwright často sledoval vás, takže jsem měl v ruce všechny nitky.

„Už jsem vám řekl, že vaše zprávy ke mně docházely rychle, protože se z Baker Street okamžitě posílaly do Coombe Tracey. Byly mi velmi užitečné, a zvlášť ten jediný kousek Stapletonova životopisu, který byl náhodou pravdivý. Mohl jsem zjistit totožnost toho muže i té ženy a konečně jsem přesně věděl, na čem jsem. Případ se značně zkomplikoval kvůli té příhodě s uprchlým trestancem a kvůli vztahům mezi ním a Barrymorovými. I tohle jste velmi účinně objasnil, ačkoli já jsem už k týmž závěrům došel na základě vlastních pozorování.

„Než jste mě objevil na vřesovišti, věděl jsem o celé té věci všechno, ale neměl jsem případ, se kterým by se dalo jít před porotu. Ani Stapletonův útok na sira Henryho té noci, který skončil smrtí nešťastného trestance, nám nijak zvlášť nepomohl dokázat našemu muži vraždu. Zdálo se, že nezbývá nic jiného než ho chytit při činu, a k tomu jsme museli použít sira Henryho, samotného a zdánlivě bez ochrany, jako návnadu. Tak jsme to udělali, a za cenu těžkého otřesu našeho klienta se nám podařilo případ uzavřít a dohnat Stapletona do záhuby. Musím přiznat, že je to výtka mému vedení případu, že sir Henry musel být něčemu takovému vystaven. Neměli jsme však jak předvídat

ten strašný, ochromující pohled, jaký ta bestie skýtala, a nemohli jsme předpovědět ani mlhu, díky níž na nás mohla vyrazit tak nenadále. Svého cíle jsme dosáhli za cenu, o které mě odborník i doktor Mortimer ujišťují, že bude jen přechodná. Dlouhá cesta možná našemu příteli pomůže, aby se zotavil nejen z otřesených nervů, ale i ze zraněných citů. Jeho láska k té dámě byla hluboká a upřímná, a pro něj bylo na celé té černé záležitosti nejsmutnější, že ho oklamala.

„Zbývá jen naznačit roli, kterou po celou dobu hrála ona. Není pochyb o tom, že Stapleton nad ní měl moc, ať to byla láska, nebo strach, nebo velmi pravděpodobně obojí, protože to rozhodně nejsou city, které by se navzájem vylučovaly. Každopádně byla naprosto účinná. Na jeho příkaz souhlasila, že se bude vydávat za jeho sestru, i když narazil na hranice své moci nad ní, když se z ní pokusil udělat přímou spoluvinici vraždy. Byla ochotna sira Henryho varovat, pokud to šlo bez toho, aby zapletla manžela, a znovu a znovu se o to pokoušela. Sám Stapleton zřejmě dokázal žárlit, a když viděl, jak se baronet té dámě dvoří, ačkoli to bylo součástí jeho vlastního plánu, přesto se nemohl ubránit a vtrhl mezi ně ve vášnivém výbuchu, který odhalil ohnivou duši, již jeho zdrženlivé vystupování tak chytře skrývalo. Tím, že tu důvěrnost podporoval, si zajistil, že sir Henry bude často chodit do Merripit House a že on dřív nebo později dostane příležitost, po které toužil. V den rozhodujícího střetnutí se však jeho žena náhle obrátila proti němu. Dozvěděla se něco o smrti trestance a věděla, že ten večer, kdy měl sir Henry přijít na večeři, je pes zavřený v kůlně. Obvinila manžela z jeho zamýšleného zločinu a následovala zuřivá scéna, v níž jí poprvé ukázal, že má v jeho lásce sokyni. Její věrnost se v okamžiku proměnila v hořkou nenávist a on viděl, že ho zradí. Proto ji svázal, aby neměla příležitost sira Henryho varovat, a nepochybně doufal, že až celý kraj přičte baronetovu smrt kletbě jeho rodu, jak by to jistě udělal, dokáže svou ženu znovu získat, aby se smířila s hotovou věcí a mlčela o tom, co ví. V tomhle se, myslím, v každém případě přepočí-

tal, a i kdybychom tam nebyli, jeho osud by byl stejně zpečetěn. Žena španělské krve takovou křivdu tak snadno neodpouští. A teď, můj milý Watsone, vám bez nahlédnutí do svých poznámek nemohu podat podrobnější výklad tohoto zvláštního případu. Myslím, že nic podstatného nezůstalo nevysvětleno."

„Nemohl přece doufat, že sira Henryho vyděsí k smrti tím svým strašidelným psem, jako to udělal se starým strýcem."

„Ta bestie byla divoká a napůl vyhladovělá. Pokud by její vzhled oběť nevyděsil k smrti, aspoň by ochromil odpor, který by mohla klást."

„Nepochybně. Zbývá už jen jedna potíž. Kdyby Stapleton dědictví získal, jak by vysvětlil, že on, dědic, žil tak blízko panství pod jiným jménem a nikomu se neohlásil? Jak by si ho mohl nárokovat, aniž by vzbudil podezření a vyšetřování?"

„To je velká potíž a obávám se, že ode mě žádáte příliš, když čekáte, že ji vyřeším. Minulost a přítomnost spadají do oblasti mého pátrání, ale co člověk udělá v budoucnosti, na to se odpovídá těžko. Paní Stapletonová slyšela svého manžela o tom problému několikrát mluvit. Nabízely se tři možné cesty. Mohl panství nárokovat z Jižní Ameriky, prokázat svou totožnost před tamními britskými úřady, a tak získat jmění, aniž by vůbec přijel do Anglie. Nebo se mohl důmyslně přestrojit na tu krátkou dobu, kterou by musel strávit v Londýně. Nebo konečně mohl opatřit nějakého spoluviníka důkazy a listinami, dosadit ho jako dědice a vyhradit si nárok na určitou část jeho příjmů. Podle toho, co o něm víme, nemůžeme pochybovat, že by z té potíže nějaké východisko našel. A teď, můj milý Watsone, máme za sebou několik týdnů tvrdé práce a myslím, že na jeden večer můžeme obrátit myšlenky k příjemnějším věcem. Mám lóži na *Hugenoty*. Slyšel jste už bratry de Reszkeovy? Smím vás tedy poprosit, abyste byl za půl hodiny připraven? Cestou se můžeme zastavit u Marciniho na malou večeři."

Arthur Conan Doyle: Pes baskervillský

Překlad: Audioknihy CZ. Nový český překlad z originálu, který vznikl pro tento projekt a prošel nezávislou korekturou.

Zdroj originálního textu: Project Gutenberg #2852.

Originální text je volné dílo. Překlad a vydání: Audioknihy CZ, licence CC BY 4.0. Můžete jej sdílet a dál používat, pokud uvedete zdroj (Audioknihy CZ, audioknihycz.cz/kniha/pes-baskervillsky-doyle/).

Audioknihu připravujeme. Další knihy a audioknihy zdarma najdete na audioknihycz.cz/kniha/pes-baskervillsky-doyle/.